GHIDUL ELEGANȚEI masculine

Vestimentația bărbătească de la A la Z

Josh Karlen
Christopher Sulavik

HUMANITAS PRACTIC
23

Cum se poate recunoaște un costum bine croit? Ce fel de costume și de haine sport trebuie să existe în garderoba unui bărbat? Care sînt tipurile clasice de pardesiu? Merită să-ți faci cămăși de comandă? Cînd este cazul să porți butoni? Ce modele clasice de cravate există? Cum se face corect un nod Windsor? Trebuie să porți pantaloni cu sau fără manșetă? Care este cel mai elegant gen de pantof? Cum trebuie să asortezi culorile și modelele de țesături?

Acest ghid practic, bogat ilustrat, răspunde la toate întrebările pe care și le pun bărbații (și soțiile lor) despre vestimentație, învățîndu-i să-și alcătuiască o garderobă clasică impecabilă, independentă de fluctuațiile modei, cu care să arate perfect în toate ocaziile, de la cele informale la cele solemne. Ghidul e completat cu opiniile și comentariile unor celebri experți internaționali în vestimentația și în imaginea masculină.

Din sumar

Costumul • Cămașa • Cravate și eșarfe • Pantofii • Șosetele • Haina sport • Pardesiuri și paltoane • Accesoriile • Vestimentația de gală

În aceeași serie

Daphne Rose Kingma
Cele 9 tipuri de parteneri în dragoste

Jennifer Bawden
Ghidul femeii independente. Întîi o viață proprie, pe urmă un bărbat

Ros & Jeremy Holmes
Ecologia stărilor sufletești. Ghidul bunei dispoziții

Dorothy Law Nolte / Rachel Harris
Cum se formează copiii noștri. Personalitate, familie, educație

ISBN 973-50-0221-3

5 948353 000795

Coordonatorul seriei
OANA BÂRNA
Coperta și concepția grafică a seriei
IOAN CUCIURCĂ

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale
KARLEN, JOSH
Ghidul eleganței masculine: vestimentația bărbătească de la A la Z /
Josh Karlen, Christopher Sulavik. – București: Humanitas, 2001
240 p.; 21 cm. – (Humanitas Practic; 23)
Tit. orig. (eng.): The Indispensable Guide to Classic Men's Clothing.
ISBN 973-50-0221-3

I. Sulavik, Christopher

687.11

Josh Karlen, Christopher Sulavik
The Indispensable Guide to Classic Men's Clothing
© 1999 Josh Karlen and Christopher C. Sulavik
All rights reserved
© HUMANITAS, 2001, pentru prezenta ediție română
ISBN 973-50-0221-3

Pentru Lorraine și Emily

Autorii țin să adreseze sincere mulțumiri numeroaselor persoane care le-au pus cu atîta generozitate la dispoziție timpul și priceperea lor în timpul documentării pentru cartea de față. O gratitudine deosebită îi datorează lui Stephane Houy-Towner de la secția de vestimentație a Muzeului Metropolitan de Artă din New York.

Prefață

Stilul clasic nu se demodează niciodată.
Stephen Milstein, vicepreședinte la
Burlington Coat Factory

Moda vine și trece, stilul e permanent.
Daniel Patrick Heaney,
director general la Sulka

Pentru mulți bărbați, să se îmbrace în fiecare dimineață nu e deloc așa de simplu cum s-ar crede. Stau la îndoială în fața dulapului plin cu haine și își torturează mintea cu întrebări încuietoare, cum ar fi: pot să-mi pun sacoul de tweed la cămașa cu dungi? Se potrivește gulerul cu nasturi la o haină încheiată la două rînduri? Ținuta mea sport nu e cumva prea sport pentru birou? Întrebările de felul acesta pot să nu se isprăvească ani în șir, ba chiar decenii întregi. Iar o raită prin magazinele de confecții bărbătești degenerează adesea într-o hoinăreală debusolată printr-o junglă de sacouri, jachete și cămăși, iscînd noi și noi întrebări: pantofii aceștia sînt oare o culme a artei meșteșugărești, așa cum susține insistent negustorul? Oare o să meargă cravata asta cu tot ce mi-ar plăcea s-o port? O merita într-adevăr acest costum să dai pe el o avere?

În astfel de situații, bărbații recurg de multe ori la sfatul vînzătorilor din magazinele de specialitate – călăuze utile și competente, cei mai mulți dintre ei. Unii sînt însă prost informați, grăbiți sau tentați să cîștige un comision. În consecință, cumpărătorul sfîrșește adesea prin a achiziționa un costum care se demodează imediat sau nu cade bine, niște pantofi care-l strîng, cravate care nu sînt pe gustul lui ori nu se potrivesc cu restul garderobei sale. Și uite-așa ajunge iar să stea la îndoială în fața șifonierului, examinîndu-și hainele cu melancolie...

Oare de ce există atîția bărbați care nu știu principiile de bază ale vestimentației masculine corecte și sînt incapabili să recunoască o îmbrăcăminte de calitate? O explicație ar fi aceea că mulți tați nu-și instruiesc fiii în privința croitoriei bărbătești fie pentru că nu sînt prea siguri pe ei în acest domeniu, fie pentru că subiectul li se pare prea puțin important. Dar veșmintele pe care le purtăm nu sînt deloc lipsite de importanță. Felul în care ne alegem costumele, paltoanele, pantofii ș.a.m.d. are o influență puternică asupra modului în care ne percep colegii și cunoștințele noastre. Sîntem în mare măsură judecați drept învingători sau mediocri, drept conformiști ori rebeli, drept meticuloși ori neglijenți în funcție de aspectul nostru exterior. Impresiile provenite din stilul nostru de a ne îmbrăca pot fi superficiale, dar sînt imposibil de evitat. Amintiți-vă vestita butadă a Lordului Chesterfield de acum două secole: « Îmbrăcămintea e o mare prostie, și totuși un bărbat ar face o mare prostie dacă n-ar fi întotdeauna bine îmbrăcat. »

Așadar, ce trebuie să poarte bărbații ca să fie bine îmbrăcați? Domnii cu stil au ales mereu vestimentația clasică, aceasta însemnînd, ca tot ce e clasic și se studiază în școli, creații de cea mai înaltă calitate meșteșugărească și de mare frumusețe artistică. Eleganța nepieritoare a acestor haine conferă siguranță persoanei care le poartă și rezistă fluctuațiilor modei, ceea ce înseamnă că sînt și o investiție înțeleaptă.

Cartea de față urmărește să-și instruiască cititorii în domeniul acestei vestimentații masculine clasice: cum să recunoască hainele de stil clasic cînd merg la cumpărături și cum să le poarte în mod adecvat. Fie că abia porniți pe drumul unei cariere proprii și vă alcătuiți prima garderobă serioasă, fie că urmăriți să dați mai multă prestanță înfățișării dumneavoastră sau vreți să deveniți un cumpărător avizat, nutrim convingerea că îndrumările din acest ghid vă vor fi utile. Dacă vă numărați printre acei bărbați care stau îndelung pe gînduri dimineața dinaintea șifonierului, sperăm ca această carte să transforme îmbrăcatul de fiecare zi într-o operație simplă și chiar plăcută pentru dumneavoastră.

Pe parcursul documentării pentru acest ghid am discutat cu zeci de specialiști de la cele mai respectabile case de modă din SUA și din alte țări. Am luat, de asemenea, interviuri unor fabricanți de țesături extrem de apreciate și am stat de vorbă cu cei mai renumiți consultanți în domeniul imaginii. Uneori acești experți au avansat opinii divergente; ni s-a părut că nu are sens să le redăm pe toate. Am ales să consemnăm doar acele puncte de vedere contradictorii susținute de o minoritate semnificativă din rîndul persoanelor avizate cu care am discutat. E destul să spunem că pentru aproape orice opinie a existat întotdeauna și una opusă și că orice afirmație de ordin general pe care o vom face își are excepțiile ei.

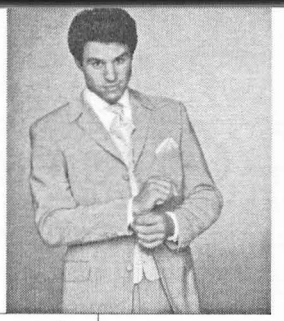

Costumul

Costumul bărbătesc nu mai e doar costum. E un enunț.

Garrick Anderson, designer
la Garrick Anderson Sartorial Ltd.

CAPITOLUL 1

Costumul

Costumul este, fără nici o îndoială, cel mai important articol vestimentar dintr-o garderobă masculină. E uniforma oamenilor de afaceri – de la Tokio pînă la Moscova sau New York – și, după toate probabilitățile, va continua să aibă această funcție și în anii care vin.

Elementele esențiale ale unui costum bărbătesc n-au suferit schimbări importante pe parcursul secolului XX, iar costumul contemporan – fie că e vorba de cel în stil american modern, de cel comandat la Londra sau cel cu croială italiană – rămîne un descendent ușor de recunoscut al redingotelor și vestoanelor de secol al XIX-lea. Cu toate astea, costumele clasice au cunoscut nenumărate variante de-a lungul anilor, oferind bărbaților o sumedenie de opțiuni în privința liniei, culorii și țesăturilor. Aceste variante, unele radical deosebite între ele, altele distingîndu-se doar prin nuanțe subtile, pot emite mesaje foarte diferite despre cel care le poartă, despre personalitatea, ocupația și succesul lui în viață. Astfel încît este înțelept să reflectăm cu grijă înainte de-a face o investiție substanțială achiziționînd un costum. În general, e preferabil să cumpărăm costume care nu numai să poată dura mulți ani datorită felului în care au fost lucrate, dar și să fie croite într-una dintre variantele stilului clasic pentru a rezista modelor trecătoare.

Capitolul de față descrie linia, materialele și modelele de țesătură clasice ale costumelor bărbătești. Vă învață, de asemenea, cum să recunoașteți calitatea și cum să alegeți un costum pe baza unor cunoștințe temeinice, nu doar pe baza etichetei sau a cartonașului pe care e înscris prețul.

Stilurile clasice de costum

Orice stil de costum se distinge prin *silueta* lui (caracterul liniilor costumului). De mai multe decenii continuă să reziste trei tipuri de siluete: cea americană, cea britanică și cea italiană. Aceste categorii nu sînt rigide și veți putea observa, colindînd printre costumele expuse în magazine, unele variații; chiar și modelele clasice mai sînt ajustate și aduse la zi din cînd în cînd. « Prin anii '50 era ceva mai ușor de precizat deosebirea dintre stilul american, cel englezesc și cel italian, ne spune Garrick Anderson, designer la Garrick Anderson Sartorial Ltd. Mai păstrăm și astăzi ideea diferenței dintre aceste stiluri. » Dar diferențele au devenit destul de puțin clare. « De pildă, se poate întîmpla să vedeți cum un designer italian produce un costum cu aspect cît se poate de britanic sau că o firmă americană propune costume avînd un aer care pe timpuri ar fi fost socotit italian get-beget », ne spune dl Anderson.

• *Costumul american (numit și costumul* Sack *sau* Ivy League*).* Acest costum, care a ajuns să aibă mare trecere imediat după 1900 datorită firmelor Brooks Brothers și

J. Press, este, am putea spune, arhetipul costumului masculin american. Se distinge prin silueta lui masivă și prin linia *firească* a umerilor (lipsiți de pernițe sau doar foarte discret vătuiți). În forma ei clasică, haina acestui tip de costum este la *un singur rînd* (se încheie la mijloc, printr-un singur șir de nasturi). Haina tipică e prevăzută cu un singur *șliț* (pe cusătura din mijlocul spatelui) și cu doi sau trei nasturi. Pantalonii nu au pliuri în talie și sînt croiți amplu.

O variantă este așa-numitul *costum american modernizat*, impus pe la mijlocul secolului XX de către Paul Stuart. Haina este ușor *ajustată* (croită mai aproape de linia torsului), iar umerii au pernițe mai voluminoase, conferind bustului o linie în formă de V. Pantalonii au de multe ori pliuri și sînt croiți amplu.

• *Costumul englezesc.* Costumul englezesc a fost creat la Londra, pe Savile Row, strada pe care și-au avut sediul generații de croitori care dădeau tonul modei, admirați dintotdeauna pentru arta lor. Se pot distinge, la reprezentanții marii tradiții de pe Savile Row, unele tușe comune, dar nu există un stil predominant. În general, un costum « Savile Row » este mai strict modelat decît siluetele americane. Linia hainei e ușor conică, umerii sînt bine subliniați și răscroiala mînecii e adîncă.

Hainele sînt fie la un singur rînd, fie *la două rînduri* (se petrec în față și au două șiruri de nasturi), avînd de obicei un buzunar la piept (buzunarul *de bilet* sau « de mărunțiș ») și două șlițuri laterale lungi, dacă e să-i dăm crezare lui Steven Liao, proprietarul atelierului de modă Gentle Custom Tailor, a cărui experiență în domeniul croitoriei bărbătești acoperă aproape 40 de ani.

Pantalonii au în general o talie înaltă, cîte două sau trei pliuri de ambele părți ale șlițului și o croială generoasă. Rețineți totuși că « Savile Row » înseamnă mai degrabă un etalon de excelență în domeniul croitoriei masculine decît un anume stil de costum.

• *Costumul italian.* Silueta italiană e socotită în general suplă, modernă, cu linii tranșante. Costumul italian este asociat de multe ori cu acea siluetă care mizează pe umeri vătuiți, dar are în rest o croială lejeră, siluetă inventată în anii '70 de creatorul de modă Giorgio Armani. Însă costumul italian s-a impus pentru prima oară încă din anii '50, în mare parte datorită fabricantului de confecții Brioni. Despărțirea lui Brioni de tradiția siluetelor americane și englezești a fost ilustrată de crearea unui sacou mai lung, mai pe corp, de multe ori lipsit de șlițuri, cu umeri ușor accentuați, avînd culori și modele de țesături mai îndrăznețe. În general, la costumele italiene reverele și nasturii urcă ceva mai sus decît la cele americane sau englezești. Discret și prin urmare mai elegant, buzunarul *de batistă* de la piept (un buzunar fără clapă) este o prezență obișnuită la haina costumelor italiene.

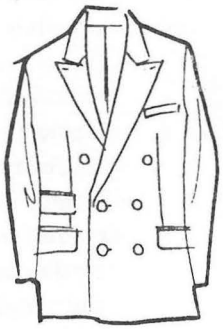

Ca și în cazul costumului american sau al celui englezesc, n-ar fi corect să fim rigizi în privința siluetei italiene. « Nu există o singură croială italienească. În realitate, se înregistrează diferențe dramatice de la un

oraș la altul – între Napoli, Roma și Torino », ne spune Tom Kalenderian, vicepreședinte al diviziei comerciale la Barneys New York.

Mai mult decît atît, costumele italiene sînt deseori foarte asemănătoare cu cele de tip Savile Row sau în stil american, chiar dacă le adaugă, de regulă, o tentă de eleganță. « Italienii imită în mare măsură ceea ce se face pe Savile Row, dar reușesc, se pare, să atingă un nivel mai elevat de bun-gust, grație felului în care utilizează și combină țesăturile » susține Daniel Patrick Heaney, director general la Sulka.

Cum pot ști care dintre aceste stiluri mi se potrivește? Linia diverselor tipuri de costume transmite « enunțuri » foarte diferite. În general, costumele croite mai aproape de conturul trupului sînt mai elegante și par a fi mai prezentabile decît cele cu siluete oarecum masive sau « fîlfîitoare ».

Culorile, modelele și fibrele țesăturilor transmit de asemenea numeroase semnale despre bărbatul care le poartă. Țesăturile în nuanțe și cu modele îndrăznețe captează atenția, în vreme ce culorile închise și modelele discrete conferă un look temperat. Fibrele țesăturii indică și ele cît de convențional vreți să arătați: bumbacul și inul sînt, de pildă, ceva mai puțin convenționale decît o stofă din lînă pieptănată.

Așadar, care e pentru dumneavoastră stilul potrivit de costum? Răspunsul depinde de un număr de factori: profesia dumneavoastră, fizicul, tipul de personalitate, bugetul de care dispuneți. Stilul de costum pentru care optați va trebui să fie în armonie cu toți acești factori. În funcție de profesia pe care o aveți, e posibil să aveți nevoie de un singur costum, să zicem în genul sport și neconformist, pe care să-l întrebuințați doar din cînd în cînd. Ori e posibil să aveți nevoie de multe costume sobre, tradiționale. Cel mai important lucru este să purtați întotdeauna costumul adecvat pentru dumneavoastră, nu cel impus cu forța drept ultimul răcnet al modei.

Trebuie să vă creați un stil propriu, ca un fel de semnătură, așa că dumneavoastră vă revine sarcina să decideți dacă un anumit costum vă înfățișează așa cum sînteți. Poate că un costum italian foarte spilcuit se potrivește mai bine cu ținuta și cu personalitatea dumneavoastră decît relativ nepretențiosul costum american. Nu-i exclus să descoperiți că un costum englezesc vă exprimă la perfecție individualitatea. Mai trebuie să țineți seama și de ambianța în care urmează să purtați un anumit costum. Poate că o ținută « gen Savile Row », la două rînduri, va arăta ciudat într-un birou obișnuit – s-ar putea să nu vă simțiți bine din cauza ei nici dumneavoastră, nici colegii de lucru. Dacă nu sînteți sigur care-i costumul cel mai potrivit pentru dumneavoastră, cereți sfatul unui vînzător experimentat sau unui croitor.

Ce spun specialiștii despre stilurile clasice de costum

Costumul american este o piesă clasică la Brooks Brothers. Am constatat că e cumpărat de un anume tip de client – tot un american clasic. Dar pînă și ce e clasic și există de mai bine de 40 de ani nu rămîne neatins de trecerea timpului, așa că îi aducem mereu mici modificări ca să fie mereu modern.
Jarlath Mellet, vicepreședinte și director al departamentului de design la Brooks Brothers

Am asistat la orientarea industriei în direcția esteticii anglo-americane. Alți designeri din zilele noastre se întorc la lucrurile de bază, la înfățișarea tradițională – în privința siluetei, țesăturilor și culorilor. Acestea cunosc o adevărată renaștere, iar firma Paul Stuart a oferit dintotdeauna mult pigment și savoare, în maniera tipic britanică.
Purtătorul de cuvînt de la Paul Stuart

Pe la mijlocul anilor '50, ideea unei mode masculine era practic inexistentă. Brioni a făcut epocă propunînd o nouă atitudine față

de eleganță și a contribuit la crearea a ceea ce numim astăzi stilul italian. Am avut un impact semnificativ oferind țesături unicat, de pildă mătăsuri țesute de mînă în culori vii, și păstrînd în același timp toate caracteristicile costumului tradițional făcut la comandă. Linia noastră era mai pe talie, cu o poziționare mai înaltă a nasturilor și a răscroielii, iar umărul era ușor întărit. Datorită acestui produs revoluționar, cu o tăietură de care bărbații se simțeau avantajați, Hollywoodul anilor '50 a descoperit Casa de modă Brioni: stele de cinema precum Clark Gable, Gary Cooper, Henry Fonda și Cary Grant și-au comandat hainele la noi. O tradiție care continuă și astăzi.

Joseph Barrato, director la Brioni America

E vreo deosebire între costumul la un rînd și cel la două rînduri, în afară de faptul că se încheie altfel? Haina la două rînduri de nasturi există, în diversele ei variante, de tot atîta vreme ca și cea încheiată la un singur rînd, însă versiunea lor modernă a fost inventată în anii '30 pe Savile Row.

Costumele la un rînd și cele la două rînduri sînt expresia unor atitudini distincte. Ultimele sînt considerate mai elegante decît primele datorită liniilor lor mai precise, umerilor largi și capitonați, profilului conic și reverelor *cu șpiț* (cu vîrful inferior ascuțit și mai lung, amintind de reverele anumitor haine de gală). Costumele care se închid la un singur rînd și care au de regulă revere *drepte* (cu vîrfuri egale) sînt în general mai puțin pretențioase.

Rever cu șpiț

Rever drept

Costumele la două rînduri nu au niciodată vestă – ea nu s-ar vedea de sub piepții hainei. Haina la două rînduri nu are deloc șlițuri sau are două șlițuri laterale, soluție mult mai elegantă decît unicul șliț din mijlocul spatelui adoptat de multe variante americane la un singur rînd.

Pentru că un costum la două rînduri este considerat mai prezentabil decît unul la un singur rînd, el va fi și ceva mai conservator. Bunăoară, cămășile cu gulerul fixat în nasturi sînt socotite prea sport pentru a fi purtate cu un asemenea costum. Mai mult, unii specialiști (deși nu toți) susțin că un costum la două rînduri nu-i avantajează pe bărbații corpolenți. În orice caz, dacă nu vă place aspectul costumului la două rînduri și nu vă simțiți bine în el, veți părea crispat și stînjenit în mișcări și, prin urmare, nu veți arăta elegant.

Deoarece haina unui costum la două rînduri conține mai mult material în partea din față, ea va fi purtată întotdeauna cu nasturii încheiați, astfel ca stofa să nu atîrne. Desigur, atît haina la un rînd, cît și cea la două trebuie descheiate atunci cînd stați jos.

Cîți nasturi trebuie să aibă un costum? Cu toate că nu există un număr « corect » de nasturi pentru costumul bărbătesc, majoritatea au avut de-a lungul deceniilor doi sau trei nasturi. Prin urmare, pentru cei mai mulți bărbați, doi sau trei nasturi sînt un număr potrivit.

Tradițional, costumele Sacks au trei nasturi, cel de la mijloc fiind întărit. Costumul american modernizat are de obicei doi nasturi, cel de deasupra fiind bine întărit. Moda costumului la un singur rînd cu patru nasturi revine periodic, însă rămîne un anacronism: e vorba de o idee care s-a impus în jurul anului 1895. « Reprezintă o costumație », ne-a declarat Jon Green, patronul fir-

mei de croitorie Jon Green New York. La un sacou cu patru nasturi toți patru trebuie încheiați. Sacourile închise la un singur nasture, devenite populare în Franța și în mare vogă prin anii '60, încă se mai poartă, dar nu mai sînt prea răspîndite. Unii spun că ar da bărbaților o înfățișare de dandy, alții vorbesc de o eleganță simplă.

Hainele la două rînduri au patru ori șase nasturi, iar cel de jos și cel din mijloc trebuie întăriți.

Mînecile unui costum au de obicei cîte patru nasturi în partea de jos, dar nici doi sau trei nu constituie o erezie. Ei trebuie să se atingă, ceea ce creează o impresie mai frumoasă decît nasturii cu spații între ei. Mai mult, anumiți designeri preferă ca nasturii de la mînecă să se suprapună puțin, asemenea unor solzi de pește.

Nasturii aceștia își aveau la origine rostul lor, îngăduind bărbaților să-și suflece, la nevoie, mînecile hainei. În zilele noastre nasturii care se pot descheia la mîneci nu mai sînt de găsit decît la costumele făcute de comandă sau la confecțiile de cea mai fină calitate, de aceea prezența lor poate fi un indiciu de înalt nivel meșteșugăresc pentru întregul costum.

Care sînt modelele clasice de țesături pentru costume? Există unele mai șic decît altele? Costumele uni gri închis sau bleumarin sînt considerate cele mai tradiționale. Dar și costumele din stofe cu model pot fi extrem de șic, mai ales dacă e vorba de modele clasice: dungile fine, *Prince de Galles*, țesăturile « în coaste », modelul pepit « picior de cocoș », cadrileurile fine, pepitul clasic, stofele șagrinate, țesăturile gen « sare și piper ». În afară de toate acestea mai există o sumedenie de stofe tradiționale ecosez sau în carouri mici.

De regulă, cu cît modelul țesăturii e mai discret și culorile sînt mai închise, cu atît costumul va arăta mai tradițional și mai elegant. Stofele în dungi fine se numără

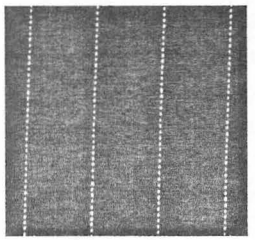

Dungi fine

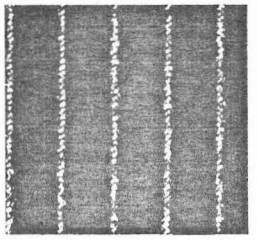

Dungi «de cretă»

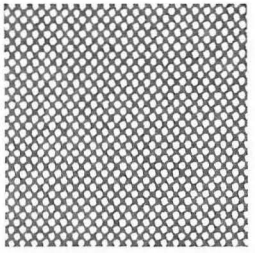

Pepit «ochi de pasăre»

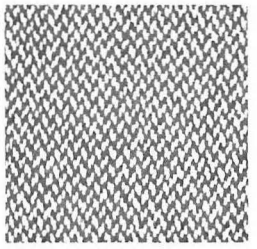

Pepit fin «picior de cocoș»

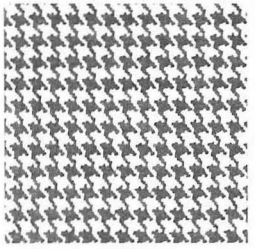

Pepit «picior de cocoș»

«În coaste» (brăduți)

Cadrileuri

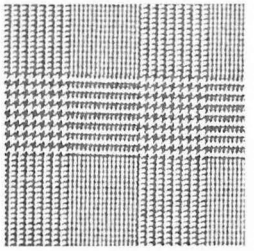

Prince de Galles

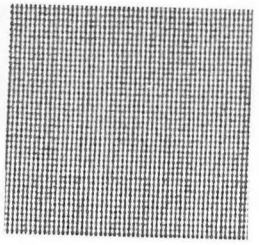

«Sare și piper»

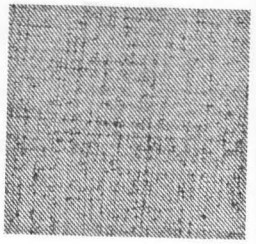

Șagrinat («în ape»)

printre cele mai sobre și mai tradiționale materiale, conferind purtătorului mai multă personalitate decît cele uni. Dungile au o grosime de circa 1,5 mm și sînt de cele mai multe ori albastre sau de un alb stins, deși se pot întîlni și dungi grena sau de alte culori. Dungile numite « de cretă », ceva mai îndrăznețe și prin urmare ceva mai puțin elegante, au o grosime de aproximativ 3 mm și sînt de obicei albe.

În fine, carourile și ecosezurile dau o anume impresie de « încărcat », dar un *Prince de Galles* în culori stinse, bunăoară, conferă întotdeauna o înfățișare sobră și elegantă.

Costumul cu trei piese pare cam de modă veche. Ce motiv aș avea să port așa ceva? Un costum alcătuit din trei piese (un costum cu vestă) dă purtătorului o înfățișare « la patru ace » și, după unii, ușor demodată. Totuși o vestă sporește rafinamentul oricărui costum.

« Pentru mine nu există ceva mai șic decît un costum de culoare închisă cu vestă », ne spune Alfred Arena, președinte al departamentului de design de la New York's Fashion Institute of Technology. Și chiar dacă vă scoateți haina, veți continua să fiți elegant. Bineînțeles că puteți și să renunțați la vestă, purtînd costumul ca pe unul din două piese.

Ce stil de costum ne poate aduce succesul?

În aceste vremuri, cînd angajările și promovările se fac în doi timpi și trei mișcări, există manageri care iau decizii în privința cîte unei persoane la doar zece secunde după ce au făcut cunoștință.

Se prea poate ca o astfel de decizie să fie luată cu ocazia unei scurte întîlniri la un cocteil. Iar vestimentația cuiva, ca și felul în care se comportă în societate pot reprezenta factori importanți cînd e vorba să se stabilească dacă e omul cel mai potrivit pentru a ocupa un anumit post. Uneori e de ajuns un singur amănunt ușor deplasat pentru ca lumea să se îndoiască de capacitatea cuiva de-a se îmbrăca bine. Cînd cineva e îmbrăcat corect, restul lumii are siguranța că el cunoaște regulile, știe cum să le aplice și e un om pe care se poate conta. Oricine vrea să-și arate respectul pentru cei din jur și să fie la rîndul său respectat: a te îmbrăca bine contează în această privință mult mai mult decît își închipuie majoritatea bărbaților. Cîteodată mă înfior cînd mi se povestește cum cîte cineva n-a izbutit să fie promovat fiindcă n-a fost în stare să se îmbrace cum trebuie. Superiorii au presupus că, din moment ce nu reușește să se îmbrace corespunzător, probabil că nu va fi capabil să se adapteze nici la alte cerințe ale postului cu pricina.

În general, cu cît costumul este mai închis la culoare, cu atît imaginea pe care o proiectează e mai puternică, deși există și excepții de la această regulă. Tinerii sub 30–40 de ani care lucrează în domenii conservatoare ar trebui să se gîndească la necesitatea de a transmite, prin intermediul ținutei, un semnal de seriozitate profesională, nu de pliere la ultima modă. Rămîneți așadar la costumul cu doi sau trei nasturi, în tonuri întunecate – bleumarin, gri-fer sau negru.

Observați ce poartă șeful dumneavoastră sau conducătorul instituției și încercați să vă dați seama dacă inspiră respect prin felul său de a se îmbrăca. Vă puteți îmbrăca în același stil ca el, dar dacă arătați mai bine îmbrăcat puteți fi în primejdie. Dacă ați aflat că șeful dumneavoastră nu are șanse de-a avansa în carieră, fiți sigur că există un motiv: poate e vorba exact de faptul că nu arată cum trebuie pentru o poziție superioară și a refuzat să facă efortul de-a se schimba. În acest caz,

îmbrăcați-vă ca alte persoane care urcă în ierarhie și arată întotdeauna puse la punct.
Frederick Knapp, consultant de imagine la Frederick Knapp Associates Inc.

Cum e mai bine să fie haina costumului – cu un șliț, cu două sau fără? Toate cele trei variante sînt la fel de acceptabile, dar nu sînt acceptate decît la anumite stiluri de costum. Haina cu un singur șliț (o invenție englezească) provine din jacheta de călărie, care avea o despicătură la spate pentru ca cele două cozi să poată cădea de o parte și de alta a șeii, iar șlițul modern mai păstrează și astăzi ceva din aerul sportiv al originilor.
Șlițul dublu (tot englezesc) este, după opinia unora, mai elegant deoarece face ca stofa să cadă mai frumos și menține linia costumului mai bine decît un singur șliț.
Haina fără șlițuri (o inovație europeană) este cea mai elegantă dintre cele trei variante datorită aspectului său uniform. Prin urmare, varianta fără șlițuri nu este tocmai potrivită la un sacou de tweed cu aspect rustic, care va fi mai bine slujit de croiala cu un singur șliț. Costumul elegant la două rînduri va avea ori două șlițuri, ori nici unul, însă niciodată unul singur.

Am auzit că nu sînt potrivite pentru ținuta de afaceri costumele de culoare maro. E adevărat? Timp de decenii s-a tot afirmat că pentru ținuta unui om de afaceri nu sînt potrivite costumele de culoare maro, deși mulți specialiști n-au fost niciodată de acord. Nuanțele de maro, în special cele calde și întunecate, au fost socotite multă vreme bune de purtat doar în aer liber. « Maroul este o culoare asociată, prin tradiție, cu viața la țară », ne explică dl Green, un renumit croitor. Această mentalitate a lăsat urme în mintea oamenilor, în ciuda relaxării unor cutume legate de ținuta de afaceri. Să nu uităm niciodată acest lucru cînd ne cumpărăm un costum maro.

Văd că multe celebrități poartă costume negre și albe, nu însă și colegii mei. Au ceva deosebit aceste culori? Costume negre se purtau în epoca de rigidă sobrietate victoriană, dar astăzi nu le mai poartă aproape nimeni (excepție fac costumele-uniformă). Actualmente costumele de culoare neagră sînt socotite cam « țepene » și sugerează mai degrabă doliu decît sobrietate.
Costumele albe sînt elegante, au un aer decontractat și un iz sudist pe timp de vară. Așa că da, într-adevăr, costumele de culoare neagră sau albă sînt deosebite, și un bărbat trebuie să le poarte numai și numai cînd e perfect sigur de oportunitatea acestei alegeri.

Ce costume de vară sînt și clasice, și răcoroase? Costumele de vară clasice nu au o siluetă diferită de a celor pentru alte sezoane, însă culorile sînt în general mai luminoase și materialele mai ușoare. Materialele tradiționale de vară sînt bumbacul (cotonul indian în dungi, poplinul, gabardina) și inul – numai că inul se șifonează foarte ușor și se folosește rareori pentru ținuta de birou. Costumele de bumbac la un singur rînd confecționate din poplin albastru stins sau bej nu ies practic niciodată din modă. Mai puteți purta și lînă pe parcursul întregului an. Vara se poartă costume sau sacouri din lînă *tropicală* (o țesătură deasă și ușoară, cu un ușor lustru, din fibre de lînă pieptănată). Excelente pentru vară sînt și costumele doar parțial căptușite sau fără căptușeală.

Care sînt stilurile standard ale buzunarelor de haină? Regula generală ar fi că o haină este cu atît mai elegantă cu cît buzunarele ei sînt mai puțin vizibile. În desenele de pe pagina următoare puteți vedea care sînt tipurile standard de buzunar.
• *Buzunarul tăiat.* Utilizat la smoching, acest buzunar are o deschidere orizontală bordată ca o butonieră. Se practică la hainele mai ajustate pe corp, rareori la costumele pentru birou.

• *Buzunarul cu clapă.* Clapa este un element utilizat în mod obișnuit la cele două buzunare laterale și la buzunarul suplimentar (« de bilet ») al hainei.

• *Buzunarul aplicat.* Cu clapă ori fără, buzunarul aplicat este fixat prin cusături aparente (tigheluri), care dau un aer decontractat. Se utilizează frecvent la hainele sport din tweed sau kamelhaar (stofă din păr de cămilă).

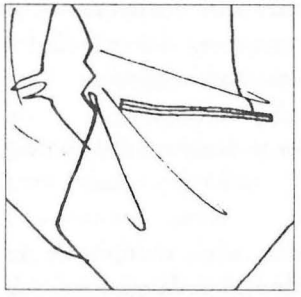

Buzunarul tăiat

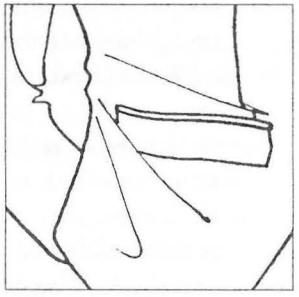

Buzunarul cu clapă

Buzunarul aplicat

Buzunarul pentru bilet

• *Buzunarul pentru bilet (sau mărunțiș).* La costumele și hainele sport englezești, buzunarul pentru bilet este de multe ori situat deasupra buzunarului lateral. După cum îi spune și numele, era destinat pentru a ține obiecte mici, cum ar fi bilete sau monede.

• *Buzunarul de la piept.* Acest buzunar, situat întotdeauna în partea stîngă, este de multe ori oblic, urcînd în direcția umărului, și nu are clapă. Se folosește pentru a ține o batistă decorativă de mătase, de bumbac sau de in.

Nu-mi pot permite să cumpăr decît puține costume de calitate. Ce stil poate constitui nucleul unei garderobe cu utilizări multiple? Majoritatea bărbaților cu muncă de birou trebuie să aibă cel puțin trei costume nu numai pentru a le varia, ci și pentru a le da timp să « respire » între două purtări.

Impulsul firesc ar fi să cumpărați costumele care vă plac cel mai mult. Însă negustorii de confecții și croitorii vă vor spune că un bărbat trebuie să-și construiască o garderobă de bază alegînd acele stiluri care au utilizări multiple. Asta înseamnă să alegeți stiluri cît mai durabile și care să se potrivească atît cu restul îmbrăcămintei dumneavoastră, cît și cu mediile pe care le frecventați. Un arhitect din Houston, de exemplu, va avea complet alte opțiuni decît un tînăr agent de bursă de pe Wall Street, din motive care țin de clima regiunii, de mediul de activitate, de ceea ce consideră adecvat clienții și colegii fiecăruia.

Oricum, în interiorul acestor parametri, majoritatea specialiștilor sugerează unele variații la croielile, culorile și materialele clasice. Pentru ambianța unui birou tradițional vi se recomandă costume în culori închise, de pildă bleumarin sau gri, din stofe uni sau cu modele discrete, cum ar fi dungile fine. Costumele la un rînd pot servi în mai multe ocazii decît cele la două rînduri pentru că pot « coborî » cu mai mare ușurință la nivelul impus de circumstanțe.

Garderoba de bază

Primul costum pe care vi-l cumpărați e bine să fie gri închis, culoare potrivită pentru mers la birou și acceptabilă pentru ieșiri

în lume. Treceți apoi la un costum bleumarin, care va fi un pic mai solemn și mai adecvat dacă sînteți invitat la vreo nuntă. După ce v-ați asigurat aceste piese de bază, procurați-vă și una mai șic, cum ar fi un costum *Prince de Galles*. Pentru împrejurări mai puțin pretențioase ar trebui să aveți un blazer albastru și un sacou de tweed.

Dat fiind că aveți acum elementele de bază, următoarele dumneavoastră costume ar trebui să aibă mai multă culoare sau țesături cu model. Cînd vi le-ați procurat și pe acestea, adăugați un costum în tonuri cafenii, întotdeauna cochet însă nu prea adaptabil. Un bărbat bine îmbrăcat trebuie să posede în garderobă atît costume la un singur rînd, cît și la două rînduri; în ce mă privește, nu recomand niciodată haina cu un singur șliț. Rețineți că e preferabil să aveți cîteva costume bine croite și adaptabile la diverse ocazii decît o sumedenie de calitate mediocră.

Domenico Spano, designer și maestru croitor la Bergdorf Goodman

Aș recomanda cu toată convingerea ca primul costum pe care și-l face un bărbat să fie uni, negru sau albastru. Sînt atît de polivalente, încît puteți să le utilizați haina ca blazer. Costumul următor va fi gri deschis, dintr-o stofă cu model discret, eventual cadrilată. Demonstrați-vă capacitatea de a crea efecte elegante cu ajutorul cămășilor și cravatelor. Mai tîrziu veți adăuga în garderoba dumneavoastră și un costum în dungi, care subțiază orice siluetă. Procurați-vă apoi o haină sport, care poate fi purtată în împrejurări și mai elegante, și mai puțin elegante. Nu uitați că în ziua de azi codul vestimentar pentru mers la birou nu mai este chiar atît de rigid, astfel încît e acceptabil să combinați mai multe tipuri de stofe. Nu mai este deloc cazul să ne limităm la clasicul costum «de birou», al cărui prototip era așa-numita «uniformă albastră IBM». În zilele noastre e loc pentru a ne exprima fiecare individualitatea – chiar și compania IBM s-a arătat de acord cu această idee.

Luciano Franzoni, designer și comentator de modă masculină

Un tînăr ar trebui să înceapă cu piese de vestimentație care nu ies niciodată din modă. Alcătuiți-vă mai întîi o garderobă solidă, tradițională și adăugați-i apoi un număr de accesorii, cum ar fi diverse cămăși sau cravate. Limitați-vă inițial la costume uni. Le puteți ridica nivelul de eleganță purtîndu-le cu cămăși fine, cu butoni la manșetă; sau le puteți adapta la împrejurări mai puțin pretențioase îmbrăcîndu-le cu o cămașă cadrilată și o cravată sport.

Walter B. D. Hickey Jr., președinte la Hickey–Freeman

Cumpărarea unui costum

Prețurile costumelor variază foarte mult și depind în principal de calitatea materialului, de cantitatea de muncă manuală înglobată și adesea de numele scris pe etichetă. Ceea ce urmează ar trebui să elimine orice mister în privința felului în care se apreciază calitatea și valoarea unui costum. E cazul să amintim sfatul pe care-l dă Domenico Spano, designer și maestru croitor la Bergdorf Goodman: hainele de calitate autentică trebuie să provoace mai curînd comentarii de genul « O, ce bine arăți! » decît « Cred că ai dat o groază de bani pe costumul ăsta! ».

Ce diferență este între un costum «de comandă», unul «pe măsură» și unul «de gata»? Un costum *de comandă* este lucrat manual, după indicațiile dumneavoastră. I se spune *de comandă* deoarece clientul este cel care comandă sau « poruncește » toate detaliile costumului.

N-ar fi exclus să petreceți la croitor multe ceasuri, timp de mai multe ședințe. Tiparul de hîrtie al costumului și – lucru mult mai important – absolut toate cusăturile sînt executate în întregime de mînă. Iar la mîneci există butoniere. Un costum de comandă poate costa și de trei ori mai mult decît un costum (scump) de gata, iar confecționarea lui poate dura luni de zile. Dar unul reușit vă va ține o viață.

Marea tradiție a croitoriei bărbătești de comandă s-a născut la Londra, pe Savile Row, și un costum lucrat în aceste ateliere rămîne un model de artă meșteșugă-

rească. Un costum de comandă e destinat să țină seama de fiecare detaliu al trupului și posturii celui care urmează să-l poarte, precum și de cele mai mici neregularități de ordin fizic ale acestuia.

Un costum *confecționat pe măsură* este un costum pentru care dumneavoastră ați ales stilul și materialul. Croitorul trimite măsurile dumneavoastră unui atelier sau unei fabrici, iar acolo se ajustează tiparele deja existente. S-ar putea să nu descoperiți la aceste costume butoniere festonate de mînă și alte asemenea finețuri, dar nici nu veți cheltui la fel de mult ca pentru un costum de comandă. Și veți putea opta pentru orice material doriți, alegîndu-l, de cele mai multe ori, dintre mii de țesături; iar costumul vă va veni, cu siguranță, ca turnat.

Un costum *de gata* este cel care se pune în vînzare complet finisat (cu excepția lungimii pantalonului). Unele costume de gata au și părți lucrate de mînă, altele sînt executate în întregime la mașină. Rareori un costum de gata cade ca unul lucrat pe măsură, chiar și după ce i s-au adus retușuri substanțiale. Motivul este că aceste costume sînt croite cu o « rezervă » la răscroiala mînecii și în alte zone, potrivit unei conformații « standard » care se poate întîmpla să nu corespundă întocmai proporțiilor dumneavoastră. Prin urmare, recurgeți la cel mai bun croitor pe care-l puteți găsi pentru a opera ajustările necesare. Un croitor priceput nu va ajusta doar lungimea mînecilor și nasturii de la pantalon, ci și turul pantalonilor, talia, gulerul, umerii și pieptul.

Anatomia unui costum de comandă

Începem întotdeauna cu o consultație de circa două ore, și asta dintr-un motiv bine întemeiat. Țelul final este să proiectăm un costum care să se potrivească stilului de viață al unui bărbat la fel de firesc cum se va potrivi pe trupul său. Așa că stăm de vorbă despre profesia pe care o practică și despre felul în care poartă un costum. Eu mă transpun întotdeauna în universul clienților mei și, tocmai de aceea, pot să-i ajut să fie mai siguri pe ei atunci cînd iau decizii în privința stilului – știu cum vor arăta și ce impresie vor face într-un costum de o anume croială și culoare.

Felul în care un bărbat poartă un costum determină alegerea, de comun acord, a materialului. Îl întrebăm dacă stă așezat la birou cît e ziua de lungă și dacă rămîne cu haina pe el sau o agață în cuier. Îl întrebăm dacă se urcă și coboară des din mașină, dacă obișnuiește să călătorească mult cu trenul sau cu avionul. Apoi discutăm avantajele și dezavantajele unor tipuri de țesături pentru care se poate opta, precum și unele elemente de stil, cum ar fi nasturii sau buzunarele.

După aceea luăm măsurile și e comandată stofa. Între timp, creăm un tipar de hîrtie care va constitui scheletul de bază al costumului. Apoi croim materialul și începem construcția costumului în straturi succesive, pornind de la întăritura de canafas cusută de mînă, care e «sufletul» întregului costum. Croitorul care execută haina va coase piepții peste întăritura de canafas, pentru a-i da hainei forma trupului respectiv. Se adaugă apoi pernițele de la umeri, cusute de mînă, sub căptușeală, cu ață de mătase.

La tivul hainei și la guler se fac sute de împunsături cu acul pentru ca respectivele zone să-și poată menține linia pe întreaga durată de viață a costumului. De fapt, un maestru croitor nu poate lucra mai mult de o haină sau o haină și jumătate pe săptămînă. Fără să punem la socoteală probele, croitul și alcătuirea tiparului, o haină îi ia croitorului aproximativ treizeci de ore de lucru.

La proba a doua, clientul nostru încearcă o haină fără mîneci. Ne concentrăm asupra marcajelor exacte la piept, la guler, în talie și la turul pantalonilor. După ce se fac toate corecturile necesare în aceste zone, are loc o a treia probă, de obicei ultima: se finisează mînecile și i se aduc costumului ultimele ajustări.

Jon Green, maestru croitor la Jon Green New York

Costumele de comandă sau lucrate pe măsură merită oare cheltuiala de bani și de timp? Din moment ce prețul costumelor lucrate în întregime de mînă începe de pe la 2 000 de dolari, dar se cifrează, în medie, cam la 3 000

de dolari, cei mai mulți bărbați nu pot nici măcar să cocheteze cu ideea de a cumpăra așa ceva. În plus, un costum de calitate gata confecționat le-ar putea face cu brio aceleași servicii.

Cu toate acestea, un costum lucrat de comandă poate fi o opțiune recomandabilă dacă aveți măsuri ieșite din comun sau o slujbă care impune o înfățișare deosebit de elegantă. Celor mai mulți dintre bărbații care posedă deja un costum de comandă li se pare foarte trist să poarte costume de gata. Pe deasupra, cei care confecționează haine de comandă țin întotdeauna să sublinieze că durabilitatea și calitatea înaltă fac dintr-un costum de comandă o investiție profitabilă. « Mi s-a întîmplat să retușez costume care au 50 de ani și arată încă impecabil », ne spune Crittenden Rawlings, președinte și director executiv la Oxford Clothes, una dintre cele mai mari și mai importante firme din Statele Unite care confecționează manual costume bărbătești. « Un costum lucrat de mînă are o anumită suplețe care-l face să dureze mai mult. Se conformează corpului și își menține forma și aspectul vreme îndelungată. Acest lucru nu e valabil pentru costumele confecționate industrial. Un bărbat are un sentiment pozitiv față de propria persoană atunci cînd își cumpără îmbrăcăminte de calitate. A purta un costum șic, lucrat de comandă, poate deveni chiar o formă de dependență. »

E cazul să vă avertizăm totuși că există și costume de comandă nereușite, exact la fel cum există costume de gata sau confecționate pe măsură de calitate mediocră. « Un costum făcut după toate regulile în fabrică este superior unui costum prost lucrat de mînă », susține Garrick Anderson de la Garrick Anderson Sartorial. « Și totuși, nimic nu poate întrece un costum bine lucrat de mînă », adaugă imediat dl Anderson.

Cum pot să recunosc un costum bine lucrat? Nu ajunge doar o privire grăbită asupra prețului și etichetei de marcă. În termeni foarte generali, trebuie să căutați întotdeauna acele detalii care indică un material și o lucrătură manuală de calitate superioară.

Iar cînd e vorba de calitate înaltă nu prea se întîmplă să scăpăm ieftin: « Dacă doriți un costum de valoare, va trebui să-l plătiți la valoarea lui », susține Christopher Pendleton, director la Aquascutum. În funcție de costum, veți plăti contravaloarea muncii depuse la confecționarea lui, stofa, nasturii și – ultima, dar nu cea din urmă – eticheta cu numele firmei. Bineînțeles că nu doriți să plătiți pentru o simplă etichetă, ci pentru arta meșteșugarului, pentru material și accesorii.

Aveți mai jos cîteva din regulile generale după care vă puteți conduce. Rețineți că numai cele mai bune costume executate de comandă vor întruni toate aceste criterii.

• *Materialul.* O primă impresie asupra calității unui costum – nu asupra stilului sau felului în care cade – se întemeiază pe calitatea materialului (a se vedea, în continuare, secțiunea dedicată acestei teme). Dacă materialul este de calitate inferioară, sînt șanse mari ca și restul costumului să fie la fel. Pentru a putea aprecia calitatea unui material e suficient să-l atingem. Lîna pieptănată de calitate fină, din care se confecționează majoritatea costumelor, are un *tușeu* (senzația pe care o dă țesătura, în funcție de greutate și de textură) fin, suplu, ce amintește de cașmir sau de mătase; stofele de lînă mai grele, bunăoară tweedul, trebuie să fie consistente, dar nu țepene. Culorile unui material de calitate superioară sînt bogate, bine definite și naturale.

• *Cusăturile.* Toate cusăturile trebuie să fie îngrijite și solide. La costumele de comandă toate tighelurile se fac manual. Puteți recunoaște o cusătură de mînă după faptul că punctele ei nu sînt perfect egale. Orice dovadă că s-a cusut de mînă e un semn bun. Cusăturile manuale mențin forma unui costum și dau o mai bună ținută în

zonele solicitate decît tighelurile trase la mașină. Uitați-vă după butoniere lucrate de mînă: le puteți recunoaște după cusătura neregulată și ieșită în relief de pe dosul hainei.

Examinați, de asemenea, locul în care căptușeala e prinsă de haină: aici ar trebui să existe o cusătură cu ochiuri largi, puțin mai laxă decît cea făcută la mașină, care va împiedica dublura să « țină ». Cusături de mînă se mai pot observa și în alte locuri: la marginea reverelor, sub guler și sub revere; la șlițul pantalonilor; la betelie; la găicile pentru curea.

• *Reverele.* Se poate spune că reverele sînt, la orice costum, elementul care atrage cel mai mult privirile, așa că trebuie neapărat să fie bine executate. Ele trebuie să fie perfect netede, orice încrețitură sau denivelare fiind semne că avem de-a face cu un costum prost lucrat. La hainele de comandă reverele sînt ușor « rulate » (stofei i se dă o curbură). Multe costume lucrate de mașină au revere care n-au fost deloc rulate și de aceea arată plate și țepene de parcă ar fi de carton – sau, și mai rău, se îndoaie spre exterior, ridicîndu-se de pe piept.

• *Întăritura de canafas.* Dacă un costum este lucrat integral de mînă, în zona pieptului a fost cusută, pentru ca haina să-și păstreze forma și să cadă mai bine, o bucată de pînză tare numită *canafas*. Un costum la care nu s-a folosit pînză tare se cheamă « nestructurat ». Bucata de canafas atîrnă liber între fața și dublura hainei. O puteți distinge la pipăit ca pe un strat separat dacă veți freca ușor între degete partea din față a unei haine. La majoritatea costumelor de gata, această piesă care nu se vede este măcar parțial atașată (lipită) de stofa hainei. La o astfel de haină, avînd întăritura lipită de stofă, nu se vor distinge la pipăit decît două straturi. Întăriturile cusute de mînă devin un lucru tot mai rar pe zi ce trece, pentru că ele implică un cost ridicat. Rețineți că, deși întăritura de canafas cusută reprezintă nivelul calitativ cel mai înalt, costumele care utilizează întărituri

lipite și-au îmbunătățit simțitor calitatea în ultimii ani. Le afectează reputația doar faptul că, din cauza curățatului chimic care poate duce la dizolvarea adezivului, se produc cu timpul umflături, denivelări și o rigidizare extinsă a țesăturii. Ceea ce vă oferă sistemul întăriturilor cusute artizanal este un costum căruia vîrsta nu-i va face niciodată probleme.

« Nu sînt neapărat împotriva unui costum cu întărituri lipite, mi-a fost dat să văd și unele cu totul impresionante », declară Richard Press, fost director al Casei de modă J. Press, care i-a îmbrăcat, între alții, pe Frank Sinatra, Cary Grant și Robert Redford. « Numai că, trebuie s-o spun, mi-a fost dat să văd și unele de-a dreptul grotești – opere ale unor creatori celebri – și care, pe deasupra, nu erau deloc ieftine. »

• *Căptușeala.* Haina trebuie să aibă căptușeală la piept, spate și mîneci. Costumele de calitate sînt căptușite cu *bemberg* (o mătase vegetală superioară, lucioasă), cu excepția cazului cînd sînt lucrate în stilul german tradițional, care exclude căptușeala, deși nu în detrimentul calității. La spatele hainei, căptușeala trebuie cusută pe margini lăsîndu-i-se o rezervă și apoi îndoită pentru a forma un pliu care atîrnă liber la o distanță de circa 6 mm deasupra marginii inferioare a hainei.

• *Modelul stofei.* Modelele țesăturii, bunăoară dungile, trebuie să fie aliniate simetric la buzunare și în locul unde spatele gulerului se întîlnește cu spatele hainei. Unele costume țin seama de modelul țesăturii și la cusăturile care unesc mînecile cu umerii.

• *Buzunarele.* Buzunarele trebuie să fie absolut netede, fără nici un fel de crețuri sau umflături.

• *Nasturii pentru bretele.* Pantalonii trebuie să aibă nasturi care să vă îngăduie să-i purtați, dacă doriți, cu bretele.

• *Nasturii.* Costumele de foarte bună calitate au nasturi confecționați din corn de animal (de bivol sau de cerb, bunăoară) ori dintr-o combinație de corn de ani-

mal și rășină sintetică. Alți nasturi de înaltă calitate sînt cei din piele, sidef, bronz și materiale ceramice. Joseph G. Barlow, președinte al firmei Harrison James, susține că un nasture este din sidef veritabil cînd, lipindu-l de vîrful nasului, îl simți rece. El adaugă că nasturii superiori au partea de dedesubt bombată, detaliu care face nasturele să stea la oarecare distanță de țesătură. Ceva mai jos pe scara calității se află nasturii din plastic bine lucrați, însă, după cum susține dl Barlow, aceștia « n-au cum să fie cu adevărat frumoși ».

E de asemenea cazul să vedeți dacă nasturii sînt cusuți de mînă. Nasturii cusuți de mînă sînt prinși de stofă cu fire de ață care trec prin găurile nasturelui formînd două linii paralele. La nasturii cusuți de mașină ața formează un x. La costumele de foarte înaltă calitate, pînă și nasturii de la mîneci sînt cusuți de mînă și sînt funcționali.

Costumul – un test de calitate în 30 de secunde

• Materialul. **Materialul trebuie să se drapeze firesc. Culorile trebuie să fie naturale, iar modelele bine definite. Stofa trebuie să fie țesută doar din fire de calitate (de pildă, cea din lînă pieptănată trebuie să se apropie de finețea cașmirului, fără să aibă luciu; tweedul trebuie să aibă culori bogate și să nu fie rigid).**

• Lucrătura. **Cusăturile trebuie să fie îngrijite și solide. Dacă s-au făcut tigheluri manuale, ele sînt ușor de observat: la îmbinarea căptușelii cu stofa hainei; la marginile reverelor; pe dosul gulerului și al reverelor; la butoniere; la șlițul pantalonului; pe partea interioară a beteliei; la găicile pentru curea.**

• Reverele. **Reverele trebuie să fie ușor arcuite acolo unde încep să se răsfrîngă și să nu fie țepene, încrețite sau șifonate.**

• Întăriturii cusute manual. **Hainele de calitate nu au întăriturii aplicate prin lipire.**

• Căptușeli suficient de ample. **Lucrate întotdeauna dintr-un material sintetic de bună calitate sau din mătase, căptușelile de haină trebuie să fie corect croite, în special la tiv, unde trebuie să existe un fald orizontal, format prin călcare.**

• Stofe cu model. **Dungile sau carourile stofei trebuie să fie aliniate la buzunare și la cusătura din spate a gulerului.**

• Clapele buzunarelor. **Trebuie să stea drepte și perfect plate.**

• Nasturii. **Trebuie să fie confecționați din corn natural, sidef, bronz șlefuit sau ceramică.**

• Nasturii pentru bretele. **Trebuie să existe nasturi atașați de partea interioară a beteliei pantalonului.**

La probă

După ce v-ați fixat la un anumit costum, pasul următor este ajustarea lui, adică efectuarea micilor retușuri de care e nevoie pentru ca acesta să devină cît mai confortabil și să vă avantajeze cît mai mult. Multe magazine de îmbrăcăminte masculină dispun nu numai de o persoană care ia măsurile, ci și de un *retușor* (persoana care croiește și coase după dimensiunile măsurate de prima, dar care poate să îndeplinească și personal această operație). Ca să poți colabora în condiții bune cu acești specialiști ai nevoie de răbdare, de un anume nivel de cunoștințe în privința vestimentației și, mai presus de orice, de încredere. În cele ce urmează, vă vom explica ce anume trebuie să știți înainte de a vi se lua măsurile pentru ca noul dumneavoastră costum să arate într-adevăr elegant.

Ce măsuri au costumele bărbătești? Atunci cînd cumpărați un costum de gata trebuie să știți dinainte ce măsură vă trebuie pentru a economisi timp și a evita greșelile. Măsurile de haină variază între 36 și 60; măsura taliei pantalonilor este de obicei cu 6 țoli (15 cm) mai mică decît măsura hainei (se numește « regula scăderii cu 6 »; bărbații cu pieptul foarte solid și talia subțire vor trebui să facă « o scădere » ceva mai mare).

Costumele au de asemenea variante de lungime pentru majoritatea dimensiunilor: *Short* (scurt), *Regular* (normal), *Long* (lung), *Extralong* (foarte lung). În cele mai multe magazine sînt bine reprezentate mărimile uzuale –

cele cuprinse între 36 și 46 –, dar nu ți se oferă la fel de multe costume măsura 48 și peste decît dacă e vorba de un loc specializat în « măsuri excepționale ».
Țineți seama și de faptul că numerele variază întru cîtva de la un producător la altul și că nu este cazul, așadar, să vă bazați exclusiv pe măsura înscrisă pe costum: trebuie întotdeauna să-l încercați.

Croitorul trebuie privit ca un prieten

Este cam la fel cu mersul la doctor. Trebuie să aveți încredere în specialist și în instituție, iar prețul să nu fie factorul hotărîtor. Încercați să descoperiți un magazin cu reputație bună și cu un serviciu de retuș onorabil. Țineți minte un lucru: nu dați niciodată ordine celui care vă ia măsurile. Cel mai bun lucru este să-l informați politicos despre dorințele dumneavoastră. Însă nu încercați să restructurați costumul în întregime. Dacă persoana nu vă inspiră încredere, atunci nu recurgeți la serviciile sale. Dar, o dată demarată acțiunea, va trebui să colaborați, nu să vă împotriviți. Nici un croitor demn de acest nume nu are interesul să vă lase să plecați din magazin arătînd rău. Acordați-i creditul pe care-l merită; dacă veți fi sîcîitor și arogant, nu-l veți face decît să-și piardă motivația. Tratați-l ca pe un profesionist – ceea ce și este. Numai așa veți obține rezultate și toată lumea va fi mulțumită.

Domenico Spano, designer și maestru croitor la Bergdorf Goodman

Cum pot fi sigur că un croitor știe meserie? Cel mai bun mod de-a afla este să stați de vorbă cu el. Cereți-i respectuos opinia în privința unor chestiuni asupra cărora vă pricepeți. Ce lungime de pantalon recomandă? Cît trebuie să se vadă de sub haină din gulerul cămășii? Lucruri de felul acesta. Dacă nu sînteți satisfăcut de răspunsuri, renunțați la serviciile lui. Iar dacă primiți răspunsuri acceptabile, urmăriți totuși cum lucrează în timpul probei. Cereți să fie prinse în bolduri, nu doar trasate cu creta, modificările necesare în zonele de importanță crucială, astfel încît să vă puteți

da seama, examinîndu-vă în oglindă, ce efect vor avea și dacă sînt într-adevăr corecte.
Cînd costumul e gata, nu-l acceptați pînă nu l-ați încercat și nu vă simțiți deplin mulțumit. Asigurați-vă că haina nu se ridică la spate și nu e prea strînsă pe piept, iar răscroiala mînecilor nu vine prea jos. Verificați că gulerul stă cum trebuie și pantalonii nu sînt nici prea strîmți, nici prea largi. Nu-i exclus ca un costum să dea la probă impresia că ne vine perfect, dar să se lăbărțeze ori să « țină » în diverse locuri după ce-l purtăm zi de zi. Verificați zonele care sînt mai solicitate: turul pantalonilor, șlițul, zona coapselor, genunchii, talia și locul unde pantalonii formează un pliu, deasupra pantofului. Testați toate aceste zone: urcați o scară sărind cîte două trepte deodată, ridicați ambele brațe în sus, aplecați-vă să vă legați la șireturi; așezați-vă pe scaun, puneți picior peste picior, întindeți brațul ca pentru a toasta la un dineu ș.a.m.d.
Stofele, inclusiv cele din lînă pură, pot intra la curățat. Asigurați-vă că s-a ținut seama de acest lucru și că au fost lăsate la cusături rezerve consistente – poate că veți mai purta costumul și peste cinci ani, cînd o să aveți un număr de kilograme în plus. Duceți-vă la cel puțin două probe dacă e nevoie. Fiți la proba a doua la fel de insistent ca la prima.

Știu ce vreau cînd merg la o probă. Cît de insistent să-i cer croitorului să țină seama de preferințele mele? Dacă nu aveți un retușor sau un croitor de încredere, atunci trebuie neapărat să vă găsiți unul. Vorbiți cu un vînzător de la unul dintre magazinele bune, s-ar putea să vă trimită la un croitor priceput. Cînd ați dat de el, bazați-vă pe regula care spune că atunci cînd un bărbat știe ce vrea – și o spune clar, de la bun început – el va fi tratat cu respect de croitorul său. Un croitor bun poate încerca să vă abată în mod politicos de la unele decizii catastrofale, dar, pînă la urmă, dumneavoastră hotărîți și

treaba lui este să facă așa cum spuneți. Un croitor serios nu vă va presa niciodată să luați decizii cît ai bate din palme, iar dumneavoastră nu e cazul să-i acceptați automat sfaturile, fără un motiv întemeiat. Dacă însă părerile pe care le aveți concordă cu ale croitorului, sfatul lui va fi bine venit, ba chiar e cazul să i-l cereți. Îi puteți arăta că-i apreciați arta revenind cu o nouă lucrare, nu e nevoie să-i oferiți bacșiș.

Cum pot să fiu sigur că se fac cele mai indicate retușuri? Cînd vi se iau măsurile, trebuie să aveți asupra dumneavoastră tot ceea ce purtați în mod obișnuit la un costum: o cămașă elegantă, maioul și chiloții potriviți, butonii de mânșetă (dacă purtați butoni), cravată, pantofi eleganți, curea de calitate și portofel. Nu lăsați deoparte nimic din ceea ce duceți de regulă în buzunare – țigările, stiloul sau orice altceva. Dacă vă țineți portofelul în buzunarul de la piept, atunci aveți grijă ca el să se afle acolo cînd vi se face proba.

Mai este important și să aveți o postură firească. Dacă de obicei nu stați prea drept, atunci e cazul să stați adus de spate și la probă. Cereți să vă puteți vedea în mai multe oglinzi, astfel încît să urmăriți din toate unghiurile operațiile de retuș. Se poate întîmpla să observați un lucru care croitorului i-a scăpat. Dacă sînteți cîtuși de puțin nedumerit sau nemulțumit, cereți-i croitorului explicații; acum este momentul să vorbiți, nu după ce totul e gata.

La ce trebuie să mă uit ca să stabilesc dacă haina costumului cade bine? Orice creț sau umflătură vă spune imediat că haina respectivă nu e bine ajustată. Stofa trebuie să fie complet netedă atît în față, cît și la spate atunci cînd stați în picioare într-o poziție relaxată. Crețurile orizontale dintre omoplați indică un spate al hainei prea îngust; cutele verticale din mijlocul spatelui sau de la subsuoară sînt un semn că haina ar trebui strîmtată. Ultimul nasture de jos trebuie să fie pe jumătate ascuns de pulpana hainei atunci cînd aceasta e încheiată; dacă nasturele se vede în întregime înseamnă că haina e prea strîmtă. Ca regulă generală, un costum bine făcut se mișcă o dată cu trupul, nu se împotrivește mișcărilor acestuia. Alte indicații folositoare sînt cele care urmează.

• *Lungimea hainei.* Haina trebuie să fie destul de lungă pentru a acoperi turul pantalonilor. Nasturele « din talie » – nasturele de sus, în cazul unei haine cu numai doi nasturi – trebuie să se afle de fapt imediat sub linia taliei. Dacă este prea scurtă, haina nu va cădea cum trebuie; dacă este prea lungă, va avea un aer greoi.

• *Mînecile.* Manșetele de la cămașă (presupunînd că sînt corect calibrate și ajung exact pînă la încheietura mîinii) trebuie să iasă cu puțin peste 1 cm din mîneca hainei. Acest lucru este deosebit de important dacă obișnuiți să purtați butoni, care trebuie să se zărească doar pe jumătate de sub mînecile hainei. *Este un amănunt de o importanță decisivă:* dacă manșeta cămășii nu se vede deloc, aveți o problemă gravă cu haina, cu cămașa sau cu amîndouă.

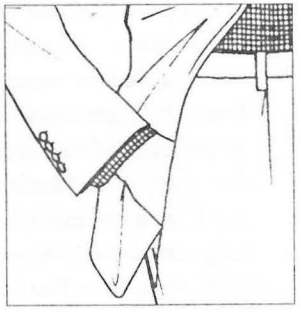

• *Gulerul* Partea din spate a gulerului hainei trebuie să se afle cu ceva mai mult de 1 cm sub gulerul cămășii. Dacă haina face o gîlcă la spate, gulerul va trebui modificat în așa fel încît să se așeze fără denivelări pe linia cefei.

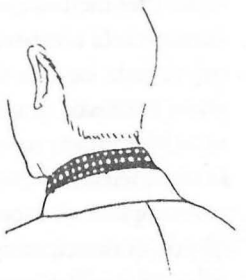

• *Reverele.* Reverele nu trebuie să se răsucească în afară atunci cînd haina e încheiată la nasturi. Dacă se întîmplă acest lucru, înseamnă că haina e prea strîmtă peste piept. În general, un rever nu trebuie să depășească jumătatea distanței dintre mijlocul pieptului și umăr (revin din cînd în cînd la modă reverele foarte înguste, însă ele rup echilibrul vizual pe care-l creează un rever de lățimea potrivită).

• *Umerii.* Costumele cu umeri foarte accentuați, la fel ca și reverele de anumite lățimi, revin și ele la modă periodic pentru a dispărea rapid, așa că e de preferat să rămîneți la tipul de umeri în care vă simțiți confortabil și care se potrivesc cel mai bine conformației dumneavoastră. Umerii croiți prea largi sau prea înguști vă pot strica proporția dintre cap și restul trupului. Totuși, dacă aveți umeri neobișnuit de înguști sau de căzuți, pernițele mai voluminoase plasate în dreptul umerilor vă vor avantaja, căci vor păstra intacte proporțiile ideale ale costumului.

• *Răscroiala mînecii.* Asigurați-vă că răscroielile nu sînt prea adînci. Dacă ele coboară prea jos, atunci haina se va ridica la cea mai ușoară mișcare verticală a brațului, compromițînd aspectul întregului costum.

• *Șlițurile.* Un șliț de haină trebuie să stea întotdeauna petrecut. Dacă are tendința să se deschidă, atunci haina este prea strîmtă.

Cum trebuie să vină o vestă? Vesta trebuie să vină în așa fel încît să dea o impresie de distincție cu sau fără haina de la costum. Feriți-vă de vestele prea strîmte, o situație extrem de frecventă care provoacă ghemotocirea cravatei și a cămășii. O vestă prea largă flutură peste piept ori se mototolește la umeri. Vesta trebuie să cadă neted în față și la spate și trebuie să fie suficient de lungă ca să ascundă talia pantalonilor și partea de jos a cravatei, atingînd deci începutul pliurilor de la pantaloni. Dacă vesta coboară cu mai mult de 5 cm sub linia

taliei înseamnă că este prea lungă. Spatele vestei este adesea confecționat din același material cu dublura hainei. Unele veste au la spate niște mici catarame ajustabile, dar chiar și în acest caz croitorul va trebui probabil să aducă anumite retușuri. Țineți seama de faptul că tradiția impune să nu vă încheiați niciodată la ultimul nasture de jos al vestei.

Cum trebuie să vină pantalonul? Aveți nevoie ca pantalonul să dea un contur elegant siluetei dumneavoastră din talie pînă la încălțăminte. Țineți minte următoarele lucruri:

• *Betelia.* Pantalonul trebuie să stea fie pe linia taliei, fie imediat sub ombilic. S-ar putea ca celor obișnuiți cu blugii care se opresc pe șolduri să nu li se pară din cale-afară de comod. Însă un pantalon de costum care e fixat pe talia corpului va oferi suficient confort în zona inghinală și pe coapse și va permite stofei să se drapeze așa cum trebuie. Majoritatea costumelor sînt proiectate pornind de la această regulă, așa că dacă veți purta pantalonul sub talie s-ar putea să dați peste cap toate proporțiile: vesta nu va ajunge pînă unde trebuie, picioarele dumneavoastră vor părea mai scurte decît sînt în realitate, iar stofa pantalonului va face falduri în jurul gleznelor. Pentru cei care nu se simt bine cu o curea fixată în talie există alternativa bretelelor. Asigurați-vă că betelia pantalonului este îndeajuns de largă ca să vă puteți așeza fără probleme.

• *Furca.* Dacă betelia stă pe talie, trebuie să aveți certitudinea că pantalonul vă lasă suficient de liber în mișcări. *Furca* este distanța între punctul cel mai de jos dintre picioare și talie, iar o furcă prea scurtă vă poate face tot felul de necazuri, cum ar fi ca pantalonul să se ridice și să țină în spate și pe coapse, iar buzunarele să stea căscate – probleme greu de rezolvat. Aveți nevoie de o furcă suficient de generoasă, cu care să vă simțiți confortabil în niște pantaloni care pornesc din talie.

Creturile orizontale din jurul șlițului și cutele din talie care stau întinse sînt indicii că pantalonul e prea fest.

• *Lungimea.* Pantalonul trebuie să fie destul de lung pentru ca pliul care îi « rupe » dunga să se situeze la circa 10 cm deasupra pantofului. Dacă acest pliu este foarte adînc înseamnă că pantalonul este prea lung: va avea un aer lăbărțat și va distruge linia costumului. Un pliu prea mic arată că pantalonul este prea scurt. Costumele pentru ținuta de birou formează de obicei un pliu de dimensiuni medii, care îngăduie pantalonului să acopere șosetele fără să atîrne prea mult. Marginea de jos a pantalonului trebuie să se afle cam la 1 cm deasupra ștaifului pantofului.

Nu știu niciodată ce să răspund atunci cînd croitorul mă întreabă dacă vreau manșete. Ar trebui să am manșete la pantalon? Pînă în ultimii ani ai secolului trecut nu s-au purtat pantaloni cu manșete. Cînd a devenit acceptabil ca bărbații să-și suflece pantalonii pentru a nu-i murdări, reacția croitorilor a fost să adauge pantalonilor manșete care imitau respectiva ținută. În timpul celui de-al doilea război mondial manșetele au fost proscrise ca să se facă economie de material, iar pantalonii fără manșetă au revenit la modă și au rezistat pînă în zilele noastre. Nu există o regulă absolută în privința manșetelor, însă cei mai mulți croitori recomandă insistent ca pantalonii costumelor destinate mediului de afaceri, în special cînd e vorba de costume la două rînduri, să aibă manșete. Acestea dau, pînă la un anumit punct, o notă de eleganță. Pantalonul de smoching nu are, sau n-ar trebui să aibă, manșete.

Manșetele îndeplinesc mai multe funcții. Au rolul de a « ancora » linia pantalonului, lucru care îngăduie pliurilor să se drapeze cum trebuie; favorizează menținerea dungii și a pliului de deasupra pantofului. Vă mai ajută și să nu vi se dezgolească gleznele cînd pășiți. Lățimea tradițională a manșetei este de circa patru centimetri, dar ea poate fi mai lată sau mai îngustă pentru un bărbat extrem de înalt sau de scund.

Am observat că unii pantaloni au pliuri în talie, iar alții nu. Are importanță dacă pantalonul e prevăzut cu pliuri? Ca și în cazul manșetelor, nu există o regulă strictă cu privire la pliuri în afară de faptul că și ele dau un aspect mai elegant. Pantalonii cu pliuri în talie prezintă mai multe avantaje: vă lasă mai multă libertate de mișcare cînd vă așezați și cînd mergeți; elimină deformările pe care le-ar provoca obiectele ținute în buzunare.

În mod obișnuit există cîte două pliuri de fiecare parte a șlițului: cel mai lung, din imediata vecinătate a cusăturii de șliț, ajunge pînă la dunga pantalonului; cel mai scurt ajunge pînă la extremitatea interioară a căptușelii buzunarului. Unii pantaloni au totuși cîte trei pliuri sau numai cîte unul singur de fiecare parte a șlițului. Pentru bărbații cu abdomen proeminent sînt preferabili pantalonii cu pliuri în talie deoarece sînt mai spațioși și ascund surplusul de grăsime. Pantalonii fără pliuri sînt preferați în general de croitorii cu mentalitate conservatoare.

Este adevărat că anumite tipuri de costum avantajează cu precădere anumite tipuri de conformație? Da, toată lumea spune că anumite tipuri de costum îl pot face pe un bărbat să pară mai svelt sau mai solid, mai înalt sau mai scund. Croielile și stofele care pun accent pe liniile verticale au tendința să ne facă să părem mai înalți; liniile orizontale atrag atenția asupra lățimii. Dar nu vă simțiți obligați să respectați întocmai aceste reguli. Dacă sînteți înalt și subțire și vă place cum arătați în stofe suple și ușoare de lînă cu modele în dungi, atunci purtați neapărat asemenea materiale!

Care e stilul cel mai indicat pentru bărbații foarte înalți și svelți? Dacă doriți să nu atrageți atenția asupra înălțimii dum-

neavoastră, evitați dungile. În locul lor, puteți opta pentru stofe pepit, în carouri sau uni. Cereți o croială de costum generoasă, eventual cu umeri vătuiți, buzunare cu clape, pliuri adînci în talie și manșete late. Alegeți stofe de densitate medie sau chiar groase și haine cu trei nasturi, care au întotdeauna revere mai scurte.

Ce fel de costum avantajează o siluetă masivă? Dacă sînteți robust sau musculos, e nevoie să vă scoateți în evidență înălțimea, nu lățimea. Acest lucru se poate realiza cu ajutorul liniilor verticale, cum ar fi dungile țesăturii. Nu purtați niciodată pantaloni prea scurți și nici nu-i purtați mai jos de talie. Alegeți stofe suple, care nu vă amplifică volumul. Nu vă apropiați de nimic care ar putea aduce accente orizontale, de pildă buzunare cu clapă, revere late sau manșete.

În ce fel de costum arată cel mai bine bărbații scunzi și îndesați? Stilul aderent pe corp nu va face decît să vă accentueze în mod nedorit dimensiunile. Evitați hainele la două rînduri, buzunarele cu clapă și șlițul în mijlocul spatelui. Pantalonii vor trebui să aibă o furcă înaltă, iar betelia să stea în talie (cureaua fixată sub un pîntec proeminent creează impresia de picioare scurte).

Ce fel de costum îi avantajează pe bărbații scunzi și subțiri? Haina trebuie să fie mai degrabă scurtă, pentru ca picioarele să pară mai lungi. Se recomandă ca umerii și pieptul să fie scoase în evidență la tipul acesta de conformație. Alegeți acele croieli care accentuează liniile verticale. Purtați pantaloni cu talie ceva mai înaltă și aveți întotdeauna grijă ca pliul de deasupra pantofului să cadă destul de jos, iar manșetele să fie înguste sau să lipsească de tot.

Ce fel de costume se potrivesc unei constituții atletice? Bărbații cu constituție atletică trebuie să echilibreze un

torace foarte dezvoltat cu o talie relativ subțire – ceea ce poate să impună intervenții radicale din partea croitorului. Costumul de tip american, cu umeri necapitonați, avantajează aceste conformații masculine. Hainele la un singur rînd cu doi sau trei nasturi sînt indicate pentru cei cu constituție atletică în mai mare măsură decît cele la două rînduri, care le-ar putea da un aer prea masiv. Pentru a nu vă scoate în evidență musculatura, alegeți stofe de consistență medie, nu foarte groase. Pantalonii trebuie să aibă o croială lejeră și să fie purtați din talie.

Materialele

De ce majoritatea costumelor sînt din stofe de lînă? Și ce-ar trebui să știu despre alte materiale? Lîna este materialul tradițional pentru costumele bărbătești pentru că e rezistentă, călduroasă și menține bine forma costumului.
Greutatea stofelor de lînă se situează între 235 g (cele mai ușoare) și 510 g (cele mai grele) pe metrul pătrat. E o idee bună să avem costume din stofe de diverse greutăți, fiindcă în acest fel garderoba noastră va fi utilizabilă în toate anotimpurile. Însă de cînd bărbații petrec tot mai puțin timp în aer liber, iar instalațiile de climatizare sînt tot mai răspîndite, stofele groase nu se mai cer la fel de mult ca pe timpuri. O stofă bună pentru toate sezoanele are o greutate cuprinsă între 280 și 340 g pe metrul pătrat. Totuși, în decursul vremii, a fost creată o gamă largă de materiale noi. Acestea sînt în așa fel țesute încît să dea impresia de textură masivă, rămînînd ușoare. Lîna a fost folosită la țesături din ce în ce mai rafinate, mai durabile și mai răcoroase. În plus, fabricanții de stofe au reușit să creeze materiale care nu intră la apă și nu se șifonează, unii dintre ei adăugînd fire sintetice în acest scop. E cazul, prin urmare, să fiți atent nu numai la greutatea stofei, ci și la textura ei.
Ați observat, poate, că există costume confecționate din țesături de lînă « Super ». Este denumirea comercială a unor stofe din lînă merinos (o lînă extrem de fină, pro-

venită de la oile din rasa merinos). Stofele « Super » se clasifică în grade, în funcție de diametrul firelor de lînă măsurat în microni. Aceste grade au fost sistematizate în unități de cîte zece pentru a se crea un standard internațional de măsuri cît se poate de simplu. Pe scurt, stofa de lînă de grad mare este țesută din fire mai subțiri decît cea de grad mai mic. Stofele clasice utilizate la costume prin anii '50, de pildă, erau în majoritate de grad 70 sau 80 – adică din fire cu diametru mai gros decît cele care se găsesc astăzi pe piață. Stofele « Super 100 » conțin fire cu diametrul maxim de 18,5 microni (dar observați că între cifra 100 și grosimea de 18,5 nu există de fapt nici o legătură). Actualmente există chiar și stofe « Super 180 », care utilizează fire de 13,8 microni, aproape invizibile cu ochiul liber. În general, de finețea fibrelor unei țesături depinde și prețul ei. « Vedeți tot mai des materiale de mare lux – stofe Super 100 și 120, chiar 150 –, acesta fiind și singurul punct comun al diverselor siluete de bază, ne spune Paul Stuart. Toți designerii prezintă costume cît mai fine și mai ușoare, potrivite pentru toate sezoanele. »

Stofele «Super» – scurtă introducere

Supranumit «Țarul stofelor», Neal Boyarsky, proprietar și președinte al firmei Beckenstein Men's Fabrics din New York, vinde stofe croitorilor de la Hollywood care lucrează pentru stele de cinema ca Tom Cruise ori Al Pacino, precum și multor magnați americani. Dl Boyarsky ne explică diferențele dintre diversele stofe «Super»:

Super 70 – 80: stofe clasice, rezistente și durabile, pentru costume de fiecare zi destinate tuturor sezoanelor; ideale pentru cine călătorește sau petrece mult timp așezat la birou, căci se șifonează mai puțin decît stofele mai fine.

Super 90 – 110: ideale pentru majoritatea oamenilor de afaceri și folosite pe scară largă pentru costume de gata de bună calitate. Pentru a face deosebirea între o stofă 100 și o stofă 110 e nevoie de ochiul unui expert. Oricum, e vorba de stofe adecvate pentru costumul unui director.

Super 120: nepotrivite pentru cineva care stă toată ziua pe scaun – ar însemna să le distrugă. Excelente pentru ocazii importante, bunăoară apariții în public sau la televiziune.

Super 150 – 180: stofe rezervate prinților, șefilor de stat și conducătorilor companiei Forbes. Extrem de costisitoare, sînt destinate doar unor costume de mare eleganță, suple și puțin solicitate. Firele sînt aproape imposibil de văzut cu ochiul liber.

Iată, în continuare, o descriere a celor mai răspîndite materiale cu care vă veți întîlni hoinărind prin magazinele de confecții sau răsfoind un album cu eșantioane de țesături.

• *Lînă pieptănată.* Aceste stofe alcătuiesc o familie numeroasă; de cele mai multe ori sînt țesute astfel încît să dea impresia unei suprafețe cu lustru. Din stofele de lînă pieptănată se fac excelente costume bărbătești deoarece sînt și durabile, și răcoroase. Stofele de lînă pieptănată sînt diferite de cele pe care le numim *de lînă*; acestea sînt materiale țesute mult mai puțin strîns, au un tușeu moale și o textură evidentă.

• *Șeviot.* Stofă care poartă numele rasei de oi a cărei lînă o utilizează. Este cunoscută pentru rezistența ei și aspectul robust.

• *Velur.* Țesătură din fibre de bumbac, velurul are raiuri (dungi proeminente cu suprafață catifelată) groase sau subțiri, ultima variantă fiind considerată de mai mare eleganță.

• *Crep.* O țesătură ușoară, spongioasă, de obicei din fire de mătase naturală sau vegetală. Utilizată pentru costume mai puțin elegante.

• *Casa.* Stofa *de lînă* (în sensul de mai sus) numită casa este țesută mai lax și se drapează elegant atunci cînd e folosită la un costum masculin. Se fabrică de obicei în variante de greutate sporită. Costumul din casa gri este un exemplu clasic de utilizare a stofelor moi de lînă.

• *Gabardină.* Stofă cu textură diagonală din fire de bumbac sau de lînă, țesută foarte strîns pentru a se

obține un material rezistent, care menține dunga pantalonilor cît se poate de bine.

• *Țesătură de in.* Făcută din fibre vegetale, pînza de in se șifonează cu ușurință. Totuși este folosită uneori pentru costume.

• *Piele de drac.* O țesătură densă de bumbac, avînd fața cu aspect de piele de căprioară. Extrem de rezistentă, este utilizată de obicei pentru ținuta de vînătoare și de pescuit, în general pentru costume de purtat în aer liber.

• *Poplin.* Material ușor, cu textură densă, de obicei de bumbac.

• *Indian / pînză de Madras.* De obicei de bumbac, această țesătură are drept caracteristică inconfundabilă textura ușor gofrată. Are dungi albe încrețite care alternează cu dungi de culoare albastră, verde, roz sau galbenă. Se utilizează în mod obișnuit la costume de vară, pantaloni și jachete sport.

• *Stofă șagrinată (cu ape).* Este un tip de stofă din lînă pieptănată, țesută cu două nuanțe de fire și cu structură diagonală, pentru a se obține un finisaj cu lustru; are de obicei o diferență abia sesizabilă de tonuri, cel din fundal fiind mai închis.

• *Tweed.* Este cunoscut pentru texturile ușor brobonate și diversele tonuri de pămînt. Utilizat de obicei la haine sport pentru vreme rece și pardesiuri, tweedul e folosit uneori și la costume. Cele mai cunoscute varietăți de tweed sînt *Harris, o* stofă groasă, în culori calde și cu model de țesătură în coaste; *Shetland*, numit astfel după insulele scoțiene, o țesătură ceva mai aerată, în carouri sau în dungi; și *Donegal*, caracterizat prin picățelele în culori vii, bunăoară albastre, roșii și galbene, presărate în țesătură.

• *Diagonal.* Poartă acest nume orice țesătură care e structurată diagonal, adică are nervuri proeminente pe diagonală – în mod obișnuit o țesătură din bumbac sau din lînă. Este un termen-umbrelă care acoperă o mare varietate de materiale, de la pînza cazonă la stofele de lînă « Super 180 ». Diagonalul de cavalerie are o greutate neobișnuit de mare.

Există o sumedenie de amestecuri sintetice. E cazul să încerc așa ceva sau sinteticul e un semn al calității inferioare? Fibrele sintetice, cum ar fi raionul, nailonul și poliesterul, se folosesc de mai multe decenii pentru costume. Puriștii n-au decît să condamne fără apel orice fibră care nu e naturală, însă anumite sintetice au dobîndit un statut de material clasic. Pentru mai mult confort la purtare, unele costume se confecționează din stofe care conțin fire sintetice de *stretch.* Fibrele sintetice rezistă la șifonare și pot avea o greutate mai mică decît cele naturale. Neajunsul lor este că nu prea știu să îmbătrînească frumos. S-ar putea să întîlniți și fibre care se numesc elastan, lycra sau poliamid. Este prudent să le încercați în amestecuri cu lînă sau alte fibre naturale, în care componenta sintetică să se găsească doar în proporție scăzută. N-ar fi exclus să preferați unei stofe de lînă pură tușeul lor fin și greutatea redusă.

Îngrijirea costumului

Iată cîteva sfaturi cu ajutorul cărora veți putea prelungi viața costumului dumneavoastră.

• *Repausul:* nu purtați niciodată același costum două zile la rînd; poate dăuna materialului, care nu va avea timp să se aerisească și să-și recapete forma inițială.

• *Perierea:* după fiecare purtat, periați costumul cu o perie moale pentru a îndepărta particulele de praf și de fum.

• *Păstrarea:* înainte de a pune costumul în șifonier, scoateți din buzunare tot ce l-ar putea deforma; închideți fermoarul pantalonilor și nasturii de la haină. Așezați haina pe un umeraș solid, din lemn, iar pantalonii atîrnați-i, prinși de manșete, pe suportul special prevăzut cu cleștișori. Dacă îi atîrnați pe bara umerașului pentru haină, se poate întîmpla să capete pliuri nedorite.

• Asigurați un spațiu adecvat costumelor dumneavoastră în interiorul șifonierului, astfel încît să nu se atingă între ele. În felul acesta, stofa va putea să respire.

• Puneți cîteva bucățele de lemn de cedru sau pastile de naftalină într-o cutie plasată pe fundul șifonierului, pentru a ține moliile la distanță.

• Dacă un costum s-a șifonat, încercați să-l țineți o vreme, pus pe umeraș, la abur, în baie (lăsați să curgă apa caldă la duș). Apoi scoateți-l afară, la aer.

• Evitați să duceți prea des costumele la curățătorie. De obicei un costum trebuie curățat la fiecare cinci îmbrăcări, nu mai des; există specialiști care sînt de părere că această operație trebuie să se facă doar după ce costumul a fost îmbrăcat de 10–12 ori. Adesea e suficient să dați costumul la călcat cu abur pentru a îndepărta urmele de purtare și a reface dunga pantalonilor, în loc să-l curățați chimic. Nu neteziți niciodată un costum cu fierul de călcat: metalul fierbinte poate deteriora stofa. Costumele de vară din țesături de bumbac sau de in, care au tendința de a absorbi transpirația, pot avea nevoie mai des de curățare chimică.

• Dacă puneți la păstrare un costum pentru o perioadă mai lungă, folosiți un sac din plastic care se închide etanș.

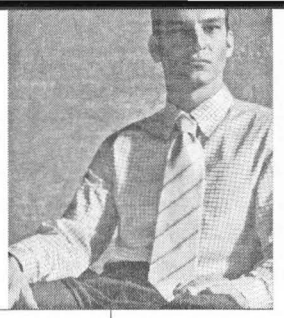

Cămașa

Îmbrăcămintea ta vorbește mai înainte să apuci să rostești vreun cuvînt.

Alexander S. Kabbaz, specialist în cămăși de comandă

A avea stil înseamnă să știi ce poți purta, la ce poți renunța, ce-ți stă cu adevărat bine. Și în a adăuga o notă personală care să dea viață ansamblului.

Karen Albano, responsabilă a departamentului de vînzări la Robert Talbott

CAPITOLUL 2

Cămașa

O cămașă cu guler scrobit și cu manșete impecabile, croită dintr-o țesătură luxoasă de bumbac va arăta lumii întregi că bunul dumneavoastră gust nu se rezumă la costumul ales. Un material fin de cămașă va fi admirat de toți colegii cînd vă veți scoate haina și vă veți sufleca mînecile. Iar acest material nu mai e nevoie să fie doar alb sau bleu uni. Majoritatea marilor companii au abandonat politica aceea care impunea angajaților să poarte exclusiv cămăși albe sau bleu. Urmați și dumneavoastră tendința celebrilor artizani de cămăși londonezi de pe Jermyn Street, care au înfierat dintotdeauna ideea că o cămașă elegantă trebuie neapărat să fie banală. Cămășile pot da costumului și cravatei un fundal de culori savuroase și de modele frapante: dungi albe și turcoaz, pepit roșcat-auriu, ecosezuri în nuanțe de bej și maro – combinațiile sînt infinite. În orice caz, pentru a ne alcătui o garderobă de cămăși nu e de-ajuns să punem laolaltă diverse produse costisitoare și viu colorate, adevărate minuni de lenjerie masculină. Vă vom explica în continuare cum să vă alegeți cămășile în cunoștință de cauză.

Care sînt cele mai importante aspecte de care trebuie să țin seamă atunci cînd îmi cumpăr o cămașă elegantă? Cînd alegeți o cămașă trebuie să acordați o atenție specială trăsăturilor ei celor mai vizibile: forma și mărimea gulerului, calitatea materialului.

Mulți fabricanți de cămăși, bunăoară Mark Sahmanian, președintele firmei Paris Custom Shirt Makers, sînt convinși că forma gulerului este mai importantă decît materialul unei cămăși. « Materialul contează, desigur, dar nu e la fel de important ca gulerul: cînd stai de vorbă cu ei, oamenii îți privesc chipul, așa că îți văd mai degrabă gulerul decît materialul din care e făcută cămașa », ne spune dl Sahmanian, care în cei peste 49 de ani de meserie a confecționat cămăși de comandă pentru persoane cum ar fi prințul Charles al Marii Britanii și președintele SUA Ronald Reagan. Tot dl Sahmanian adaugă: « Și manșeta are mare importanță, pentru că manșeta se vede din mîneca hainei. »

Bărbații ar trebui să respecte o regulă simplă în privința gulerelor: sînt de evitat dimensiunile extreme. Gulerul trebuie să vă avantajeze forma feței și lungimea gîtului, iar un guler de proporții medii este întotdeauna cel mai indicat. Așadar, rămîneți la gulere ale căror *vîrfuri* au circa 7 cm lungime și mențineți *deschiderea* gulerului (spațiul dintre vîrfuri, unde se află nodul cravatei) nici prea îngustă, nici prea largă.

Cu toate acestea, cînd fața cuiva este deosebit de lungă sau de rotundă, s-ar putea să fie nevoie de un guler care să restabilească echilibrul. O față prelungă este cel mai bine încadrată de un guler cu deschidere amplă și cu

vîrfuri scurte; o față rotundă – de un guler cu deschidere îngustă și cu vîrfuri ceva mai lungi.

Tot gulerul trebuie să contracareze un gît prea lung sau prea scurt. Aveți gîtul lung? Cumpărați cămăși cu guler înalt. Aveți gîtul prea scurt? Alegeți un guler ceva mai îngust. « Regula este una și bună, ne spune Alexander S. Kabbaz, specialist în cămăși de comandă: nu vei așeza niciodată sub o față rotundă, cu bărbie dublă și gît scurt, un guler cu deschidere foarte mare. » Robert Gillotte, manager la firma Turnbull & Asser de pe Jermyn Street, este de acord: « Ar fi nepotrivit ca gulerul să nu se armonizeze cu dimensiunile chipului persoanei. E vorba, de fapt, de obținerea unui echilibru, de încadrarea unei fețe. Iar noi ne dăm silința să realizăm întotdeauna un echilibru perfect. »

Să remarcăm totuși că pe măsură ce crește distanța dintre vîrfurile gulerului înfățișarea unei cămăși devine tot mai elegantă și că, desigur, forma gulerului trebuie să se asorteze cu ansamblul ținutei. Prin urmare, secretul este să găsim echilibrul între acest dictat al tradiției – cît de elegantă este deschiderea unui guler – și ceea ce vă avantajează cu adevărat chipul.

De o importanță crucială mai este și calitatea materialului, după cum vom explica în detaliu mai tîrziu.

Care sînt gulerele clasice?

• *Gulerul prins în nasturi (gulerul* oxford). Acest tip de guler a fost adus din Anglia în Statele Unite, în 1896, de către John Brooks, nepotul fondatorului companiei Brooks Brothers, care a observat că jucătorii de polo purtau gulere încheiate cu nasturi pentru ca vîntul să nu le ridice vîrfurile peste obraz. Dat fiind că gulerul acesta are origini sportive, el este atașat la o cămașă din

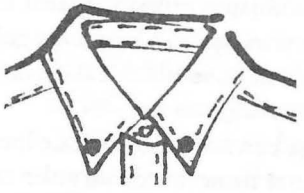

coton de tip oxford, o țesătură destul de aspră și, prin urmare, nu foarte elegantă. Cînd este purtat așa cum trebuie, acest guler este ușor convex, nu cade drept peste cămașă. A rămas pînă în ziua de astăzi cel mai decontractat stil de guler datorită aspectului său suplu și micilor nasturi cu care se încheie (marca eleganței masculine este întotdeauna simplitatea, dar iată că nasturii contravin acestui principiu). « Dau gulerului un aer vag neglijent, ne spune dl Kabbaz. Dacă ar fi să aleg două adjective pentru a descrie aspectul gulerului cu nasturi, acestea ar fi *nonșalant* și *universitar*. »

Purtați, așadar, gulere oxford la hainele dumneavoastră sport (chiar dacă în New England există mulți bărbați care au adoptat acest tip de guler pînă și la cele mai elegante costume). Și nu e neapărat nevoie să vă puneți și cravată.

• *Gulerul drept.* Gulerul drept este mai elegant decît cel de tip oxford datorită lipsei nasturilor și faptului că e mai rigid. Este probabil cel mai des utilizat și cel mai polivalent guler, potrivindu-se tot atît de bine la costume, la haine sport, la jachete tricotate sau la pulovere și nearătînd niciodată penibil fără cravată.

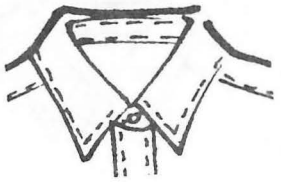

• *Gulerul distanțat.* Vîrfurile acestui tip de guler se află, cum o spune și numele, la mai mare distanță unul de altul și de aceea el este considerat mai elegant.

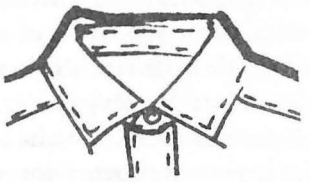

Purtați-l întotdeauna cu cravată pentru a umple spațiul mai mare dintre vîrfuri. E chiar indicat să-l purtați cu un nod de cravată Windsor mic sau mare (vezi capitolul despre cravate și eșarfe) ca să completați mai bine intervalul cu pricina.

• *Gulerul britanic distanțat.* Este gulerul cel mai distanțat și se afirmă că ar fi și cel mai elegant dintre toate. Spațiul amplu dintre vîrfurile sale reclamă neapărat o cravată. E loc berechet chiar și pentru voluminosul nod Windsor. Bărbații cu fața rotundă ar trebui să evite însă acest guler, preferînd unul cu o distanță mai moderată între vîrfi

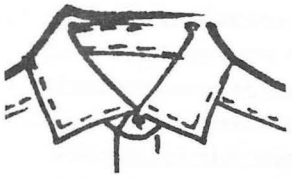

• *Gulerul cu gaică.* Acest guler cu aspect disciplinat, unii ar spune chiar sever, poate totuși să avantajeze unele chipuri, în special pe cele înguste sau de formă rectangulară (bărbații cu fața rotundă riscă să pară puțin sufocați de austeritatea lui). Introdus în America datorită Ducelui de Windsor, acest guler își trage numele de la o bridă (numită și *gaică*) ce îi unește vîrfurile sub nodul de la cravată. Utilizată de obicei la gulere semidistanțate, gaica servește la menținerea formei gulerului, dar nu e și foarte elegantă. « Gulerul cu gaică dă unui bărbat o înfățișare spilcuită, afirmă dl Heaney de la Casa de modă Sulka. Gaica îndeplinește același rol ca o agrafă de guler, fără să fie la fel de bătătoare la ochi și de ostentativă cum este acea bijuterie adăugată unei cămăși. Ține gulerul perfect întins și face ca nodul cravatei să fie mai rigid, mai corect și mai proeminent. »

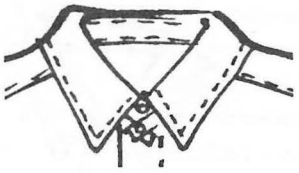

• *Gulerul alb de contrast.* Este un guler de culoare albă, de obicei însoțit de manșete întoarse albe, care poartă

acest nume deoarece contrastează cu materialul, colorat sau cu model, din care sînt confecționate corpul și mînecile cămășii. Multă lume e de părere că un astfel de guler ridică nivelul de eleganță al unei cămăși.

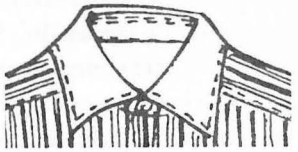

• *Gulerul-bentiță.* De fapt, nici nu este vorba de un guler, ci de o bentiță aplicată pe locul unde ar trebui să se afle gulerul cămășii. În zilele noastre, acest fel de cămașă se poartă nu numai în împrejurări decontractate, ci și în ocazii oficiale. Numai că nu se prea încadrează în tradiție, afirmă dl Gregory de Vaney, președintele firmei Turnbull & Asser: « Nu e decît o tendință trecătoare. Ține de modă », ne avertizează domnia sa. Cu alte cuvinte, e mai bine să păstrați acest tip de guler pentru ținute fără pretenții.

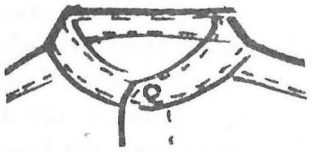

De ce cămășile trebuie să fie confecționate întotdeauna din materiale fine de bumbac? Trebuie neapărat să aveți cămăși de bumbac fin nu numai pentru că ele sînt mai prezentabile decît cămășile de bumbac mai grosolan sau cele din alte fibre, ci și pentru că aceste cămăși sînt mult mai plăcute pe piele. În majoritatea profesiilor masculine se poartă rar cămăși de mătase. Cele din in sînt rezervate strict ținutei estivale lejere. Da, e adevărat că bumbacul sută la sută se șifonează mai tare decît amestecurile ce conțin fibre artificiale, dar farmecul lui e extraordinar și culorile se mențin mult mai bine.

Prin ce se deosebesc între ele diversele țesături de bumbac? Țesăturile de bumbac nu sînt toate la fel. Nu numai forma gulerului determină cît de elegantă este o cămașă, ci și calitatea materialului: cu cît acesta e mai fin, cu atît cămașa e mai elegantă. Și cu cît firele țesăturii sînt mai lungi, cu atît ea este mai fină, căci vor exista mai puține noduri. Cele mai lungi fire de bumbac au lungimea de circa 3,5–5 cm.

Bumbacul de cea mai bună calitate e denumit *Sea Island*, de la numele insulei din apropierea coastei statului Georgia, unde era cultivat pe timpuri. Astăzi semințele acestei varietăți de bumbac au fost exportate în toată lumea, așa că denumirea *Sea Island* se referă doar la tipul de bumbac și nu la locul unde crește. Bumbacul *egiptean*, de pildă, provenit adesea din semințe *Sea Island*, se numără printre varietățile de calitate superioară. Alt bumbac de bună calitate este *Pima*, care se cultivă în sud-vestul SUA.

Bumbacul nu este însă doar de calități diferite, el poate fi și țesut în feluri diferite, calitatea maximă corespunzînd texturii cît mai strînse și urzelii cît mai subțiri: din aceste țesături se fac cele mai fine cămăși. Țesăturile de bumbac « în două ițe », la care se utilizează două lungimi de urzeală împletite între ele, au un aspect superior celor într-o singură iță, deoarece densitatea materialului le face mai bogate: « Metrajele în două ițe sînt mai rezistente și mai prezentabile pentru că sînt mai compacte », afirmă dl Sahmanian.

Poplinul, un material folosit pentru confecționarea cămășilor celor mai șic, este compus din fire subțiri țesute strîns, astfel încît se creează un aspect mătăsos.

Alt material utilizat pentru cămăși elegante este *dejalena*, țesută pe diagonală și cu o față mătăsoasă. *Dejalena pichetată* e o țesătură de același tip la care s-a utilizat o urzeală mai groasă, astfel încît textura ei e mai aspră. Se folosește frecvent pentru cămăși ceva mai sport, cu guler oxford.

Mai există apoi materialele țesute « cap la cap », ceea ce înseamnă orice tip de pînză – inclusiv cele descrise înainte – în care se îmbină un fir alb cu unul colorat, rezultînd un model cu minuscule pătrățele.

Cele mai bune metraje destinate confecționării de cămăși bărbătești se produc în Italia, Anglia și Franța.

Oricît de bine ar arăta, bumbacul se șifonează. Eu unul prefer comoditatea și aspectul amestecurilor cu poliester. Este o gafă să port așa ceva? Desigur, o cămașă din poliester ne scutește să umblăm șifonați, dar, pe de altă parte, nu e totul să te simți comod, susțin adepții tradiției pure. Amestecul de bumbac cu poliester face ca o cămașă să respire mult mai puțin; cel care-l poartă va fi lipsit de culorile vii și de senzația plăcută la atingere pe care o dă materialul din bumbac sută la sută. În plus, amestecurile sintetice nu îmbătrînesc la fel de frumos ca țesăturile de bumbac pur. Cu toate astea, ele au avantajul de-a fi mai ușor de întreținut, ceea ce e foarte util mai ales cînd călătoriți mult. Dar e bine să cumpărați întotdeauna materiale cu mai mult de 50% bumbac, care au atît avantajele bumbacului pur, cît și pe cele ale sinteticelor.

Cămășile cu dungi și modele sînt considerate și astăzi mai puțin elegante decît cele din materiale uni? Cămașa albă uni rămîne cămașa clasică pentru ținuta de ocazie. În schimb, nu mai este singurul fel de cămașă acceptat în mediul de afaceri La fel de respectabile sînt socotite și cămășile uni de alte culori, cum ar fi bleul palid, sau chiar cele cu diverse modele, bunăoară dungi fine, care intră adesea în ținuta de afaceri. Aveți însă mare grijă să nu săriți peste cal: cămășile uni galben aprins, verde intens ori de alte culori extravagante nu sînt la fel de elegante precum cele tradiționale, albe sau bleu. Cu cît dungile, carourile sau alte modele sînt mai bătătoare la ochi, cu atît cămașa devine mai puțin elegantă. Iar

unele modele îndrăznețe – carouri, ecosezuri aprinse – e mai bine să fie rezervate pentru ținuta sport.

Cîte cămăși elegante și de ce tip ar trebui să am în garderoba mea de bază? Dacă trebuie să purtați costum sau haină cu cravată la birou, atunci e cazul să aveți cel puțin zece cămăși, dacă nu chiar douăsprezece. Zece cămăși ar trebui să vă ajungă pentru cele cinci zile de lucru ale săptămînii, furnizîndu-vă și o mică rezervă fie pentru a vă diversifica puțin garderoba, fie pentru a putea face față unor întîmplări nefericite, gen pete sau nasturi căzuți, care pot scoate imediat din circulație o cămașă. Cu mai puțin de zece cămăși, s-ar putea să nu vă mai rămînă destule ori să nu le aveți pe cele potrivite după ce ați dat cîteva la spălat.

Cămășile uni albe sau/și bleu ar trebui să fie cele mai numeroase pentru că se asortează cu majoritatea costumelor și cravatelor și reprezintă tradiția general acceptată în materie de culori de cămăși. Alte cămăși cu utilizări multiple sînt cele cu modele discrete, de pildă dungi fine, pe o culoare de fond ușor de asortat, cum ar fi roșu, gri sau bleu.

Cămășile din garderoba fundamentală

Ar trebui să aveți minimum zece cămăși pentru a le putea da la spălat pe rînd. Două albe; două bleu; una din țesătură bleu cu alb; una cu dungi în stil clasic, albastre și albe sau grena și albe; eventual și cîteva ecosezuri sau carouri.
Daniel Patrick Heaney, director general la Sulka

Cele mai multe dintre cămășile dumneavoastră ar trebui să fie din poplin de bumbac, deși s-ar putea să aveți nevoie și de unele mai puțin fine, din țesături de bumbac ceva mai groase și cu gulerul prins în nasturi. Asemenea cămăși cu un aer mai decontractat vă pot fi de ajutor pentru a « coborî nivelul » unui costum sau al unei haine, obținînd astfel o mai mare varietate de ținute.

Cămășile în culori mai puțin obișnuite, cum ar fi pastelurile, sau cele cu modele relativ încărcate, precum ecosezul, nu sînt foarte ușor de asortat, dar pot juca în ansamblul garderobei dumneavoastră rolul unui fundaș musculos într-o echipă de fotbal.

În general, o garderobă-nucleu de cămăși trebuie să vă permită să treceți cu dezinvoltură de la o haină sport fără pretenții la un costum elegant.

Ce înseamnă «să-ți vină bine» o cămașă? În mod obișnuit, cămășile ne sînt vîndute împăturite, prinse în ace și împachetate în celofan. Majoritatea magazinelor nu ne permit să probăm cămăși din cauza dificultății de a le împacheta la loc. (Există totuși buticuri în care vi se va permite, la cerere, să probați cămăși. Dacă lucrul acesta nu e posibil, cereți-i vînzătorului să vă ajute să alegeți cămașa potrivită.) Prin urmare, a cumpăra o cămașă ambalată presupune un risc. Pentru a spori probabilitatea de-a alege o cămașă potrivită, ar trebui să aflați ce măsură aveți la guler și la mînecă înainte de a porni la cumpărături.

Măsurile de guler merg din jumătate în jumătate de țol, ½ țol fiind circa 1,25 cm (de pildă: 14, 14 ½, 15); măsurile de lungime a mînecii merg din unitate în unitate, diferența dintre ele fiind de un țol, adică 2,54 cm (de exemplu: 30, 31, 32). De obicei, fabricanții de cămăși oferă cîte două lungimi de mînecă pentru fiecare măsură de guler ca să poată acoperi un număr cît mai mare de clienți (de exemplu: 14–32/33). Din acest motiv, se întîmplă adesea ca mînecile să fie ori un pic prea lungi, ori cam scurte. De regulă, e preferabil să alegem mînecile ceva mai lungi, căci o cămașă intră la apă în cursul primelor trei spălări. (Bineînțeles că atunci cînd achiziționați cămăși a căror măsură e indicată doar prin *Small* (*S*), *Medium* (*M*), *Large* (*L*), *Extra Large* (XL) e și mai greu să nimeriți dimensiunile adecvate.) Un sfat bun de urmat ar fi să rămîneți fidel unei

mărci care vi se potrivește, fiindcă măsurile de cămăși nu sînt încă perfect standardizate.

De-a lungul vremii, cămășile americane au fost croite mai largi, cămășile franțuzești ceva mai pe corp, iar cămășile englezești s-au plasat între aceste două stiluri – susține dl de Vaney de la Turnbull & Asser, deși e greu de spus dacă lucrurile mai stau și astăzi la fel. Dl Heaney afirmă că toate cele trei croiuri de cămașă sînt legitime: « E vorba de preferințe strict personale. Unora le place o cămașă mai largă pentru că e mai confortabilă. Alții vor neapărat o cămașă mulată pe corp deoarece țin să pară slabi. Experiența m-a învățat că o cămașă foarte strîmtă nu este niciodată la fel de comodă și nici nu stă la fel de bine în pantaloni ca una ceva mai lejeră. » Alegerea vă aparține. Numai că, dacă aveți tendința de-a purta haine cambrate, s-ar putea să aveți nevoie de cămăși foarte aderente pe corp. Dacă răscroiala mînecilor e prea adîncă și prea largă – cum este uneori la cămășile croite amplu – se poate întîmpla ca materialul să se ghemotocească la subraț, determinînd ridicarea mînecilor hainei, care vor părea mai scurte.

• *Lungimea mînecii.* Se măsoară de la mijlocul cefei pînă la o distanță de un țol (circa 2,5 cm) sub osul de la încheietura mîinii, potrivit dlui Sahmanian de la firma Paris Custom Shirt Makers. Metrul de croitorie va trece peste umăr, apoi de-a lungul brațului ușor îndoit din cot, pînă la încheietura mîinii. La numărul indicat de panglica gradată va trebui să adăugăm un țol pentru că mîneca trebuie să fie puțin mai lungă, lăsînd libertate de mișcare brațului. În schimb, manșeta trebuie să fie destul de strînsă pentru a rămîne pe încheietură. Majoritatea lungimilor bărbătești de mînecă sînt între 32 și 36 de țoli (81–91 cm).

• *Măsura gulerului.* Se ia în jurul gîtului, imediat sub mărul lui Adam. Dacă măsura dumneavoastră se situează între dimensiunile standard, separate între ele printr-o jumătate de țol (circa 1,25 cm), e preferabil să

optați pentru măsura puțin mai mare, căci materialul mai intră la apă. Un guler care vă strînge va sfîrși prin a fi descheiat, aducînd prejudicii serioase ținutei dumneavoastră; dar nici prea larg nu trebuie să fie. Măsura corectă înseamnă de fapt cu o jumătate de măsură mai mare decît gîtul, deoarece bumbacul intră la spălat. Dacă nu puteți strecura două degete între guler și gît, înseamnă că gulerul e prea strîmt. Dl Heaney de la Sulka ne spune că « cele mai multe cămăși de calitate superioară sînt croite cu o rezervă de o jumătate de țol (circa 1,25 cm) la guler, ca măsură de precauție pentru intratul materialului la apă. În consecință, la început o cămașă va fi întotdeauna puțin largă la guler. Dar după trei spălări va fi bună și așa va rămîne ».

• *Lungimea poalelor cămășii.* Marginea cămășii trebuie să ajungă pînă la încheietura coapsei, altfel cămașa vă va ieși din pantaloni atunci cînd vă așezați sau vă aplecați.

Pe sub costume și blazere port, cînd e cald, cămăși cu mîneci scurte. Mi s-a spus că lipsa mînecilor dă un aspect șleampăt. E adevărat? Nu numai vara, ci în *orice* sezon e inacceptabil să purtați cămăși cu mîneci scurte. Și asta pentru că de sub mîneca hainei nu se zărește manșeta, iar dacă vă scoateți haina vi se văd brațele goale. Cu cît vă expuneți mai multă piele dezgolită, cu atît înfățișarea dumneavoastră va fi mai puțin elegantă.

O cămașă elegantă trebuie să aibă buzunar? Dacă ne întoarcem în timp, vom descoperi că pe vremuri toate cămășile elegante se confecționau fără buzunar. Simplitatea a fost elementul-cheie al ținutei elegante, cel puțin începînd din secolul al XIX-lea. Chiar și în ziua de azi, nici un croitor nu va adăuga un buzunar la cămașă decît dacă i-o cereți. « Există un loc de ținut stiloul – ne spune dl de Vaney de la Turnbull & Asser –, iar acest loc este sertarul de la birou sau buzunarul hainei. » Dl Kabbaz ne mărturisește că aplică buzunare

pe cămăși « numai dacă ies înfrînt dintr-o dispută cu clientul ».
În zilele noastre, cămășile de gata au un singur buzunar sau nici unul. Cît despre monograme, e recomandabil să fie discrete și aplicate pe locul unde ar trebui să fie buzunarul.

Cînd e cazul să port cămăși cu manșete duble? Cămăși cu manșete duble sau *franțuzești* (manșete răsfrînte, prevăzute cu butoniere) este cazul să purtați numai și numai cînd purtați și butoni. Manșetele de acest tip se potrivesc cu o ținută elegantă. Altminteri, e recomandabil să purtați manșete simple (care se încheie cu unul sau mai mulți nasturi).

Cum pot să recunosc o cămașă bine executată? Foarte simplu: verificînd toate elementele următoare.
• *Materialul.* Lucrul cel mai important pe care trebuie să-l verificați la o cămașă este calitatea materialului de bumbac. Nu vă uitați la marcă, ci doar treceți-vă ușor degetele peste material. Cu cît bumbacul este de calitate mai bună, cu atît va fi mai moale la pipăit. Cel mai bun bumbac, Sea Island, seamănă la atingere cu mătasea. Pe un material de calitate superioară culorile vor fi întotdeauna bine definite și strălucitoare.
• *Tigheluri la un singur ac.* Acest lucru înseamnă că tighelul este tras mai întîi pe față și apoi pe dos cu același ac, în loc să se folosească două ace alăturate. O astfel de cusătură arată întotdeauna mai bine, căci tighelurile trase la mașină cu ace duble au tendința de a se încreți (cum se întîmplă la blugi).
• *Fire înnodate.* Asigurați-vă că nu atîrnă fire de ață la capătul tighelurilor, la nasturi sau la butoniere.
• *Cute.* Cămășile de bună calitate au cute sub platcă la mijlocul spatelui, la cusătura umărului și acolo unde mîneca se prinde de manșetă. Cutele dau întotdeauna un plus de eleganță atît cămășii, cît și pantalonului, iar

adaosul de material pe care-l asigură permite o mai mare libertate de mișcare.
• *Nasturi de sidef.* Nu sînt numai o încîntare pentru ochi, cu luciul lor perlat; sînt și mult mai durabili decît nasturii de plastic.
• *Balene detașabile.* Balenele pentru guler sînt niște șuvițe de material plastic care țin drepte vîrfurile gulerului. Cămășile de bună calitate sînt prevăzute cu balene detașabile, căci plasticul se poate topi sau deforma la spălat.

Există și alte detalii pe care ar trebui să le examinăm la o cămașă, însă nu toți specialiștii sînt de acord asupra utilității lor ca indicatori de calitate.
Mulți susțin că un *colțar* (o bucățică de material, de obicei de formă triunghiulară, atașată la îmbinarea spatelui cămășii cu piepții) are rolul de a întări cusătura. Pentru croitorii de la Turnbull & Asser, Thomas Pink și alte case renumite, colțarul pe care-l aplică pe cămăși

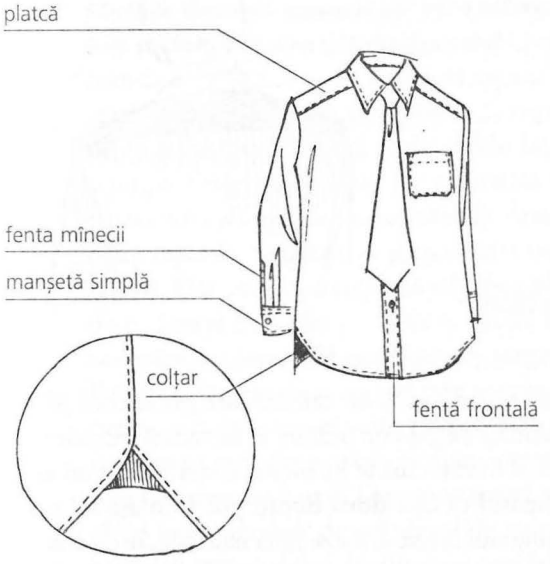

este un fel de semnătură. Alții susțin că e doar un detaliu inutil, care mai mult încurcă.

Un nasture plasat pe *fenta mînecii* (șlițul practicat în materialul mînecii, în apropiere de manșetă), în special dacă îi corespunde și o butonieră orizontală, este, după opinia unora, alt semn că avem de-a face cu o cămașă bine executată: nasturele menține închis șlițul, ascunzînd vederii pielea antebrațului. Cu toate astea, sînt și voci care susțin că multe cămăși de calitate mediocră au în ziua de azi nasturi pe fenta mînecii pentru că nu costă cine știe ce să fie adăugați. Mai mult decît atît, destui confecționeri de cămăși de lux nu pun niciodată nasturi pe fenta mînecii, deoarece la ei aceasta este întotdeauna scurtă și nu se desface. Dl Sahmanian afirmă că un nasture pe fenta de la mînecă e obligatoriu cînd cămașa are manșete pentru butoni, dar este opțional în cazul unei cămăși cu manșete simple, ale căror margini se petrec.

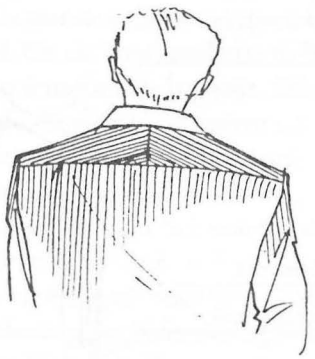

Platcă din două bucăți

Există confecționeri de cămăși care pretind că *platca* unei cămăși de calitate trebuie să fie făcută întotdeauna din două bucăți cusute pe mijlocul spatelui. Unii aduc argumentul că cele două bucăți pot fi în așa fel unite încît unghiul lor să urmeze linia naturală, ușor descendentă, a umerilor, iar platca să cadă mai bine decît cea

dintr-o bucată. Dl Sahmanian afirmă însă că platca din două bucăți are doar rolul de a se putea adapta cu mai multă precizie lățimii umerilor.

Cămașa – un test de calitate în 30 de secunde

Materialul: **trebuie să fie mătăsos și în culori bine definite.**

Cusăturile: **cămășile de calitate au tigheluri la un singur ac, ceea ce le dă un aspect mai îngrijit.**

Firele de ață: **nu trebuie să existe fire neînnodate la tigheluri sau butoniere.**

Cutele: **cămășile de calitate au cute sub platcă, în mijlocul spatelui, la umeri și pe linia de unire a mînecii cu manșeta.**

Nasturii: **cei de sidef sînt mai frumoși și mai durabili decît cei din plastic.**

Balenele detașabile: **cămășile cele mai bune au la guler balene care se pot scoate pentru a nu fi deteriorate la spălat.**

Platca: **una din două bucăți este considerată un semn al calității mai bune, deoarece asigură o mai mare concordanță a măsurilor și corespunde liniei umerilor.**

Cămășile făcute de comandă par a fi o extravaganță. Merită oare să cheltuiești timp și bani pentru ele? O cămașă de comandă bine făcută nu se compară cu nici o cămașă de gata. Desigur, calitatea se plătește: de regulă, o cămașă de comandă va costa cel puțin dublu față de cea mai scumpă confecție de serie. Iar cantitatea minimă pentru o comandă este de șase cămăși. Pe deasupra, se poate întîmpla ca executarea unei comenzi să dureze peste o lună. Dar ceea ce trebuie să știți este că a-ți comanda o cămașă nu e nici pe departe atît de simplu ca a-ți cumpăra o cămașă de gata într-un magazin oarecare. Pentru o cămașă de comandă este nevoie de mai multe probe, căci fiecare asemenea cămașă e un unicat. Materialul se va croi după măsurile dumneavoastră de guler, piept, manșetă ș.a.m.d. Dumneavoastră veți fi cel care alege toate detaliile de stil: tipul de guler, culoarea și modelul materialului, buzunarul, monograma etc. Să

luăm, bunăoară, manșeta: simplă, cu un singur nasture sau cu doi? Ori poate dublă? Cu colțuri drepte sau rotunjite? Casa Turnbull & Asser oferă cel puțin opt tipuri de manșete. Și nu mai puțin de 800 de metraje diferite din care să alegeți.

Multe firme care confecționează cămăși pun la dispoziția clienților chiar servicii de curățătorie și de mici reparații, de pildă înlocuiesc gulere uzate și schimbă nasturi.

Prin urmare, sigur că da, o cămașă de comandă prezintă unele avantaje. Dar e oare cazul să vă oferiți o plăcere atît de costisitoare? Dacă vă încîntă materialele de mare finețe și modelele surprinzătoare, dacă țineți ca ceea ce îmbrăcați să vi se potrivească perfect și dacă vă puteți permite cheltuiala substanțială pe care o presupune o cămașă de comandă, atunci s-ar putea să fiți clientul ideal. Dl de Vaney susține că bărbații care comandă cămăși sînt interesați în primul rînd de material și au cunoscut frustrarea de a nu găsi exact ce își doresc la cămășile de gata.

S-ar mai putea să fiți avantajat de o cămașă de comandă dacă aveți caracteristici fizice deosebite, dacă sînteți foarte înalt sau foarte scund și nu găsiți cămăși pe măsura dumneavoastră. Dar mai întîi s-ar putea să fiți tentat de o opțiune care se situează cam la jumătatea drumului între o cămașă de gata și una de comandă: ceea ce se numește o cămașă *după măsurile clientului.*

Cămășile « după măsură » sînt, de fapt, cămăși gata confecționate la care se aduc unele modificări pentru ca ele să se potrivească mai bine în talie, la mînecă și la guler. Sînt oarecum similare costumelor după măsură. Tiparele de carton în măsurile standard se ajustează ca să se potrivească dimensiunilor dumneavoastră. Numai că ajustările posibile sînt limitate, ne avertizează dl Kabbaz. (Atenție, cămășile după măsura clientului sînt numite uneori « cămăși de comandă », așa că fiți vigilent!)

Cămășile croite după măsură ar trebui să vină mai bine decît cele confecționate de gata și aveți la dispoziție tot atîtea materiale din care să alegeți ca și în cazul celor de comandă. Sînt mai puțin costisitoare ca acestea din urmă, însă mai scumpe decît cele gata confecționate. De obicei, comanda minimă este de șase cămăși.

Cum procedăm pentru a avea o cămașă de comandă

Întîi și întîi, alegeți materialul. Alegeți apoi modelul de guler; tipul de manșete pe care-l preferați; decideți dacă vreți o cămașă cu buzunar sau fără; dacă doriți sau nu monogramă. După aceea noi vă luăm măsurile – peste piept, la guler, în dreptul umerilor (menționînd dacă umerii sînt drepți sau căzuți) – și, în fine, lungimea totală.

Gregory de Vaney, director general la Turnbull & Asser

O probați și o criticăm împreună, de mama focului; reluăm alegerea materialului; croim alta, pe care sînteți liber să n-o acceptați dacă nu sînteți deplin, absolut mulțumit; din acel moment, meșterul nostru vă va confecționa toate cămășile după aceea care v-a satisfăcut.

Alexander S. Kabbaz, specialist în cămăși de comandă

Cum se poartă cămașa cu haina și cravata? James Mullen, cofondator al firmei londoneze Thomas Pink, numește spațiul în care se întîlnesc gulerul, reverele și cravata « triunghiul magic » din pricina importanței sale vizuale: acest spațiu se află la vedere, în centrul ținutei dumneavoastră vestimentare. În mod ideal, gulerul cămășii trebuie să iasă la spate din haină cu ceva mai mult de 1 cm. Marginile superioare ale gulerului trebuie să se întîlnească deasupra nodului de la cravată – nu trebuie să existe vreun spațiu gol. Vîrfurile gulerului trebuie să stea întinse pe pieptul cămășii, fie sub reverele hainei, fie peste acestea. Încercați să coordonați lățimea cravatei cu lățimea reverelor. Nu e nevoie să le măsurați la milimetru: e suficient să aruncați o privire în oglindă,

fiind atent la proporții. Majoritatea cravatelor au o lățime cuprinsă între 4,5 și 6 cm – lățime cu care veți fi în siguranță indiferent de oscilațiile modei.

O cămașă cu nasturi ascunși este mai elegantă decît una care se încheie standard? O cămașă cu nasturi ascunși, căreia i se mai spune *cămașă model franțuzesc*, nu e deloc mai elegantă decît una care se încheie la vedere, avînd sau nu o fentă centrală (acestea fiind cele două variante standard). E vorba, pur și simplu, de o diferență de stil. « O cămașă cu nasturi ascunși este mai degrabă o cămașă la modă, nu ceva clasic și tradițional », susține dl Heaney de la Sulka.

Cămașă cu nasturi ascunși (model franțuzesc)

Cămașă cu fentă centrală și nasturi la vedere

Care sînt cămășile clasice pentru îmbrăcămintea de gală? Vezi capitolul *Îmbrăcăminte de gală*.

Am auzit că sub cămașă trebuie să se poarte un tricou cu mînecă scurtă. De ce? Da, sub cămașă trebuie să se poarte un tricou, *în special* pe vreme călduroasă. Tricoul împiedică transpirația să vă păteze cămașa și nu lasă să vi se zărească pieptul prin țesătura subțire a cămășii sau prin gulerul descheiat.

Cum trebuie să fie spălate cămășile? Specialiștii ne recomandă să spălăm cămășile de mînă ori cu mașina, în apă călduță. Nu curățați niciodată chimic o cămașă – solvenții pot deteriora materialul și-l pot îngălbeni. Dacă vă duceți cămășile la curățătorie, asigurați-vă că ele vor fi spălate, nu curățate chimic. Folosiți apret puțin sau nu folosiți deloc: el poate distruge o cămașă pentru că fragilizează fibrele materialului, care încep să se rupă, ceea ce duce la destrămarea țesăturii. « Apretul înjumătățește durata de viață a cămășii dumneavoastră », ne avertizează dl Kabbaz. Bineînțeles, o cămașă trebuie spălată după fiecare purtare.

Pentru a preîntîmpina petele de deodorant, așteptați ca acesta să se usuce înainte de a vă pune cămașa. Dacă totuși se formează pete din combinația transpirației cu deodorantul, specialiștii ne sfătuiesc să dăm cît mai repede cămașa respectivă la spălat, fără s-o mai lăsăm să aștepte pînă îi vine rîndul. Și să folosim un înălbitor.

De asemenea, nu uitați să scoateți balenele de la guler înainte de a duce o cămașă la curățătorie: ele se pot pierde ori se pot lipi de material sub acțiunea căldurii.

Cînd îmi calc singur cămășile, nu ies niciodată cum aș dori. Există o tehnică anumită de a le călca? Rareori veți putea egala, în privința călcatului cămășilor, performanța unui profesionist. Dar, dacă vi le călcați singur, vă sfătuim să utilizați un fier de călcat încins aplicat pe materialul umed. Țesăturile mai fine vor fi călcate la o temperatură mai scăzută decît cele mai groase. Gulerul va atrage întotdeauna privirile, prin urmare este extrem de important ca el să fie călcat cum trebuie. Veți călca gulerul pornind dinspre vîrfuri către spate, ne sfătuiesc specialiștii de la firma Thomas Pink, pentru a evita « încrețiturile inestetice pe partea din față ». Buzunarele se calcă de jos în sus, înspre deschizătura lor. Pliurile e bine să fie călcate urmîndu-se direcția lor. Toate porțiunile dublate se calcă întîi pe dos.

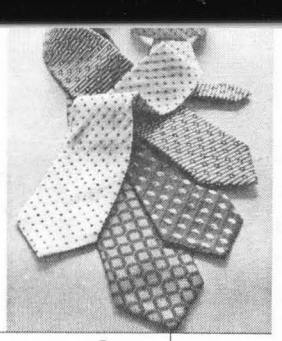

Cravate și eșarfe

Cravata este obiectul cel mai costisitor din garderoba unui bărbat.

Gerald Andersen, director general
la Neckwear Association of America

Stilul nu se mărginește neapărat la ceea ce porți. Înseamnă și cum porți hainele respective. Cary Grant, Gregory Peck, James Stuart – acești bărbați erau înșiși personificarea stilului. A avea stil nu era pentru ei ceva superficial.

Tom Kalenderian, vicepreședinte
al departamentului de achiziții la
Barneys New York

CAPITOLUL 3

Cravate și eșarfe

Cravata

Cravata este asemenea primei viori dintr-un ansamblu orchestral: ocupă întotdeauna centrul scenei și nici o greșeală, cît de mică, nu scapă neobservată. Prin urmare, aveți mare grijă cum vă alegeți cravatele.

Nu uitați că este vorba despre singura piesă de vestimentație masculină al cărei scop e pur ornamental. Ea vă îngăduie să vă exprimați personalitatea, recurgînd la culori și desene somptuoase, în cadrul unei ținute de mare sobrietate în rest. Prin urmare, profitați din plin de varietatea de culori, materiale, tipuri de țesături și modele. Purtați cravata așa cum îi e rostul: ca pe un fel de semnătură personală.

Mare păcat că nu toți bărbații privesc cravata în acest mod. Mulți o tratează ca pe un soi de simbol al unui conformism obtuz, cum este și costumul de culoare gri.

Și totuși, cravatele oferă o libertate de autoexprimare aproape nelimitată. Pentru fiecare dintre cele mai subtile nuanțe ale stărilor noastre de spirit există, de fapt, cîte o cravată potrivită. Vă simțiți un adevărat domn, pus la punct și stilat? Luați o cravată elegantă, țesută din mătase bleumarin și împodobită cu minuscule buline albe. Sînteți într-o dispoziție sportivă? Înnodați-o la gît pe cea cu siluete de cîini de vînătoare alergînd dezlănțuiți. Tot secretul constă în a fi sigur că « enunțul » pe care-l conține o anumită cravată nu vă reflectă doar gustul personal, ci este totodată adecvat pentru birou, petrecerea de nuntă la care sînteți invitat sau altă ocazie. Cravatele tradiționale, cu eleganța lor ce nu apune niciodată și cu multiplele lor stiluri, servesc în mod admirabil atît cerința respectării uzanțelor sociale, cît și pe aceea a dorinței de autoexprimare individuală.

Capitolul acesta își propune să vă arate cum să vă alcătuiți o garderobă proprie de cravate care nu se demodează niciodată și cum să le purtați cu maximum de profit.

Care e lucrul cel mai important de știut cînd ne cumpărăm o cravată? Poate să vi se pară de la sine înțeles, dar aflați că lucrul cel mai important e să ne placă acea cravată. Cumpărați întotdeauna cravata care vă atrage, care v-a reținut privirea. De fapt, chiar așa ne și alegem cu toții cravatele.

Dar o cravată nu trebuie doar să ne meargă la inimă, mai trebuie să fie și potrivită pentru ocaziile în care intenționăm s-o purtăm. Nu e deloc exclus, bunăoară, ca plimbîndu-vă printr-un magazin să vă încînte una pe care apar palmieri și dansatoare de hula-hula; ei bine, dacă nu vi se întîmplă să lucrați într-o prăvălie de suveniruri hawaiene, nu cumva să cumpărați așa ceva!

Cravata dumneavoastră trebuie totodată să se armonizeze cu sacourile și costumele pe care le aveți; prin urmare, cînd mergeți să cumpărați o cravată, nu trebuie s-o evaluați ca atare, așa cum este ea expusă în mijlocul

altor cravate: trebuie să vă gîndiți cum se vor potrivi culorile, desenul, materialul și lățimea ei cu un costum sau o haină anume. E preferabil să purtați chiar îmbrăcămintea la care vă gîndiți s-o asortați. Uneori memoria ne poate juca feste. Cravata care v-a reținut privirile poate să nu se potrivească la nimic din ceea ce aveți acasă în dulap. Dacă nu purtați acea îmbrăcăminte în momentul cînd achiziționați cravata, mergeți cu ea lîngă hainele expuse în magazin care seamănă cu ale dumneavoastră de-acasă și vedeți dacă se potrivește. Țineți însă seama că pînă și cele mai mici diferențe între costumele din dulapul dumneavoastră și cele din magazin pot avea consecințe asupra alegerii pe care o faceți – s-ar putea să descoperiți că dungile aurii ale cravatei, care păreau atît de somptuoase lîngă blazerul din prăvălie, pălesc în apropierea culorii mai deschise a hainei sport de acasă.

Multe cravate mi s-au învechit sau sînt prea stridente pentru slujba mea actuală. Ce fel de cravate tradiționale și universal valabile ar trebui să încep să-mi cumpăr? Printre cravatele frapante de care sînt pline rafturile buticurilor de galanterie bărbătească există și multe variante clasice ale genului. E vorba de cravate care sînt și vor rămîne elegante atîta timp cît bărbații vor continua să poarte la gît *four-in-hand* (cravata modernă, astfel numită, spune legenda, pentru că seamănă cu frîiele pe care le ține într-o singură mînă vizitiul unei trăsuri britanice cu patru cai). Aveți în continuare descrierea celor mai cunoscute tipuri clasice de cravate. Majoritatea pot fi recunoscute mai degrabă după model decît după material, culoare sau textură.

• *Cravata uni.* De o singură culoare, este una dintre cele mai polivalente cravate. Se poartă atît la costume elegante, cît și la haine sport și se asortează la o gamă largă de stofe uni sau cu model. Unii experți recomandă în special grenaul și bleumarinul, acestea fiind culorile cele mai adaptabile.

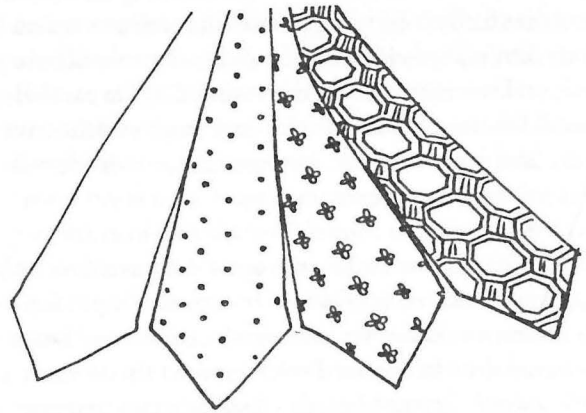

uni cu buline *foulard* geometrică

în dungi tip club *paisley* ecosez

• *Cravata cu buline.* După cum îi spune și numele, e vorba de o cravată pe suprafața căreia se repetă buline. Bulinele mici, cît un vîrf de ac, sînt considerate printre cele mai fine modele de cravată. Ca și în cazul altor modele, cu cît bulinele sînt mai mari, cu atît cravata este mai puțin elegantă. La urma urmei, bulinele mari de tot sînt pentru clovni, nu-i așa?

• *Cravata cu model* foulard. Are mici forme geometrice dispuse la distanțe egale. O cravată cu buline, de pildă, este de tip *foulard.* Însă modelele pot fi și carouri, dreptunghiuri sau alte figuri geometrice. După opinia celor de la Brooks Brothers, acest tip de cravată a fost adus în Statele Unite din Anglia de către partenerul acestei companii, Francis G. Lloyd, în 1890; și-a cîștigat în scurt timp o popularitate pe care n-a pierdut-o încă, după mai bine de un secol.

• *Cravata cu model geometric.* E o cravată cu desene abstracte. Se deosebește de cea cu model *foulard* prin aceea că motivele geometrice nu sînt distanțate între ele, ci acoperă întreaga suprafață a cravatei și de multe ori se întrepătrund.

• *Cravata în dungi.* Cravatele cu dungi diagonale au apărut în secolul al XIX-lea în Marea Britanie. Așa-numitele *rep ties*, popularizate după primul război mondial de către Ducele de Windsor, aveau culorile și însemnele regimentului din care făcuse parte purtătorul lor. Iar cele numite *old school ties*, tot în dungi, reluau culorile școlii particulare frecventate cîndva de posesorul cravatei. Totuși, în zilele noastre, cravatele cu dungi și-au pierdut aproape complet aceste conotații.

În Marea Britanie dungile coboară de la stînga la dreapta, în timp ce în Statele Unite ele coboară de la dreapta la stînga – un vestigiu, susțin cei de la Brooks Brothers, al vremurilor cînd firma lor a introdus acest model pe piața americană, prin 1920. Firma ține încă la dispoziția clienților modelul de cravată adus din Marea Britanie de John Brooks cu atîția ani în urmă, model cunoscut drept *Brooks Brothers' Number 1 Rep* (are trei culori alternante: o culoare de fond și o dungă dublă întărită cu o a treia culoare). « Este o cravată absolut clasică », ne declară cu entuziasm Jarlath Mellet, vicepreședinte și responsabil al compartimentului de design de la Brooks Brothers. Oricum, nu e nevoie să rămîneți fidel cravatei numărul unu, aveți la dispoziție astăzi tot ce există în materie de dungi.

• *Cravata cu embleme (tip club).* Are mici imagini care se repetă, de obicei amintind de sport sau de natură, de pildă rachete de tenis ori vînat cu pene. Cravatele cu embleme serveau inițial la identificarea membrilor unor cluburi private britanice. « Cravatele cu embleme aduc o notă de fantezie », ne declară Paul Stuart. Din acest motiv trebuie să aveți mare grijă: nu orice cravată din această categorie poate fi purtată la ținuta de birou.

• *Cravata cu motive orientale* (paisley). Are pe toată suprafața un motiv de forma unei lacrimi curbate, numit *paisley*. Aceste cravate ne pot induce ușor în eroare: dacă modelul și culorile sînt discrete, ele pot fi destul de elegante, dar cele îndrăznețe e bine să fie păstrate pentru îmbrăcămintea mai puțin solemnă. Denumirea de *paisley* vine de la manufactura textilă din orașul scoțian Paisley, celebru în secolul al XIX-lea pentru șalurile cu astfel de motive. Motivul *paisley* a fost utilizat pentru prima oară la decorarea cravatelor în anii '30. Desenul său (care reprezintă o ramură de curmal, simbol al fertilității) își are originea în vechea Babilonie, de unde s-a răspîndit apoi în India și mai departe.

• *Cravata ecosez.* Modelul acestei cravate e un ansamblu de linii sau dungi de cel puțin două culori, care se întretaie în unghi drept. Cravata ecosez, adecvată pentru ținuta sport, e confecționată din bumbac sau in pentru sezonul cald și din lînă pentru cel rece. Modelele ecosez provin din Scoția, unde erau întrebuințate la șaluri și la fustele bărbătești numite *kilt.* Ecosezul numit « păstoresc » (*shepherd's plaid*) are carouri albe și negre.

Modelul cel mai frecvent, numit *tartan*, servea la origine drept emblemă a clanurilor din podișul munților Scoției. *Tartanul* are cel puțin trei dungi de culori diferite, care se întretaie în unghi drept.

Cînd merg la birou trebuie să port numai cravate care se încadrează într-una din aceste opt categorii? Nu neapărat. E drept că acestea sînt cravate clasice, însă nu e obligatoriu să le purtați și nici nu sînt singurele tipuri clasice. Cravatele *croșetate*, de pildă (cravate cu o textură largă, terminate în unghi drept), sînt extrem de polivalente, în special cele uni de culoare neagră. Mai mult, în zilele noastre au devenit acceptabile multe modele netradiționale de cravată, chiar și pe Wall Street sau în ambianța unor profesii tradiționale, ca dreptul sau contabilitatea. Concepția potrivit căreia un bărbat trebuie să poarte doar cravate tradiționale nu mai este de actualitate: « Nu cred că mai este valabilă această concepție, nu cred că ea se mai aplică », ne spune dl Heaney de la Sulka. În orice caz, dacă vă îndepărtați de cravatele clasice, aveți grijă să vă mențineți pe terenul bunului-gust. Rezistați tentației cravatelor « colocviale », cum ar fi cele cu dansatoare și palmieri. Se prea poate să stimuleze uneori conversația – dar o conversație deloc recomandabilă.

Sînt unele dintre aceste cravate clasice mai elegante decît altele? Și ce anume face ca o cravată să fie «sport»? După cum observam în cazul cravatei cu buline, o regulă bună de urmat este aceea care spune că o cravată devine tot mai elegantă pe măsură ce modelul ei se micșorează. Încă o dată, e o simplă chestiune de bun-simț: motivele mari și neobișnuite sînt mai bătătoare la ochi decît cele discrete. Cravatele în culori uni sînt, majoritatea, de o distincție impecabilă. Cele în dungi sînt în general suficient de sobre pentru a se asorta la majoritatea costumelor, în majoritatea ocaziilor, și sînt socotite cravatele clasice

pentru ținuta de afaceri. Ecosezurile și modelele orientale de mari dimensiuni nu sînt considerate elegante pentru că arată prea încărcat.
Pe lîngă culori și modele, și *textura* materialului determină dacă o cravată este elegantă sau sport: cu cît textura e mai grosieră, cu atît cravata va fi mai « fără pretenții ». Iar cravatele imprimate sînt întotdeauna mai puțin elegante decît cele cu model în țesătură.

Prin ce se deosebesc cravatele țesute de cele imprimate? În funcție de maniera în care a fost creat modelul cravatei, aceasta intră în categoria cravatelor țesute sau a celor imprimate. Modelul unei cravate țesute este alcătuit prin îmbinarea unor fire de culori diferite. Modelul unei cravate imprimate, în schimb, este întipărit pe materialul acesteia. Dacă veți privi îndeaproape o cravată sau un papion cu imprimeu, veți putea observa diferența. Pe de altă parte, unele cravate au modele imprimate *peste* un model existent în țesătură, ceea ce le conferă, în opinia lui Mary Beth Walsh de la firma Robert Talbott, un aer mult mai « european ».
Modelele țesute pot avea culori la fel de vii ca un imprimeu, însă modelele imprimate pot fi mult mai complexe decît cele produse prin țesere. În general, modelele țesute sînt considerate mai elegante decît imprimeurile. « Nu e musai să existe o diferență de calitate » ne explică Gerald Andersen, director executiv la Neckwear Association of America. « În general, se plătește mai scump un obiect țesut decît unul imprimat deoarece producția de țesături costă mai mult. Dar prin țesere nu se pot executa anumite tipuri de modele realizabile prin imprimare. »

Este cumva nepotrivit să-mi pun la o ținută de birou o cravată care nu e din mătase naturală? Nu e neapărat nevoie ca toate cravatele dumneavoastră să fie din mătase naturală, dar majoritatea ar trebui să fie. Nu aveți cum să comiteți

vreo greșeală dacă purtați o cravată din mătase naturală la ținuta de birou. Strălucirea opulentă a cravatei va acompania la perfecție eleganța celor mai multe dintre costumele dumneavoastră. Totuși, cravatele din amestec de mătase cu lînă, in, bumbac sau alte fibre naturale pot fi și ele potrivite pentru birou, cu condiția să aibă un luciu relativ pronunțat.

Cravatele din lînă pură, din cașmir, in sau bumbac sînt, în mare parte, destinate unui singur sezon și au mai puține pretenții de eleganță datorită finisajului lor mat. Prin urmare, păstrați cravatele groase de lînă pentru plimbările de toamnă prin parc sau pentru alte activități în aer liber pe vreme rece. Purtați-le cu sacouri groase de lînă, care le vor pune în evidență masivitatea. Cravate de bumbac și de in? Scoateți-le din dulap numai pentru vreun prînz pe terasa unui bistro, în lunile de vară. Cel mai bine vor merge cu haine estivale din țesături la fel de ușoare.

De cîte cravate am nevoie ca să-mi formez o garderobă de bază? Cam 12 cravate clasice vă vor fi de ajuns ca să vă descurcați în fiecare săptămînă, de-a lungul celor cinci zile de mers la birou. Aveți nevoie de un număr suficient de cravate pentru a nu fi silit să purtați săptămînă de săptămînă aceleași cravate la aceleași costume ori haine sport. Cu alte cuvinte, vă trebuie mai mult de o singură cravată pentru fiecare ținută de care dispuneți. De asemenea, este nevoie să lăsați cravatelor dumneavoastră timp de odihnă între două purtări.

Cumpărați întotdeauna cravate care nu conțin decît culori ușor de asortat, de pildă bleumarin, grena, galben sau roșu, și care au modele cît mai simple. Cravatele uni sînt deosebit de adaptabile. Scopul este să evitați ca o cravată să distoneze cu modelul și culorile cămășilor, sacourilor sau costumelor dumneavoastră. În general, este preferabil ca nucleul de bază al unei garderobe de cravate să fie alcătuit din cravate de mătase. Totuși cîteva

cravate din bumbac, lînă sau amestecuri cu mătase vă vor ajuta să străbateți cu eleganță toate sezoanele.

Cum pot să recunosc o cravată bine confecționată? Examinați mai întîi calitatea materialului – asta plătiți în primul rînd. Mătăsurile ieftine și țesăturile sintetice arată întotdeauna puțin sărăcăcios. Examinați apoi calitatea lucrăturii. Mary Beth Walsh de la firma Robert Talbott ne spune: « Mai întîi vine *tușeul* (dat de greutatea și textura materialului). Apoi trebuie să vă uitați pe dos și să vedeți cum e lucrată. »

• *Materialul.* Tușeul materialului trebuie să fie consistent, deși unele dintre cele mai fine cravate din mătase (sau din amestecuri cu mătase) au o textură aspră din cauza desimii țesăturii. Și e bine ca materialul să fie țesut foarte strîns – e ceea ce conferă unei cravate aspectul somptuos, ca și rezistența la șifonare. « Se poate spune că torturați o cravată atunci cînd îi faceți nodul », ne atrage atenția Paul Stuart, iar cravata trebuie să fie destul de robustă pentru a scăpa nevătămată în urma acestui tratament nemilos. Mai mult, o cravată mai groasă va forma un nod suficient de voluminos pentru a umple spațiul dintre vîrfurile unui guler distanțat. Un tușeu consistent e totodată o asigurare că nodul nu va aluneca și nu se va desface.

Cu toate acestea, țineți seama de faptul că adesea cravatele imprimate au un tușeu mai mătăsos decît cele țesute, tocmai pentru că modelele sînt aplicate pe suprafața cravatei și nu țesute în structura ei. Așadar, cînd simțiți o cravată alunecînd printre degete, acest lucru poate să fie – și poate la fel de bine să nu fie – un semn că e confecționată dintr-un material de mare finețe. Cravatele confecționate din coton și in de bună calitate au întotdeauna un tușeu mai lejer decît cele de mătase.

• *Suportul.* Este banda interioară flaușată în jurul căreia este cusută *fața cravatei* (materialul exterior, căruia i se mai spune și *carcasă*) și care contribuie la tușeul cra-

vatei. Dacă mătasea cravatei este o țesătură densă, atunci suportul va fi unul ușor și viceversa. « Cînd pipăi o cravată, afli imediat dacă suportul ei are destulă consistență. Dacă este așa, înseamnă că nodul va ieși bine și cravata își va menține forma, ne spune dl Heaney de la Sulka. Dacă însă cravata nu are un suport consistent, nodul n-o să țină cum trebuie. » Mai mult, suportul trebuie să se întindă pe toată lungimea cravatei. « Altfel veți obține doar un nod meschin și pricăjit », ne avertizează dna Walsh.

În fine, un suport substanțial produce un efect de *rulare* (o ușoară curbare a marginilor cravatei) care contribuie la aspectul global al cravatei. Dungile sau barele de pe suport, în ciuda mitului că ar fi un semn al calității, nu indică în realitate decît greutatea acestuia: cu cît suportul are mai multe dungi, cu atît greutatea sa e mai mare.

• *Imprimeul.* « Un imprimeu este ca o fotografie: dacă nu posedă contrast și contururi clare, este probabil o copie de proastă calitate », ne avertizează dl Andersen. Un imprimeu nereușit mai poate să însemne că mătasea e de calitate inferioară.

• *Construcția din trei piese.* Cravatele bine confecționate sînt alcătuite din trei bucăți de mătase: *fața* sau *șorțul* (bucata amplă frontală), *banda centrală* (bucata din mijloc care ajunge în jurul gîtului) și *spatele* (capătul îngust al cravatei). Cravatele alcătuite doar din două piese nu vor cădea cum trebuie, susțin specialiștii.

• *Croiala pe bie.* Materialul unei cravate trebuie să fie croit pe bie (oblic, la un unghi de 45°). Se spune că o asemenea croială împiedică materialul cravatei să se răsucească în jurul axei sale, în decursul purtării. Putem detecta croiala pe bie strîngînd între degete fața cravatei: dacă ea va cădea drept, fără să se răsucească, înseamnă că a fost croită pe bie. Cravatele de calitate superioară au atît fața, cît și dublura și spatele croite pe bie.

• *Cusătura întărită.* Este un tighel tras în cruciș peste cusătura principală de pe dos, pentru a o întări. O cravată trebuie să aibă două asemenea cusături, cîte una la fiecare capăt. Atenție la asemenea tigheluri care nu conțin decît cîteva împunsături și de aceea se pot oricînd descoase. E nevoie ca firul de ață să fie ușor răsucit, pentru a consolida cusătura.

• *Firul central.* Este un fir lung care străbate întreaga lungime a cravatei, asemenea unei coloane vertebrale, menținîndu-i forma. E prins de materialul feței prin cîte un nod, la fiecare capăt. De obicei, îl puteți vedea dacă desfaceți larg fața, către extremitatea cravatei. « În lipsa acestui fir, ne explică Paul Stuart, o cravată rămîne statică, nu se mlădiază. Nu se va drapa niciodată cum trebuie și vă veți chinui să-i faceți nodul. Este factorul cel mai important din alcătuirea unei cravate pentru că determină felul în care va cădea. »

• *Brida.* Mulți fabricanți de cravate fine își folosesc propria etichetă drept *bridă* (fîșia de material prin care treceți spatele cravatei, atunci cînd o purtați). Totuși e mai elegant ca brida să fie confecționată din același material

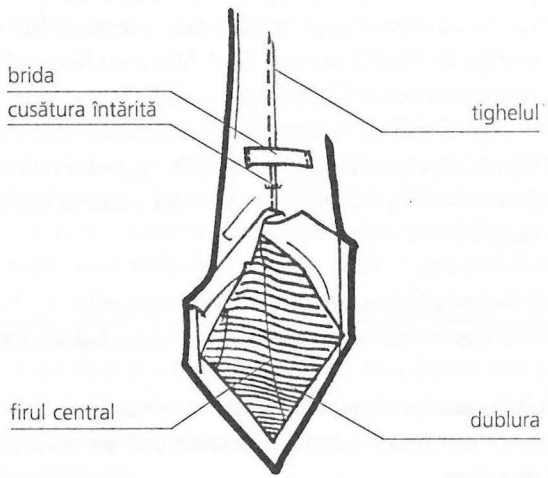

cu restul cravatei. « Iată încă un indiciu al unei cravate bine făcute », ne spune Paul Stuart. Mai mult, brida trebuie cusută de mînă, nu de mașină, ca să țină mai bine. Puteți fi sigur că o bridă a fost cusută manual atunci cînd e prinsă de materialul feței în cele patru colțuri, și nu prin cusături verticale de-a lungul celor două canturi. Uneori nu numai că brida este confecționată din materialul cravatei, dar canturile ei sînt prinse în cusătura principală – alt semn de mare meșteșug.

• *Eticheta.* Mulți fabricanți își utilizează etichetele pe post de bridă, cum observam mai sus, însă unii obișnuiesc să și le coasă cu discreție pe spatele cravatelor. Doar foarte puțini dintre fabricanții de cravate de bună calitate recurg la costisitorul sistem de a-și imprima eticheta pe capătul îngust al cravatei, în loc să o coasă.

• *Dublura.* Aceasta e porțiunea de material care se poate vedea dacă desfacem capătul lat al feței cravatei; ca și suportul, dublura trebuie să se întindă pe întreaga lungime a cravatei. Cîndva dublura se făcea din mătase, astăzi însă ea este, de cele mai multe ori, din fibre artificiale. La foarte puține dintre cravatele de bună calitate dublura este din același material cu fața, făcînd aproape de nediferențiat fața și dosul cravatei. Dna Walsh ne spune că atunci cînd numele fabricantului este imprimat pe dublură înseamnă că el deține exclusivitatea asupra acelui model de mătase, care e deci unicat.

• *Tighelul.* Este firul care consolidează cusătura principală. La cravatele lucrate de mînă tighelul nu este perfect uniform, deși acest pas inegal poate fi imitat și la mașină.

Cravata – un test de calitate în 30 de secunde

• Materialul. **Tușeul materialului trebuie să fie și consistent, și bogat.**

• Suportul. **Greutatea suportului trebuie să compenseze greutatea materialului feței și să fie destul de substanțială pentru a produce efectul de rulare.**

• Imprimeul. **Un model imprimat pe materialul cravatei trebuie să aibă contururi clare și contrast pronunțat.**

• Construcția din trei piese. **Cravatele de calitate superioară sînt alcătuite din trei piese: fața, banda centrală și spatele.**

• Croiala pe bie. **Materialul cravatei trebuie să fie croit la un unghi de 45°.**

• Cusătura întărită. **O cravată trebuie să aibă două asemenea cusături, ușor răsucite.**

• Firul central. **Trebuie să existe un fir central care să parcurgă întreaga lungime a cravatei, pentru ca aceasta să-și mențină forma.**

• Brida. **Căutați bride din materialul cravatei și cusute de mînă.**

• Eticheta. **Poate sluji drept bridă, dar la cîteva dintre cele mai bune mărci e imprimată pe spatele cravatei.**

• Dublura. **Trebuie să se întindă pe întreaga lungime a cravatei; cea mai bună dublură e din același material cu cravata.**

• Tighelul. **O cusătură manuală este semnul unei execuții de calitate superioară.**

Care este cravata clasică de calitate supremă? Cea mai scumpă cravată din cîte există este cea denumită *seven-fold* (« în șapte straturi »), dar nu veți mai găsi multe locuri unde s-o puteți cumpăra. Această cravată e atît de scumpă deoarece este confecționată manual dintr-o bucată de mătase naturală de mari dimensiuni (aproape un metru pătrat), fără suport de lînă, mătasea fiind pliată de șapte ori. *Seven-fold* se confecționează în felul în care se făceau cravatele înainte de inventarea metodelor moderne, prin anii '20. Nici nu prea mai există multe persoane care să poată recunoaște o astfel de cravată, devenită o veritabilă raritate. « Nu aduce de fapt nici un avantaj, e doar o piesă de lux », ne spune dl Andersen de la Neckwear Association of America. O cravată *seven-fold* costă aproape dublu față de cea mai scumpă cravată obișnuită, spune Robert Talbott, unul dintre puținii confecționeri de cravate care mai produc această versiune.

Care sînt tipurile de noduri de cravată? Indiferent ce formă are gulerul dumneavoastră, nodul cravatei trebuie să încapă perfect între vîrfurile gulerului. Dacă nodul face să se ridice vîrfurile gulerului sau presează nasturii, înseamnă că e prea mare; dacă lasă descoperită o mare suprafață din materialul cămășii între cele două vîrfuri ale gulerului, înseamnă că este prea mic. La majoritatea gulerelor e cazul să întrebuințați nodul pe care l-ați făcut cel mai des în viața dumneavoastră: nodul obișnuit – denumit, ca și cravata pe care o leagă, *four-in-hand* (« patru într-o mînă »). Este de multă vreme nodul cel mai folosit, probabil pentru că e destul de simplu, iar forma sa îngustă, triunghiulară se potrivește la gulere de format mai mic, cum ar fi cele cu gaică. Înnodat ceva mai puțin strîns, se poate adapta și la gulerele cele mai distanțate. Mai există însă și alte tipuri de nod, cum ar fi nodul Windsor și semi-Windsor.

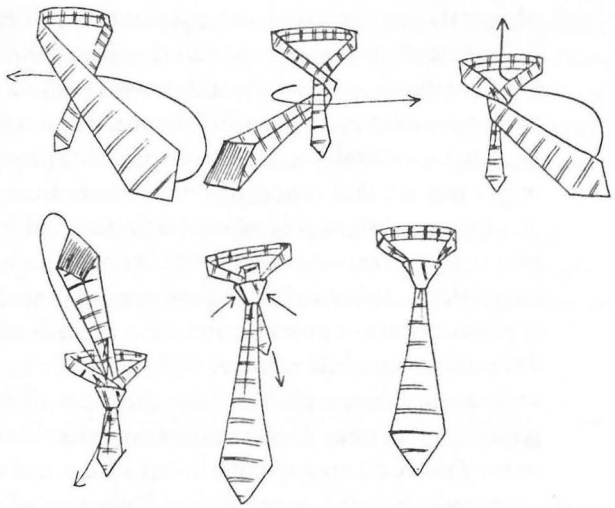

Cum se face un nod obișnuit de cravată

• *Nodul Windsor.* Acest nod (care își trage numele de la Ducele de Windsor, datorită căruia se spune că ar fi ajuns la modă) aduce echilibru unei ținute în care intră revere late și umeri capitonați. « Nodurile Windsor, care au o structură voluminoasă, de formă triunghiulară, se îmbină perfect cu gulerele distanțate, însă nu arată prea bine la cravate din material foarte greu, pentru că atunci nodul iese exagerat de mare », ne spune dl Andersen. Bărbații mici de statură vor părea striviți de un astfel de nod, în schimb bărbații cu statură impunătoare s-ar putea să descopere că le echilibrează înfățișarea.

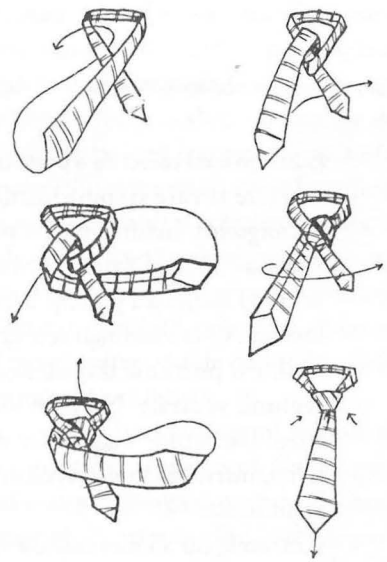

Cum se face un nod Windsor

• *Nodul semi-Windsor.* Este, cum sugerează și numele lui, ceva mai mic decît nodul Windsor, dar totodată mai mare decît nodul obișnuit. E preferabil să fie purtat la gulere distanțate.

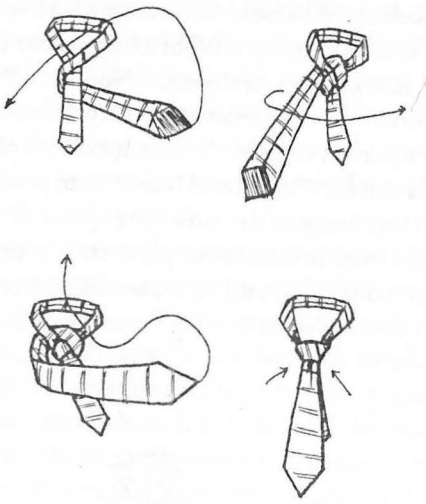

Cum se face un nod semi-Windsor

Există un mod corect de a purta cravata? Da, există. Iată elementele la care trebuie să fiți atent.

• *Lungimea.* Indiferent cum o înnodați, cravata dumneavoastră trebuie să ajungă pînă la mijlocul cataramei de la curea sau, dacă purtați bretele, pînă la betelia pantalonului. O cravată mai scurtă de atît va lăsa expusă privirilor o porțiune din cămașă, atrăgînd atenția asupra regiunii ventrale. Nu e un lucru de dorit, în special în cazul bărbaților masivi. Iar cînd cravata trece de linia taliei, întreaga dumneavoastră înfățișare va părea dezechilibrată.

Cravatele nu au dimensiuni standard, lungimea lor variază între 134 și 144 cm. Dacă o cravată vi se pare prea lungă, încercați s-o purtați băgată în pantalon ori faceți un nod mai puțin strîns. Sau un nod de tip Windsor. Dacă o cravată vă vine prea scurtă, purtați un pulover pentru a disimula acest lucru. Mulți bărbați poartă pantalonii pe șolduri în loc să-i fixeze pe linia taliei, așa că, dacă aveți impresia că sînt prea scurte cravatele, asigurați-vă că pantalonii stau la locul lor. Partea din spate a cravatei trebuie să fie destul de lungă ca să poată fi trecută prin bridă după ce ați făcut nodul.

Lungimea cravatei

• *« Gropița ».* După ce ați făcut nodul, dar înainte de a-l împinge la locul său, trebuie să formați o *gropiță* (o mică adîncitură a materialului cravatei) chiar la mijloc, sub nod. « Gropița » va da cravatei o linie elegantă, o iluzie de relief. Va fi, de asemenea, detaliul care va reține atenția, pentru că e situat în apropierea feței. Iată cum puteți obține ușor o « gropiță »: în timp ce faceți nodul, apăsați cu degetul materialul de dedesubt, obligîndu-l astfel să formeze o scobitură.

• *« Arcul ».* În fine, cravata dumneavoastră trebuie să aibă o ușoară arcuire înainte chiar sub nod. Ca și « gropița », « arcul » unei cravate adaugă o notă de eleganță înfățișării dumneavoastră. Pe vremea cînd bărbații purtau tot timpul costume din trei piese, vesta avea și rolul de a reține cravata, forțînd-o să se arcuiască ușor în afară. De cînd costumele cu vestă au ajuns o specie pe cale de dispariție, « arcul » a devenit – ca și « gropița », de altfel – un ideal adesea nerealizat. Totuși puteți obține arcuirea dorită purtînd o agrafă sau un ac de cravată, o cămașă avînd guler cu gaică sau, desigur, o vestă.

Pot să dau la modificat o cravată? Da, cravatele se pot îngusta, lăți sau scurta. Însă dacă optați pentru modificarea unei cravate adresați-vă unei lenjerese sau unui croitor priceput, căci cravata trebuie desfăcută și reconstituită la loc. Cel mai bun mod de a evita rectificarea unei cravate este pur și simplu să cumpărați de la bun început o cravată potrivită, adică una de 7,5–10 cm lățime. S-a dovedit că aceasta e o dimensiune aproape universală. Evitați cravatele excesiv de înguste și excesiv de late și veți putea evita modificarea lor.

Papionul

Pe lîngă cravata verticală, aveți opțiunea cravatei-fundă, numită îndeobște papion.

E potrivit să port papion la birou? Fiți foarte precaut în această privință, oricît de șic vi se pare să arborați un papion la slujbă. Chiar dacă papionul reprezintă un stil clasic în moda masculină – perfect acceptat, deopotrivă cu cravata – totuși el se poartă rar, deci nu optați pentru această ținută decît dacă nu vă temeți nici un pic să atrageți atenția tuturor. « Papion ar trebui să poarte bărbații foarte siguri pe sine », ne avertizează Karen Albano, asociat comercial al firmei Robert Talbott. Winston Churchill, de pildă, obișnuia să poarte un papion clasic, bleumarin cu buline albe. Prin urmare, nu-i vorba că ați comite o gafă de gust arborînd un papion la birou; e o chestiune de prudență.

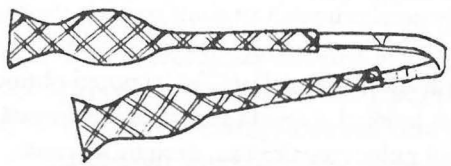

Există vreun avantaj pe care mi l-ar putea oferi papionul? Mda, așa s-ar zice: nu se va face ghemotoc sub pulover, ca o cravată verticală. Și nici nu va intra în farfuria cu supă ori prin alte locuri unde n-are ce căuta o cravată – cum ar fi masa pe care doctorul își examinează pacienții. De fapt, pentru bărbații care lucrează în domeniul medicinei ori în alte profesii ce pretind o oarecare eleganță, dar impun și activitate fizică, papionul merită să fie luat în considerație ca posibilă alternativă la cravata obișnuită. Mai mult, însuși faptul că un papion pune o etichetă de excentricitate purtătorului reprezintă pentru unii o atracție. Este o ținută tradițională și totuși mai altfel. « Papionul are ceva mai multă individualitate, ne spune dl Andersen. Rupe uniformitatea și chiar acesta e, în mare parte, farmecul lui. »

Care sînt opțiunile în materie de papioane clasice? Papioanele se confecționează în tot atîtea modele de țesături ca și restul cravatelor. Însă în privința formei nu există decît trei tipuri clasice. Toate se poartă și la ținuta de zi, și la cea de ocazie.

• *Papionul propriu-zis.* Are două aripi suple, care se evazează spre exterior, terminîndu-se cu margini drepte. Cea mai comună dintre formele de cravată de acest tip, papionul și-a făcut apariția la începutul ultimului secol: e o versiune mai amplă a cravatei-fundă tradiționale. Pe vremea cînd vestimentația masculină era dictată de reguli mult mai stricte, atît cravata verticală, cît și papionul erau considerate potrivite pentru ținuta elegantă de zi.

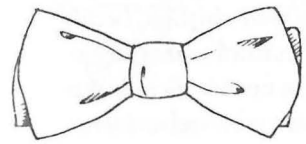

• *Papionul aripă-de-liliac.* Acest tip de cravată-fundă este mai îngust decît papionul propriu-zis, iar capetele lui sînt ascuțite.

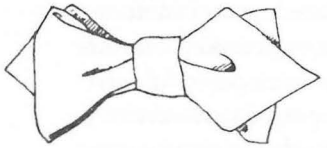

• *Papionul drept.* Este un tip de papion care, după cum îi spune și numele, are cele două aripi întinse în linie dreaptă. Este cea mai îngustă, dar și cea mai puțin uzitată dintre cravatele-fundă. Marginile laterale sînt de obicei drepte, însă pot fi și în unghi ascuțit.

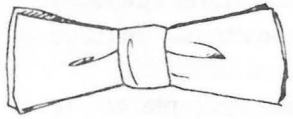

Cum se înnoadă un papion? Se spune că un papion se înnoadă la fel ca șireturile de la pantofi, numai că trebuie să vă închipuiți că v-ați pus pantoful pe gît. Ce vă poate încurca este uitatul în oglindă. Concentrați-vă, pur și simplu, la ceea ce faceți, nu aruncați nici măcar o privire în oglindă, pur și simplu înnodați papionul. Majoritatea papioanelor au la spate o bentiță ajustabilă; dacă vă cumpărați unul care *nu are* așa ceva, probați-l și asigurați-vă că vi se potrivește. În mod obișnuit, bentițele au imprimate sau marcate în țesătură măsurile corespunzătoare de guler (deși cifrele nu sînt niciodată prea importante). După ce ați ajustat cum trebuie bentița, puteți să faceți nodul.

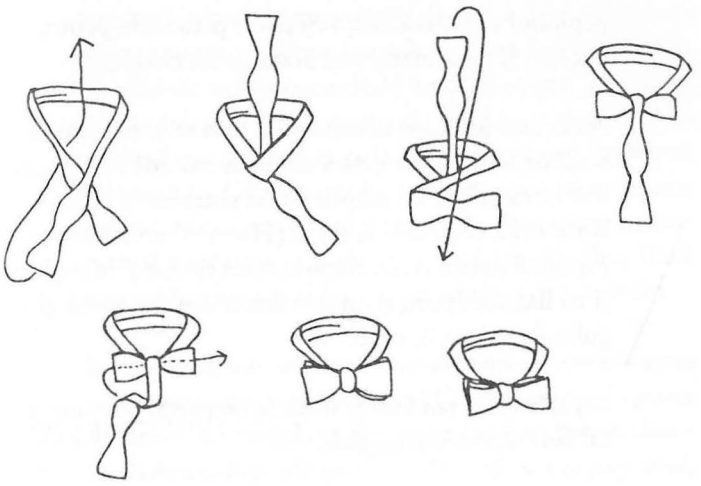

Cum se înnoadă un papion

Pare complicat să faci un nod de papion – mai degrabă aș purta unul cu nodul gata făcut. O să bage cineva de seamă? Din moment ce sînteți în stare să vă înnodați șireturile și să faceți un nod obișnuit de cravată, înseamnă că puteți înnoda și un papion. În plus, cravatele cu nod fals sînt penibile și n-o să păcăliți pe nimeni cu ele. « Eu sînt în stare să detectez una de la doi kilometri, fiindcă au un aspect rigid, artificial », ne spune dl Andersen.

Există o mărime corectă pentru papion? Un papion trebuie să fie întotdeauna de lățimea gulerului cămășii și de mărime potrivită, nici prea mică, nici prea mare. Dacă

Prea mic Prea mare Tocmai bun

papionul va fi prea mic, veți părea prea mare pentru el; dacă va fi prea mare, veți arăta ca un clovn.

Pot să port papion și cu costume la un rînd, și cu costume la două rînduri? Dar cu gulere prinse în nasturi? Papioanele sînt extraordinar de adaptabile. Se potrivesc și cu hainele la un rînd, și cu cele la două (Harry Truman își purta papionul numai cu costume la două rînduri). Merg bine și cu hainele sport, și cu costumele din trei piese, și cu gulerele prinse în nasturi.

Ce papioane se potrivesc la frac și la smoching? Vezi capitolul *Îmbrăcăminte de gală.*

Eșarfa

Ce este de fapt o eșarfă «Ascot»? Probabil că știți cum arată: este eșarfa aceea de mătase care atrage privirile, arborată în alte vremuri de regizorii de la Hollywood, pe cînd răcneau în megafon comenzi către echipa de filmare. Stelele de cinema masculine își făceau și ele apariția purtînd un *ascot* la o haină de casă. Mesajul pe care-l transmite o astfel de eșarfă, spre deosebire de o cravată obișnuită, este de eleganță mai nonșalantă, deși pe vremuri un *ascot* făcea parte din ținuta elegantă de zi și se mai poartă și astăzi în ocazii festive, de pildă la nunți. Numele i se trage de la cursele de cai din Anglia de la Ascot-Heath, care se țin în fiecare an cu începere din 1770 și unde bărbații purtau la gît asemenea eșarfe. Modelele *ascot*-urilor sînt aceleași ca pentru cravate, căci ce sînt aceste eșarfe dacă nu tot un soi de cravate? Totuși ele au două capete sau extremități late și nici un suport. Cele două capete sînt unite printr-o bucată mai îngustă, cutată, care se înfășoară în jurul gîtului. În mod tradițional, eșarfa « Ascot » se purta la un guler cu aripioare (*wing collar*), un guler ale cărui colțuri sînt pliate în afară, caracteristic pentru îmbrăcămintea de gală, iar cele două extremități cădeau deasupra cămășii. Ele erau

prinse prin nod (ascuns uneori de partea care venea deasupra) cu un ac de aur împodobit eventual cu o perlă. În ziua de azi, extremitățile unui *ascot* sînt băgate de obicei sub guler, una dintre ele fiind trecută pe deasupra nodului și lăsată să cadă liber, fără să mai fie prinsă cu vreun ac. Cele mai multe eșarfe de acest fel se fac din mătase, dar se pot întîlni și unele din alte materiale, bunăoară din bumbac. Cele din cașmir sau din lînă, fiind mai grele, merg mai bine la sacouri groase de stofă.

Îmi place eleganța sportivă a eșarfelor «Ascot», dar a le purta nu denotă cumva puțină afectare? O astfel de eșarfă poate da fie un aer nonșalant, fie un aer fandosit ținutei dumneavoastră, depinde pe cine întrebați. Ca și papionul, eșarfa iese din banalitate și deci atrage atenția. « Ar trebui să purtați un *ascot* numai dacă vă simțiți în largul dumneavoastră cu așa ceva, ne spune croitorul newyorkez Jay Kos. Dacă veți fi crispat, veți deveni cu siguranță ridicol. Ceea ce e valabil, de fapt, pentru orice articol de îmbrăcăminte. »

Cum și unde se poartă un *ascot*? Purtați eșarfa direct pe piele, în jurul gîtului. Introduceți cele două extremități sub gulerul descheiat – puteți purta *ascot*-ul la toate stilurile de guler. Asortați-l la o ținută nonșalantă, dar nu lipsită de rafinament. Cel mai bine se potrivește cu un

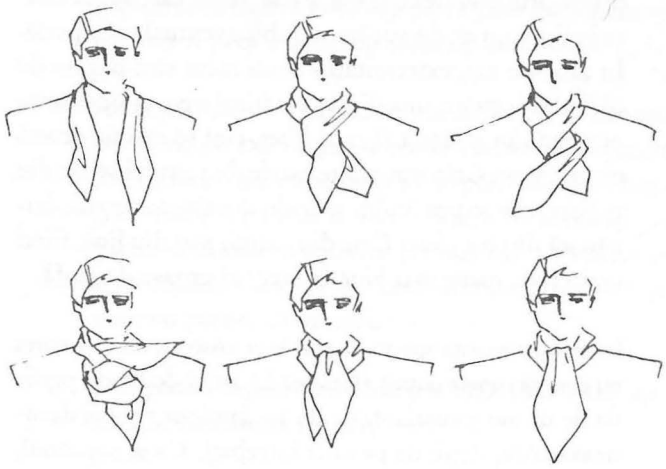

Cum se înnoadă un *ascot*

dejun luat la club sau cu o duminică petrecută la cursa de *steeplechase.*

Întreținerea cravatelor

Cum trebuie să-mi păstrez cravatele? Cravatele se păstrează atîrnate, cu excepția celor croșetate, care trebuie să fie ori împăturite, ori rulate pentru a nu se întinde.

Care este cea mai bună metodă de a netezi o cravată? Cea mai bună metodă este să ținem fierul de călcat la circa doi centimetri deasupra cutei pe care vrem s-o îndreptăm și să lăsăm aburul să treacă peste ea, în timp ce o netezim cu mîna. Nu călcați niciodată o cravată prin presare cu fierul, pentru că îi veți distruge curbura dinspre margini. « N-o să reușiți decît s-o aplatizați total și pe deasupra o să capete luciu, iar mătasea își va deteriora aspectul », ne avertizează Andrew Tarshis, președintele asociației Tiecrafters și specialist în curățarea cravatelor, printre clienții căruia s-au numărat, de-a lungul anilor, președintele Richard Nixon și secretarul general al ONU Perez de Cuellar. Dl Tarshis ne mai sfătuiește să atîrnăm cravata mototolită în apropierea dușului. « Într-o oarecare măsură, forța gravitației reușește să netezească încrețiturile unei cravate. »

Dl Andersen de la Neckwear Association of America ne îndeamnă să lăsăm întotdeauna cravata să se « odihnească » între două purtări pentru ca încrețiturile să dispară de la sine. Altă recomandare a specialiștilor este ca nodul cravatei să nu fie niciodată prea strîns.

Există un mod «corect» de a-mi scoate cravata? Trebuie să desfaceți *întotdeauna* nodul unei cravate înainte de a o scoate. Desfaceți-i nodul *pe dos*, pentru a reduce cît mai mult posibil uzura materialului.

Există o metodă eficientă de a scoate petele de pe o cravată? Cravatele au un adevărat talent să intre în salată, în cerneală sau în cafea. Dacă v-ați pătat cravata, primul lucru pe care-l aveți de făcut este să îndepărtați substanța respectivă cu o cîrpă moale, umezită. Dl Tarshis ne precizează: « Acesta e unicul remediu ce poate fi aplicat acasă. Mitul sifonului care scoate pete nu este decît un mit. »

Aveți mare grijă să nu turnați prea multă apă: unele mătăsuri pot să amplifice dimensiunile petei.

Dacă nu reușiți să eliminați pata, nu dați cravata la o curățătorie obișnuită. Cele mai multe nu dispun de echipamentul necesar pentru curățatul cravatelor. Se poate întîmpla ca mătăsurile să-și piardă culoarea și luciul natural, iar cravata să se aplatizeze dacă nu este curățată în mod corect. Căutați o curățătorie chimică specializată. De obicei, petele sînt scoase mai întîi manual și abia după aceea se trece la curățatul chimic al cravatei. Dl Tarshis recomandă ca operația de curățire a cravatelor să se efectueze anual, chiar dacă ele n-au fost pătate.

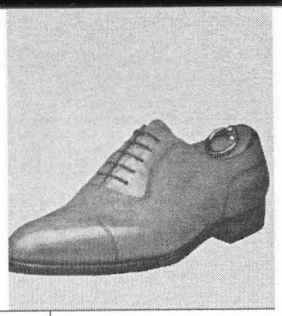

Pantofii

Pantofii sînt temelia pe care un bărbat își clădește vestimentația. Cei mai mulți dintre noi știm că ei sînt unul dintre primele lucruri asupra cărora se opresc ochii unei femei.

Bruno François, președinte
la J. M. Weston NY Inc.

CAPITOLUL 4

Pantofii

Ca și restul garderobei dumneavoastră, pantofii spun multe despre instinctul pe care-l aveți în privința stilului. O pereche de pantofi de piele bine lustruiți, bunăoară, semnalizează în jur că apreciați calitatea și acordați atenție detaliilor. În schimb, o pereche de pantofi scîlciați, de calitate proastă va spune lumii cu totul altceva despre dumneavoastră.

În orice caz, pantofii trebuie să fie și funcționali, nu doar să aibă stil. Niște pantofi care ne strîng pot deveni un adevărat coșmar. Chiar și oamenii din epoca primitivă au sesizat tensiunea dintre forma și funcția unor încălțări. Niște pantofi a căror vechime a fost estimată la 8 000 de ani, descoperiți în ținutul Calloway din Missouri, aveau înfățișarea confortabilă a unor mocasini, dar și elemente de design « modern » – tocuri, vîrful rotunjit în dreptul degetului mare și barete cu ajutorul cărora să

poată fi bine fixați de picior și scoși cu ușurință. Chiar și în epoca aceea îndepărtată oamenii erau probabil încîntați să li se admire încălțările.

Pînă spre sfîrșitul secolului al XIX-lea, încălțămintea urca de obicei ceva mai sus de gleznă, pentru a proteja piciorul de intemperii și de noroiul străzilor lipsite de pavaj, iar pantofii se purtau cu ghetre (apărători de glezne prinse de căputa pantofului). Însă pe la începutul secolului XX, cînd condițiile de viață în orașe s-au îmbunătățit, aproape toți pantofii eleganți aveau o croială joasă, iar ghetrele dispăruseră cu desăvîrșire. Încălțămintea bărbătească a cunoscut puține schimbări pe parcursul ultimului secol. Capitolul de față vă prezintă stilurile clasice de pantofi, vă arată cum să-i asortați cu îmbrăcămintea și cum să le recunoașteți calitatea.

Stilurile clasice de pantofi

Majoritatea pantofilor bărbătești se încadrează în două categorii principale: pantofii cu șireturi (sau tip *oxford*) și cei fără șireturi (sau *mocasinii*).

În linii mari, în categoria de pantofi tip oxford (numiți așa după universitatea britanică de care se leagă proveniența lor) sînt incluși toți pantofii cu șireturi care se opresc la gleznă și au cel puțin trei cheutori pentru șireturi. Ei se împart în două mari grupe care diferă prin stilul porțiunii pe care se leagă șireturile: pantofii *blucher*, la care porțiunea respectivă rămîne deschisă, și cei de tip *balmoral* (de la numele castelului din Scoția al familiei regale), cu un aspect mai compact și prin urmare mai elegant, la care marginile încheieturii se unesc. Puriștii susțin că un adevărat pantof de tip oxford este numai și numai acela cu bombeu de culoare neagră și cu șireturi în sistem *balmoral*.

De regulă, pantofii cu șireturi sînt depășiți în eleganță doar de balerinii pentru ținuta de mare gală și reprezintă un element al ținutei de birou acceptat pe întregul mapamond. Ei pot deveni însă mai puțin pretențioși

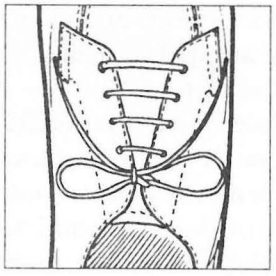

Sistem de închidere *blucher*

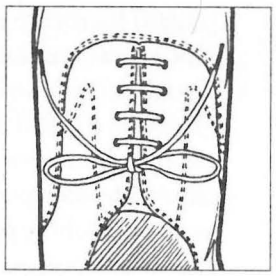

Sistem de închidere *balmoral*

grație unor detalii, de pildă dacă se folosește piele mai groasă ori un sistem de închidere *blucher* în loc de *balmoral*.

Termenul de *mocasin* acoperă azi o sumedenie de stiluri, însă el se referă în principal la un pantof fără șireturi și cu o *căpută* (partea de deasupra, care merge pînă la vîrful labei piciorului) mai decoltată. Cel mai răspîndit mocasin este modelul « cu bănuț », descris în continuare, dar există și alte stiluri, de la cel marinăresc pînă la cel fantezi, de la mocasinii din piele de crocodil la pantofii Gucci, atît de șic în orice împrejurare și deveniți clasici, făcuți din piele fină și cu o cataramă de metal. Mocasinii, care la început, prin anii '30, erau purtați în SUA de către studenți, deși se spune că moda lor a venit aici din Norvegia, sînt extrem de populari în rîndul europenilor, care au creat de-a lungul anilor o mulțime de modele, inclusiv mocasinul din piele împletită. În Europa, mocasinii se poartă deseori la costume, o combinație la care lumea se încruntă încă în Statele Unite, pe motiv că acești pantofi sînt mai sport decît cei cu șireturi. Dar și în Statele Unite crește continuu numărul persoanelor care poartă mocasini la costume. « Mocasinii sînt extraordinar de comozi, dar și foarte eleganți, ne spune Margaret Cordone, manager la firma Belgian Shoes. Purtatul mocasinilor la costume e o chestiune de gust personal », adaugă ea.

Fie că optați pentru un pantof cu șireturi sau pentru un mocasin, sfatul nostru este să alegeți unul dintre stilurile clasice. Vă veți convinge că sînt mai ușor de asortat decît rezultatele ultimelor capricii ale modei, ne asigură Bruno François, președintele companiei J. M. Weston New York. « Un pantof în cel mai pur stil clasic va oferi întotdeauna o bază solidă celui care-l poartă, ne spune el. Poate fi purtat oriunde și este cel mai bun punct de plecare, precum și completarea ideală a oricărei ținute. Ca să facem o analogie: oare atunci cînd o bijuterie clasică le place cu adevărat, femeile n-o poartă aproape tot timpul? »

În continuare aveți descrierea stilurilor clasice de încălțăminte masculină pe care le puteți întîlni în magazine. Observați totuși cîte produse hibride există. « S-ar putea să vedeți pantofi reprezentînd o combinație de stiluri și să vă puneți întrebarea cărei categorii aparțin ei de fapt. Atîta vreme cît se păstrează un anumit echilibru, nu e nici o problemă », ne asigură dl François.

Pantofii cu șireturi

• *Pantoful « cu vîrf »*. Acest pantof se distinge printr-un element separat din piele aplicat la vîrf. Se poartă la o ținută elegantă și nu prea sînt șanse să existe vreun bancher sau avocat care să nu posede măcar o pereche în garderoba sa. Există astfel de pantofi cu ambele sisteme de închidere (blucher și balmoral). Cei mai înguști, cu închidere balmoral, sînt și cei mai eleganți: pot fi purtați chiar și la smoching.

« Acest model de pantof este pentru bărbatul iubitor de tradiție, care se ferește să-și asume riscuri și care știe să-i aprecieze finețea liniei și distincția », afirmă dl McMillan, șef de magazin la firma J. M. Weston.

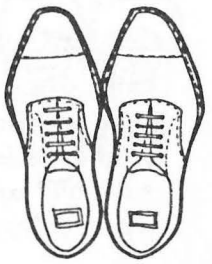

• *Pantoful perforat.* Acești pantofi, numiți în America *brogues*, au în alcătuirea lor porțiuni de piele perforată. Ele pot fi de diverse dimensiuni, de la mărimea unui *medalion* (perforații plasate pe vîrf) pînă la jumătate din suprafața căputei (*half-brogues*) ori chiar la întreaga suprafață a acesteia (*full-brogues*). În general, cu cît aria perforată e mai mare, cu atît pantoful este considerat mai puțin elegant.

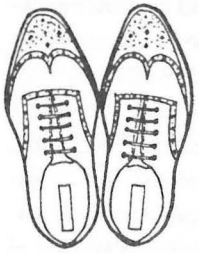

• *Pantoful perforat cu aripioare.* Este cel mai răspîndit model de pantof perforat. Numele i se trage de la forma vîrfului perforat, care seamănă cu două aripi desfăcute. A reprezentat vreme de multe decenii stilul de încălțăminte tipic pentru un *businessman*; iată de ce amintește și astăzi de lumea afacerilor și aceste conotații sînt prea puternice pentru a mai fi purtat la o ținută degajată sau la una de gală.

• *Pantoful simplu blucher.* După cum observam mai înainte, modelul blucher se distinge printr-un sistem de închidere cu șireturi ce lasă o porțiune deschisă. Se spune că a fost numit așa după un lord englez care avea nevoie de un sistem de închidere special conceput pentru a se potrivi perfect cu picioarele sale nu prea perfecte, însă în dicționarul enciclopedic Webster se face referire la numele mareșalului prusac Gebhart Leberecht Von Blücher. De un stil mai degrabă conservator, acest pantof este, datorită elegantei sale simple, și extrem de polivalent. Se bucură de simpatie în rîndul universitarilor și oamenilor de afaceri care preferă o încălțăminte mai largă în zona șireturilor. E confecționat uneori și din piele de box pentru a avea un aer mai sportiv.

• *Pantoful oxford din piele de căprioară* (Buck Oxford) *și pantoful oxford alb* (White Buck-Oxford). Pantofii oxford din piele de căprioară sînt pantofii clasici de vară, fiind de fapt niște pantofi simpli blucher. Pe vremuri se confecționau din piele de căprioară, acum sînt de obicei din piele velurată de vițel în nuanțe de bej-arămiu. Pantofii oxford albi se confecționează din piele albă de vițel, dar n-au aspect velurat.

Ambele variante au o talpă caracteristică din cauciuc roșu, care le dă un aer dezinvolt. Cel mai bine este să-i purtați la costume de vară, de pildă la cele din poplin sau indian; sînt ideali pentru invitațiile din weekend, căci pot face față cu brio oricărei situații, și se dovedesc deosebit de folositori dacă nu sînteți prea sigur cît de decontractată trebuie să fie ținuta dumneavoastră.

• *Pantoful « cu șa ».* Este un pantof de tip oxford cu sistem de închidere blucher sau balmoral, caracterizat printr-o piesă separată, în formă de șa, pe căpută. « Șaua » poate fi din piele de aceeași calitate și culoare ca restul pantofului, dar poate fi și diferită. Mulți pantofi de golf, de exemplu, și mulți pantofi bicolori (vezi în continuare) au această structură.

• *Pantoful bicolor.* Acești pantofi, care se mai numesc și *spectator*, sînt confecționați din cel puțin două culori de piele sau din două tonuri contrastante ale aceleiași culori. În mod tradițional sînt albi cu vîrfuri negre sau maro. Astfel de pantofi « adaugă o notă de veselie, de distincție și de eleganță » unei garderobe masculine, e de părere John Lobb, care reprezintă a treia

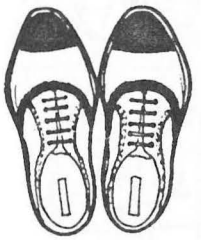

generație de proprietari a firmei londoneze de marochinărie John Lobb Ltd. Însă pantofii bicolori sînt pantofi de weekend sau pentru ținute decontractate.

Tipurile de pantofi descrise mai sus pot deveni toate bicolore prin adăugarea unor porțiuni de piele diferit colorată. De obicei se produc în două culori pantofii cu aripioare și cu șa. Există și pantofi în trei culori.

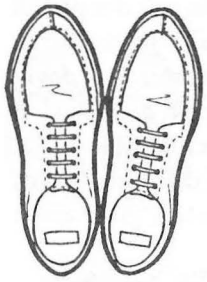

• *Pantoful cu cusătură la vîrf.* Introdus de J. M. Weston în anii '50, acest model are în vîrf o cusătură verticală, ce unește două fîșii de piele laterale. O a treia piesă, separată, formează partea de deasupra a căputei. E vorba, mai degrabă, de un detaliu decît de un stil aparte; veți putea constata că această cusătură la vîrf este folosită la multe modele clasice, cel mai adesea la pantofii simpli blucher și la mocasini.

Pantofii fără șireturi

• *Mocasinul « cu bănuț »* (penny loafer). Acest mocasin este un pantof clasic american; a fost deosebit de popular prin anii '30 în campusurile universităților de pe Coasta de Est, unde studenții strecurau cîte o monedă în deschizătura de pe banda care traversa căputa pantofului. La început a fost o încălțăminte pentru weekend (de unde și numele de *loafer*, « hoinar »), dar în zilele noastre e purtat pe scară tot mai largă și la costum.

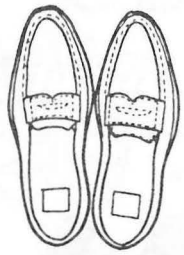

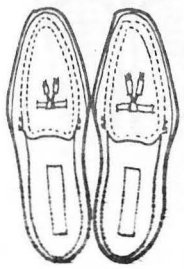

• *Mocasinul cu ciucurei.* Numele acestui mocasin e dat de ciucureii de piele care-l fac mai elegant decît mocasinul cu bănuț. Pe vremuri era strict un pantof sport, apoi s-a infiltrat pe nesimțite în ținuta de birou, cîștigînd chiar

mai mult teren decît celălalt tip de mocasin, cu toate că mulți îl consideră și astăzi prea sport pentru a fi purtat la birou.

• *Pantoful cu baretă și cataramă.* Acest pantof, care nu este de fapt un mocasin în sensul strict al cuvîntului, poartă această denumire din pricina baretei cu cataramă care traversează partea de sus a căputei. Îl caracterizează linia alungită și este confecționat, aproape invariabil, din piele neagră de vițel, cu o cataramă argintie sau aurie. S-a dovedit un stil rezistent în timp încă de la începutul secolului trecut; unii susțin că ar avea un aer aristocratic, în ciuda faptului că generația hippy l-a purtat intens. Foarte adaptabil, pantoful cu baretă arată la fel de șic cu haină sport sau cu costum. Aveți însă mare grijă să nu purtați cumva asemenea pantofi în instituții din cale-afară de cuminți. « Foarte puțini bărbați își pot îngădui să arboreze acest stil », ne avertizează dl McMillan de la firma J. M. Weston. Totuși, în mediile de mai mare creativitate, acești pantofi vor stîrni probabil admirație. Există și modele cu baretă dublă, precum și cizme de acest tip.

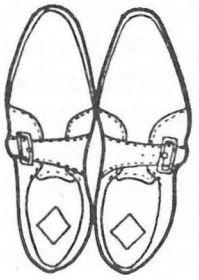

• *Balerinii de gală.* Pantofii balerini sînt de mai bine de un secol un element al vestimentației de gală și se mai poartă și azi în ocazii solemne. Încălțămintea de mare gală este întotdeauna de culoare neagră și confecționată de obicei din piele de lac (piele tratată cu lacuri care îi dau un luciu pronunțat).

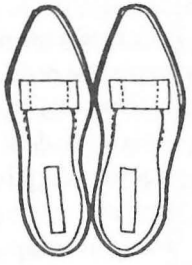

Totuși, lacul și alte detalii de lux, cum ar fi fundele de mătase, nu mai sînt azi obligatorii la frac. Pantofii negri din piele de vițel sînt un înlocuitor acceptabil pentru pantofii de lac.

Alegerea pantofilor

Am remarcat că marea majoritate a pantofilor par să fie confecționați în Marea Britanie și în Italia. Există deosebiri între pantofii englezești, italieni și americani? Pantofii lucrați în Italia se recunosc după formatul îngust și suplu și după talpa subțire. Dimpotrivă, pantofii englezești și americani au, cei mai mulți, tălpi ceva mai groase sau chiar duble. Mai au de obicei rame solide – porțiunile de piele care unesc talpa cu restul pantofului –, tigheluri vizibile, căpute mai lungi și ștaifuri mai înalte decît variantele italiene. Linia mai puțin grațioasă a pantofilor englezești și americani este rezultatul nevoii de a proteja piciorul pe vreme umedă și rece, iar robustețea lor se potrivește cu croiala generoasă a costumelor din Marea Britanie și din Statele Unite. Încălțămintea fabricată în Italia amintește de clima ceva mai blîndă a acestei țări și se asortează costumelor din țesături mai ușoare. Între aceste stiluri nu există o diferență de calitate: toate cele trei țări au o solidă tradiție în domeniul încălțămintei fine. Opțiunea dumneavoastră pentru un anume fel de pantofi trebuie să fie dictată de potrivirea cu restul garderobei și cu clima în care urmează să-i purtați.

Cîte perechi de pantofi – și ce modele – trebuie să conțină o garderobă de bază? Numărul de pantofi pe care e cazul să-i dețină în garderoba sa un bărbat depinde de profesia lui și de stilul în care își petrece timpul liber. Un bucătar, de pildă, ar avea nevoie de două perechi comode de ghete și de o pereche de tenișI. Unui director i-ar fi necesare cinci perechi de pantofi eleganți tip oxford. Un bărbat care își petrece weekendurile pe lîngă casă, împreună cu familia, va avea nevoie de alt tip de

încălțări decît unul care și le petrece la un club de vacanță cu pretenții. În ce-i privește pe bărbații cu munci de birou, specialiștii susțin că ei ar trebui să aibă în garderobă minimum trei perechi de pantofi.
Iată ce crede John Isaacs, coproprietar al firmei Barrie Ltd. din New Haven: « În linie descendentă, după ținuta de mare gală vine mai întîi pantoful negru „cu vîrf", din piele de consistență obișnuită, avînd șireturi de tip balmoral și talpa din piele groasă de circa 0,6 cm. Acest stil de încălțăminte se poate purta la orice costum tradițional, ba chiar și la smoching. Pe locul doi se află pantofii de tipul pe care eu l-aș numi „club de vacanță" – pantoful tradițional, „respectabil", purtat la un costum sau la o haină sport. Intră aici mocasinii cu bănuț ori cu ciucurei sau pantofii cu baretă, din piele de culoare neagră, maro sau roșcată. A treia categorie, mai lipsită de pretenții, e a pantofilor maro de toată ziua cu șireturi blucher și cu talpă de cauciuc. E un tip de încălțăminte care merge la pantaloni kaki purtați cu o jachetă, chiar și la blugi ori pantaloni reiați de velur; la nevoie, pot fi purtați chiar și la un costum. Un pantof sport din *nabuck* (piele tratată pentru a i se da un aspect apropiat de cel al pielii de căprioară) arată superb cu un pantalon din casa. »

Merită oare să cheltuiești timp și bani pe pantofi de comandă? Marea majoritate a bărbaților nu au nevoie de pantofi de comandă. S-ar putea să vă doriți totuși o pereche dacă aveți nevoie de un calapod special sau dacă aparțineți acelei minorități care știe să aprecieze încălțămintea de mare artă și poate să-și permită o cheltuială usturătoare (mergînd pînă la 1 000 de dolari perechea!). Pantofii confecționați manual pot ține și zeci de ani, supraviețuiesc mai multor tălpuiri și, dacă e vorba de un stil clasic, își vor păstra nealterată eleganța.
Dl Lobb afirmă de asemenea că pantofii confecționați de comandă contribuie atît la sănătatea picioarelor, cît

și la bunăstarea dumneavoastră sufletească: « Un pantof executat în întregime manual și care se potrivește perfect aduce zîmbetul pe fața oricui », susține domnia sa.

Secretul unui pantof de comandă

Mai întîi urmăresc atent cum pășește clientul și încerc să descopăr unele caracteristici, de pildă picioarele încovoiate care deplasează greutatea pe partea exterioară a labei. Și, desigur, caut să descopăr forme plantare neobișnuite. Apoi iau măsurile, croiesc un tipar, pregătesc calapodul (un model din lemn al labei piciorului, pe care se dă formă încălțămintei). Calapodul se realizează manual și este el singur o operă de artă.

Următorul pas îl reprezintă croirea pielii și confecționarea fețelor. Bucățile croite se pun apoi pe calapod și se fixează cu ținte – această parte e numită «întindere». După aceea pielea întinsă se lasă la uscat timp de două–trei săptămîni. Întinderea la care a fost supusă ne dă siguranța că ea va păstra conturul calapodului, nu va face bășici și nu se va deforma ulterior, la purtare. Întinderea face și ca pantoful să se așeze mai bine pe picior, dînd o senzație sporită de confort și de siguranță.

Un pantof clasic are mai multe părți componente: bucata de piele care formează fața; o altă piesă din piele care întărește partea de la călcîi și este numită ștaif; dublura; brantul de piele; rama (o fîșie de piele între fața pantofului și talpă); talpa. Mai inserăm și altă fîșie, întotdeauna din piele groasă și nu din lemn sau metal, care întărește partea mediană a tălpii. Cusăturile cu care e prinsă talpa nu se văd: se face o incizie de jur-împrejur în marginea tălpii, se execută cusătura, apoi partea tăiată se lipește la loc, peste cusătură. Pe partea de deasupra cusătura va fi abil disimulată prin ștanțarea pielii sub formă de minuscule striuri radiale în spațiul dintre două împunsături.

După ce pantoful a fost construit în întregime, se încălzește la flacără o bucată de ceară solidă și i se dă lustru cu ea. Un pantof de comandă poate dura și 20 de ani dacă e întreținut cum se cuvine. Ceea ce plătiți este, în realitate, prețul unei perechi de pantofi care vă dă senzația că umbiați desculț.

Roman Vaingauz, meșter cizmar la Vincent & Edgar

Ce anume face ca unii pantofi să fie mai eleganți decît alții?

Indiferent de model, un pantof negru e întotdeauna mai elegant decît unul roșcat sau maro, care, la rîndul lor, îi întrec în eleganță pe cei de culoare bej sau albă. « Un pantof maro e în mai mare măsură un pantof de weekend sau de aer liber decît unul negru, destinat în mod normal ținutei de birou, deși în Europa lucrurile sînt acum pe punctul de a se schimba », ne spune Robert Willis, managerul departamentului de vînzări al firmei londoneze de încălțăminte de comandă Edward Green. Orice alte culori, cum ar fi, de pildă, bleumarinul, trebuie purtate cu prudență și numai la ținute decontractate. Pantoful va fi cu atît mai elegant cu cît este mai simplu; cu cît detaliile și ornamentele sînt mai numeroase (bunăoară perforații, medalioane, șnururi, cusături aparente etc.), cu atît pantoful va fi mai puțin pretențios. « Pantoful simplu este considerat mai elegant decît cel cu aripioare la vîrf », ne spune dl Willis. De asemenea, cum atrăgeam atenția și mai devreme, pantofii cu șireturi sînt mai eleganți decît mocasinii, iar șireturile de tip balmoral sînt mai elegante decît cele de tip blucher.

Mai există și o ierarhie a tipurilor de piele. Pielea fină de vițel, pielea de ied și pielea de Cordoba sînt rezervate în mod obișnuit pentru pantofii eleganți, deci pentru încălțămintea care se poartă la costume de birou și la ținuta de ocazie. Pielea de căprioară și pielea de box se utilizează la pantofi mai puțin pretențioși. Alte piei mai exotice, cum ar fi cea de crocodil sau de aligator, deși sînt scumpe, nu sînt adecvate pentru ținuta tradițională a unui om de afaceri.

Aveți, în continuare, descrierea celor mai frecvente tipuri de piele utilizate pentru pantofii bărbătești.

• *Pielea de aligator și de crocodil.* Aceste tipuri de piei exotice, ca și cele de șopîrlă sau șarpe, sînt de obicei extrem de scumpe. Se folosesc deseori pentru mocasini.

• *Pielea de vițel.* Se numără printre cele mai polivalente materiale utilizate în mod obișnuit la confecționarea

pantofilor, deoarece este moale, durabilă și lasă piciorul să respire. I se poate da un finisaj lucios, mat sau texturat.

• *Pielea de Cordoba.* Este o piele de cal vînoasă, tare, provenită din zona crupei. Pantofii confecționați din această piele ating uneori cele mai mari prețuri și, dacă sînt bine întreținuți, pot să dureze o viață. Are o culoare caracteristică, asemănătoare cu a lemnului de mahon, și un luciu pronunțat. Este cea mai durabilă piele din cîte există.

• *Pielea de box.* În sens strict, este vorba de orice piele care nu a fost *despicată* (secționată în două straturi). Totuși, dacă vedeți această denumire pe o etichetă sau pe talpa unui pantof, înseamnă că pielea provine, după toate probabilitățile, de la o bovină. Pielea bovinelor este considerată, din cauza durității ei, un material de calitate inferioară pentru fețele încălțămintei. De obicei ea se despică și straturile rezultate se utilizează fie ca dublură, fie pentru pantofi ceva mai ieftini. De multe ori pielea de bovine este modificată prin colorare sau texturare, rezultînd, de exemplu, o imitație de crocodil.

• *Pielea de ied (șevro).* Este o piele provenită de la capre tinere, bine cunoscută pentru extrema ei maleabilitate și permeabilitate la aer. Era mult mai populară în deceniile trecute, astăzi fiind folosită frecvent doar pentru pantofii de comandă, nu și pentru cei de serie.

• *Pielea de antilopă.* De obicei este dosul unei piei de vițel, tratată special pentru a i se da aspectul moale și catifelat al pieii de antilopă.

Ce trebuie să știu ca să aleg întotdeauna pantofii cei mai potriviți pentru costumele mele? Regulile de ordin general sînt în număr de patru:

• Prima regulă: pantofii trebuie să fie mai închiși la culoare decît costumul. Pantofii în tonuri deschise – la fel ca șosetele de culoare deschisă – au tendința de-a atrage privirile. Iar pantoful trebuie să fie un simplu accent în ansamblul ținutei, nu un element dominant.

• A doua regulă: pantofii trebuie să aibă întotdeauna o culoare înrudită cu cea a costumului. Prin urmare, veți purta pantofi negri la un costum bleumarin sau gri, de pildă, și pantofi maro la un costum maro. Totuși există bărbați care poartă pantofi maro la costume bleumarin sau gri-antracit. Intrăm aici pe un teren periculos. Dacă vă încumetați la o aventură în acest teritoriu, atunci optați pentru o pereche de pantofi maro închis sau maro roșcat și asigurați-vă că sînt foarte bine lustruiți.

• A treia regulă: pantofii trebuie să se situeze la același nivel de eleganță cu costumul. Evitați, așadar, mocasinii necăptușiți și fiți extrem de prudent în privința pantofilor fără șireturi dacă nu purtați un costum sport; puneți-vă la adăpost de gafe optînd pentru un pantof clasic cu șireturi.

• A patra regulă: stilul încălțămintei trebuie să se armonizeze cu silueta costumului: nu purtați mocasini italieni grațioși la un costum de tip american.

Este nepotrivit să port ghete la costum? În zilele noastre, mai toată lumea e de părere că da. Și totuși, cu aproape un secol în urmă, majoritatea încălțărilor destinate ținutei de birou urcau peste glezna piciorului. Pantofii oxford cu tăietură joasă au ajuns încălțămintea standard a oamenilor de afaceri abia după ce stilul modern de viață a devenit rutină. Astăzi e de la sine înțeles că ghetele pentru zăpadă nu sînt niciodată potrivite în interiorul unei clădiri, nici cizmele de cowboy sau alte modele de cizme. Dacă alegeți totuși să purtați cizme la costum, asigurați-vă măcar că ceea ce se vede de sub pantalon are linia fină a unui pantof oxford elegant. Veți constata, mai ales în toiul iernii, că niște ghete negre cu cataramă, bine lustruite, ori niște cizme delicate, de formă tradițională, cu talpa din piele (nu cu tălpi groase și striate din crep sau cauciuc!) nu vă vor atrage priviri sau comentarii dezaprobatoare.

Merg pe jos la serviciu și pantofii cu talpă de piele mi se par incomozi. Oare pantofii cu talpă de cauciuc sînt prea sport pentru ținuta de birou? Da, sînt prea sport. În mod tradițional, tălpile de cauciuc erau folosite numai la pantofii pentru activități sportive și pentru timpul liber, nu și la cei pentru ținuta de birou. Pînă în ziua de azi, aceste tălpi rămîn nepotrivite pentru costum. Nu e mai puțin adevărat însă că tot mai mulți bărbați poartă pantofi cu tălpi din cauciuc, deși sînt mai puțin elegante decît tălpile de piele. Iar tălpile din cauciuc au și ele meritele lor: nu fac zgomot la mers, fiind, prin urmare, ideale pentru cel care nu dorește să se facă remarcat; nu alunecă pe suprafețe umede; sînt mai durabile decît cele din piele. Mai mult, amortizează șocurile mai bine decît talpa de piele. Fabricanții de pantofi au răspuns la acceptarea crescîndă a cauciucului combinînd cele două materiale, astfel încît pantoful să beneficieze de toate avantajele. Însă pantofii cu talpă de piele rămîn în general opțiunea corectă atunci cînd purtăm un costum.

Cum detectăm calitatea

Cum pot recunoaște o pereche de pantofi bine executați? E suficient să examinați cu atenție fiecare dintre cele patru elemente care urmează.

• *Pielea.* Calitatea pieii pantofului este mai importantă decît calitatea execuției. Pielea de calitate superioară are o textură netedă și uniformă, un tușeu plăcut și face ca și cel mai greoi pantof să fie maleabil și flexibil. Pielea se clasifică pe o scară de la 1 la 5, 1 însemnînd calitatea cea mai fină; însă aceste grade de finețe nu apar marcate de obicei pe încălțăminte.

Nu uitați că de calitatea, nu de tipul pieii utilizate depinde calitatea globală a unui pantof. « Întîi de toate, examinați pielea de aproape, pentru că ceea ce arată bine în vitrină nu arată întotdeauna la fel cînd e privit de aproape », ne avertizează dl Willis de la firma Edward Green.

• *Dublura.* Căptușeala unui pantof de calitate superioară este din piele bună de vițel, astfel croită încît să se muleze perfect la colțuri și la îmbinări.

• *Cusăturile.* Cusăturile sînt destinate să unească părțile componente ale pantofului fără să se facă remarcate, cu excepția cazurilor cînd designul prevede acest lucru. La pantofii eleganți cusăturile trebuie să fie cît mai discrete; de fapt, meșterii cizmari ascund aproape complet cusăturile de pe ambele părți ale tălpii. Nodurile vizibile în interiorul pantofului sînt un semn de neprofesionalism și pot produce disconfort la purtare. Chiar și prinderea fețelor de talpa pantofului trebuie perfect disimulată, iar firele de ață nu trebuie să fie vizibile. Cu cît există mai multe cusături executate manual, cu atît rezultatul va fi mai bun. O cusătură manuală se identifică prin punctele ei, niciodată perfect egale. Ea va da întotdeauna un randament mai bun, asigurînd o viață mai lungă încălțămintei. Iar ața are mult mai puține șanse să se desfacă vreodată.

• *Talpa.* Tălpile trebuie să fie din piele: au un sunet autoritar și îi determină pe purtători să aibă o postură mai corectă cînd stau în picioare sau pășesc. De asemenea, sînt mai rafinate decît rubedeniile lor din cauciuc. Grosimea tălpilor din piele variază în funcție de stilul pantofului, iar opțiunea pentru un stil sau altul depinde de preferințele personale, de gradul de eleganță al restului ținutei și de clima în care trebuie să supraviețuiască pantoful respectiv. Tălpile mocasinilor italienești, de pildă, care au o grosime de aproximativ 30 mm, sînt mai subțiri decît cele ale pantofilor simpli blucher sau cu aripioare, care ajung pînă la 1,3 cm. Tălpile pot avea un singur strat, pot fi duble sau chiar triple.

Imperfecțiuni perfect acceptabile

Atenție la tălpile de pantofi care au fost vopsite în negru – de obicei, acest lucru este o tentativă de a disimula o lucrătură neglijentă. În ce mă privește, îmi place să pot vedea cum e lucrată o talpă de pantof.

Evitați pantofii cu finisaj lăcuit; de multe ori, asta înseamnă că pielea a fost «îndreptată» sau «fățuită», adică s-au acoperit imperfecțiunile ori defectele materialului; un pantof de calitate, executat manual, nu este întotdeauna perfect. Pantoful trebuie să arate îngrijit în ansamblu, dar cusăturile pot avea mici imperfecțiuni. Pare cam ciudat, însă așa stau lucrurile. Oricum, cusăturile de mînă sînt mai durabile.

Examinați zona în care dublura se unește cu fața – aici se poate vedea calitatea lucrăturii. Trebuie să arate cît se poate de îngrijit.

În fine, așezați pantoful pe o masă. Partea de talpă de sub bolta plantară trebuie să fie ușor curbată. Partea interioară a tocului trebuie să atingă masa, dar partea exterioară nu. Vîrful pantofului trebuie să fie un pic ridicat. Aceste elemente de bază ale echilibrului unui pantof au o mare influență asupra felului în care el va «păși».

John Isaacs, coproprietar al firmei Barrie Ltd.

Majoritatea tălpilor de pantofi sînt de culoare bej pal; se pune astfel în evidență faptul că tălpile n-au fost vopsite pentru a le disimula eventualele defecte. Se poate vedea totodată și arta cu care au fost executate cusăturile aparente. Pentru a se obține un pantof cît mai confortabil și mai elegant, tălpile trebuie să urmeze cu fidelitate conturul labei piciorului. Ele trebuie să fie întotdeauna cusute, nu lipite.

Cele mai bune sînt tocurile confecționate din piele. De multe ori, ele sînt întărite cu flecuri de cauciuc și/sau placheuri metalice. Tocurile supradimensionate pot face ca un pantof să fie incomod la purtare și să-și piardă echilibrul. Uneori tocurile sînt fixate de tălpi cu mici scoabe de bronz, pentru a li se da o mai mare rezistență.

Pantofii – un test de calitate în 30 de secunde

• Pielea. **Pantofii de cea mai bună calitate au o piele de consistență uniformă, netedă și cu un tușeu plăcut și suplu.**

• Dublura. **Căptușeala pantofilor de calitate este din șevro fin, în așa fel croită încît pielea să se plieze perfect la cusături și pe margini.**

• Cusăturile. **Cusăturile trebuie să fie îngrijit executate și, la cele mai multe modele, aproape inobservabile.**

• Tălpile. **Tălpile trebuie să urmeze cît mai îndeaproape conturul piciorului și să fie cusute, nu lipite.**

Ce trebuie să știu cînd probez niște pantofi pentru a fi sigur că îmi sînt buni? Unui bărbat pot să-i vină perfect pantofii pe care-i poartă și totuși să se simtă nesigur și excesiv de preocupat de ei, iar această atitudine, mult mai neplăcută vederii decît un pantof nereușit, se va face în mod cert remarcată. Este, prin urmare, esențial să fiți convins că stilul pantofului ales de dumneavoastră vă reflectă personalitatea și este adecvat împrejurărilor în care îl veți purta. După ce v-ați hotărît în privința stilului, e cazul să țineți seama și de următoarele:

• Puneți-vă niște șosete de aceeași grosime cu cele pe care le veți purta în mod uzual cu pantofii respectivi.

• Probați pantofii în partea a doua a zilei, cînd aveți picioarele ușor umflate.

• Pantofii din piele mai subțire și mai suplă, cum ar fi mocasinii, se întind mai mult la purtat decît pantofii mai solid structurați; luați deci în considerație acest lucru, alegînd mai degrabă un mocasin care vine fest pe picior decît unul mai larg.

• Nu vă lăsați convins de vînzător că un pantof care vă strînge se va transforma, purtat cîteva zile, pus pe șanuri sau dat cu cremă, într-o încălțăminte confortabilă.

• Pantofii de măsura potrivită trebuie să facă încrețituri sau cute pe partea de deasupra labei piciorului.

• Dacă un model de pantof nu vă dă senzația de confort nici după ce l-ați încercat în mai multe variante de număr, e preferabil să nu-l cumpărați.

Cum trebuie să-mi îngrijesc pantofii? Un pantof bine lucrat poate ține zeci de ani dacă știți să-l îngrijiți cum se cuvine. Pentru a prelungi cît mai mult viața pantofilor dumneavoastră, urmați sfaturile de mai jos.

• *Acordați-le timp de odihnă.* Nu purtați niciodată aceiași pantofi două zile la rînd. Transpirația pe care o absoarbe pielea pantofului are nevoie de timp pentru a se evapora. Dacă între două purtări pantoful e lăsat să respire și să se aerisească cel puțin o zi, se va împiedica degradarea lentă a materialului dinspre interior, ca și instalarea unui miros neplăcut.

• *Folosiți șanuri.* Este extrem de important ca pantofii să se păstreze puși pe șanuri, de preferință din lemn de brad, care, pe lîngă faptul că mențin forma încălțămintei, absorb umiditatea și imprimă un miros plăcut. Dacă nu aveți șanuri de lemn, băgați în interiorul pantofilor ghemotoace de hîrtie de ziar.

• *Folosiți un încălțător.* Încălțătorul este esențial pentru a evita uzura sau deformarea părții din spate.

• *Periați, dați cu cremă și lustruiți pantofii.* Periați-vă pantofii de noroi după fiecare încălțare și dați-i cu cremă ori de cîte ori e necesar. « Lustruiți-i regulat cu o bucată de material moale », ne sfătuiește dl Willis de la firma Edward Green. Pielea crăpată a pantofilor prost întreținuți are drept cauză mai degrabă transpirația care n-a fost lăsată să se zvînte decît expunerea încălțămintei la intemperii. Dați cu cremă și lustruiți bine pantofii cam la fiecare trei purtări. Datul cu cremă face minuni de-a lungul anilor: la fel ca o mănușă veche de baseball, pielea pantofilor capătă cu timpul o patină elegantă. Stratul protector de cremă bine lustruit o va proteja de umezeală și de soare și va întîrzia apariția semnelor de uzură. Unii meșteri cizmari recomandă o cremă consistentă, pe bază de parafină; alții preferă crema fluidă, cu aromă de ceară de albine. Pentru a vă lustrui pantofii, curățați-i mai întîi cu o cîrpă moale. Aplicați apoi crema sau ceara cu mișcări circulare apăsate, folosind o cîrpă ușor umedă. Îndepărtați surplusul, lăsați să se usuce bine și lustruiți cu o perie moale.

• *Uscați pantofii.* Dacă v-a prins ploaia, nu vă puneți pantofii la uscat lîngă o sursă de căldură. Ștergeți-i de apă și lăsați-i să se zvînte la temperatura camerei. După cîteva ceasuri, puneți-i pe șanuri pentru a-și păstra forma. Nu dați niciodată pantofii cu cremă pînă nu s-au uscat.

• *Împrospătați pielea de căprioară.* Fețele pantofilor din piele de căprioară pot căpăta un aspect nou dacă le periem cu o perie moale sau le frecăm ușor cu o pilă de unghii foarte fină.

• *Îndepărtați petele de sare.* Sarea folosită contra gheții și zăpezii de pe trotuare poate lăsa pete inestetice pe încălțările noastre. Mai mult, sarea poate dăuna grav încălțămintei deoarece absoarbe toată umiditatea din piele, iar aceasta devine fragilă și poate oricînd să plesnească. Pentru a îndepărta reziduurile de sare (care devin vizibile abia după ce pătrund în pielea pantofilor), trebuie să lăsăm mai întîi încălțămintea să se usuce. Dacă pantofii sînt foarte uzi, îi veți șterge cu o cîrpă uscată și îi veți umple cu ghemotoace din hîrtie de ziar; dacă sînt doar puțin umezi, îi puteți pune pe șanuri. În ambele cazuri, pantofii trebuie lăsați să se aerisească vreo oră, la temperatura camerei.

După aceea, frecați ușor partea exterioară a pantofilor – îndeosebi lîngă talpă, unde se depune cu precădere sarea și unde suprafața pielii e mai solicitată – cu o cîrpă umezită cu apă rece. În acest fel va fi îndepărtată cea mai mare parte din sarea depusă. Aplicați apoi o cantitate considerabilă de cremă de ghete, insistînd pînă ce se absoarbe. După circa o oră, îndepărtați cu o cîrpă surplusul; în acest fel va fi îndepărtată și sarea rămasă pe pielea pantofilor. În final, lustruiți pantofii așa cum procedați de obicei.

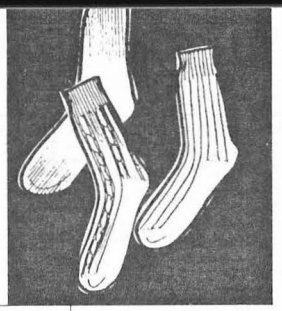

Șosetele

Trebuie să vă distreze șosetele dumneavoastră – tot ce îmbrăcați trebuie să vă distreze!

Jay Kos, proprietarul magazinelor Jay Kos Haberdashery

CAPITOLUL 5

Șosetele

Cînd stați jos, cînd urcați niște trepte, cînd coborîți din mașină vi se văd întotdeauna șosetele și, dacă tot sînt expuse privirilor, trebuie să arate și ele la fel de bine ca restul ținutei dumneavoastră. Mulți bărbați poartă numai ciorapi negri sau bleumarin, ceea ce îi scutește de bătaie de cap, dar e plicticos. La urma urmei, de ce nu ne-am lăsa tentați de numeroasele variante atrăgătoare care ne stau la dispoziție? Există șosete în carouri, cu buline și cu romburi, ca să amintim doar cîteva modele, în culori mergînd de la bordo la auriu. În ce privește materialul, puteți alege între cașmir, bumbac mercerizat, lînă merinos și diverse amestecuri.

Iată cîteva îndrumări ca să puteți fi întotdeauna sigur că spațiul dintre pantof și pantalon va arăta într-adevăr impecabil.

Care e lucrul cel mai important de care trebuie să țin seama cînd îmi cumpăr șosete? Mai întîi, o regulă generală: șosetele trebuie să fie mai închise la culoare decît costumul. Cu cît șosetele vor fi mai simple și mai închise la culoare, cu atît vor arăta mai sobru și mai elegant. De aceea majoritatea oamenilor de afaceri dețin adevărate colecții de șosete bleumarin, negre sau gri-fer. Șosetele deschise la culoare atrag prea mult atenția. Închipuiți-vă numai că aveți o întrevedere cu un bărbat care poartă la un costum bleumarin niște șosete roșii – ele vă vor distrage într-atît atenția, încît nu-i exclus să fie singurul lucru pe care-l veți ține minte în legătură cu persoana respectivă.

De asemenea, șosetele ar trebui să fie apropiate de culoarea pantofului sau a pantalonului. Dacă se asortează cu pantofii, se vor potrivi probabil și cu pantalonul. O șosetă maro va merge la un costum bej și la un pantof maro; o șosetă bleumarin sau neagră se asortează la un costum bleumarin și la pantofi negri.

O a doua regulă de bază: asigurați-vă că șosetele dumneavoastră sînt destul de lungi ca să ascundă orice porțiune de piele. O șosetă de lungime convenabilă ajunge la jumătatea gambei sau chiar mai sus. « Cel mai penibil lucru este o șosetă prea scurtă », ne spune dl Kos, proprietarul firmei newyorkeze de galanterie masculină cu același nume. « Dacă vă așezați picior peste picior și expuneți privirilor o porțiune păroasă, înseamnă că ceva nu e în regulă. »

M-am plictisit să port mereu la costum șosete bleumarin sau negre. Ce alte opțiuni de bun-gust există? Puteți conferi varietate colecției dumneavoastră de șosete alegînd modele și fibre diferite. Dacă șosetele uni trebuie să urmeze, grosso modo, culoarea pantalonilor sau a pantofilor, culorile sau modelul celorlalte șosete ar trebui să reia, deși nu neapărat identic, culorile altor piese de vestimentație, cum ar fi batista din buzunarul de sus al hainei, cravata, bretelele sau cămașa.

Nu uitați: cu cît culoarea este mai vie, modelul mai încărcat și firul mai gros, cu atît șoseta e mai puțin elegantă. E recomandabil să purtați șosete în culori stinse, cu motive discrete și tricotate din fire subțiri. Dacă motivele ornamentale sînt de dimensiuni mari, nu ieșiți din gama culorilor stinse; un motiv minuscul poate suporta ceva mai multă culoare. Șosetele cu model trebuie să fie purtate, de preferință, la costume uni sau din stofă cu model foarte discret, nu la stofe cu model vizibil: altminteri, s-ar putea ca ansamblul să devină excesiv de încărcat.

Modelele șosetelor clasice

În cazul șosetelor, se poate vorbi atît de modelul țesăturii, realizat din fire colorate diferit, cît și de modelul de tricotaj. Iată care sînt modelele clasice din prima categorie.

• *Scoțian.* Acest model în romburi se poartă de obicei la ținuta sport. Cei de la firma Brooks Brothers susțin că ei au fost prima companie din SUA care a fabricat acest tip de șosete după ce președintele firmei, John Clark Wood, a remarcat modelul ciorapilor împletiți de mînă pe care îi purta un partener de golf și s-a hotărît să-l imite. Dl Jarlath Mellet de la Brooks Brothers recomandă cu căldură aceste șosete: « Îți dau o șansă de a fi original, menținîndu-te în limitele stilului clasic », ne explică domnia sa. Cu toate că unii specialiști susțin că niște șosete în romburi, fin tricotate și de culori sobre pot arăta foarte bine la un costum, alții sînt de părere că șosetele cu model scoțian aduc o notă sport care se potrivește doar la o ținută relaxată.

• *Pichetat.* Modelul acesta, constînd dintr-o rețea de minuscule puncte în relief (de unde și numele de « ochi de pasăre »), reprezintă un adaos de mare subtilitate la orice tip de costum.

• *Cu baghete.* « Bagheta » însemna inițial motivul brodat cu mătase de pe partea laterală a șosetelor și ciorapilor lungi. Astăzi termenul e folosit pentru orice motiv lateral, atît abstract, cît și figurativ. Pentru o înfățișare distinsă, alegeți întotdeauna motive cît mai discrete și mai fine.

• *Cu brăduți.* Purtate la un costum uni, șosetele cu brăduți de mici dimensiuni în nuanțe de gri-fer, oliv sau maro aduc un surplus de textură. Evitați-le dacă stofa pantalonului are un model asemănător: combinația va părea forțată și greoaie.

• *Cu punctișoare.* Buline minuscule de culoare deschisă, de obicei pe fond bleumarin sau negru.

Numai șosetele uni pot avea modele de tricotaj; cele mai răspîndite modele clasice sînt următoarele:

• *Simplu.* Modelul *simplu* de tricotaj (fără coaste sau motive în relief) este cel mai sobru dintre toate și se poate purta la aproape orice costum sau ținută sport.

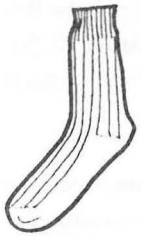

• *În coaste.* Șosetele tricotate *în coaste* (cu nervuri verticale în relief), în culori uni de nuanță închisă, adaugă o dimensiune texturată și puțină variație în ținuta masculină. Cu cît nervurile sînt mai groase, cu atît șoseta va fi mai sport.

• *Cu torsade.* Șosetele tricotate *cu torsade* (un model vertical asemănător unui cablu sau unor frînghii împletite) trebuie să fie foarte subțiri pentru a putea fi purtate la un costum de birou. Dau întotdeauna o notă sportivă și arată bine cu pantaloni și cu pantofi sport. Cu cît torsadele sînt mai groase, cu atît șoseta va fi mai puțin elegantă.

Cum recunosc o șosetă de calitate? Cînd vă cumpărați șosete, aveți grijă ca țesătura să fie moale și netedă, iar culorile limpezi și vii. Căutați întotdeauna șosete care să

aibă la vîrf o cusătură plată, ne sfătuiește dl Kalendarian de la firma Barneys: « Lucrul cel mai important este cusătura plată de la vîrf, altfel degetul mare va avea de suferit. » Bumbac sută la sută ori lînă pură, ca și amestecuri de lînă cu nailon sau bumbac – aceasta este norma în ce privește șosetele de calitate. Lîna se potrivește mai bine la pantalonii de stofă și e mai durabilă decît bumbacul. În plus, șosetele fine de lînă se mulează mai bine pe gleznă și stau mai întinse pe gambă decît cele de bumbac, care pot să se lase ori să se încrețească. Un adaos cît de mic de nailon sporește întotdeauna durata de viață a șosetelor. Dl Kalendarian recomandă amestecurile de lînă cu fibre sintetice, cum ar fi nailonul, dar spune că ponderea materialului sintetic nu trebuie să depășească niciodată 15%.

Ce măsuri au șosetele? Șosetele sînt întotdeauna cu o măsură și jumătate mai mari decît pantoful. De pildă, dacă purtați măsura 8 la pantofi, veți avea nevoie de șosete mărimea 9 ½. Șosetele au în general măsuri între 9 ½ și 13, deși unele tipuri pot ajunge pînă la măsura 15. Șosetele cu măsură unică se potrivesc celor care poartă pantofi între 8 ½ și 10 ½ .

Dacă aș vrea să mă răsfăț, care sînt cele mai scumpe țesături pentru șosete? Încercați șosetele din lînă merinos, din cașmir sau amestecuri de mătase cu cașmir. Aceste materiale delicate vă vor da senzația că « pășiți pe o pernă de puf », pretinde dl Joseph G. Barlow, președintele companiei newyorkeze de confecții masculine Harrison James. Țineți seama de faptul că firele de cașmir se tocesc repede și că niște șosete vor dura mult mai mult dacă în compoziția lor intră, pe lîngă cașmir, și alte fibre, bunăoară de lînă.

Ce fel de șosete trebuie să port la smoching? O șosetă este cu atît mai elegantă cu cît e mai simplă, mai netedă și mai fină. Tradiția cere ca la hainele de gală să se poarte șosete de mătase; nu este nici astăzi o idee rea, dar nu mai e neapărat necesar. Cînd nu sînteți prea sigur, alegeți negrul. Dacă aveți încredere în gustul dumneavoastră, încercați un model discret.

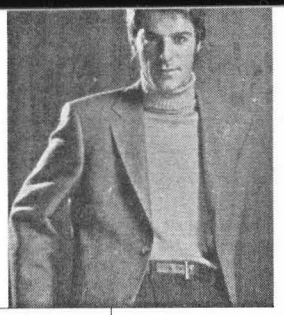

Haina sport

Scopul vestimentației, cu excepția cazului unor dandy, este să fie un fundal impecabil pentru cel care o poartă. Să-i întărească afirmarea personalității – a personalității reale, nu închipuite. Cînd are cu adevărat stil și dovedește bun-gust, se poate întîmpla ca îmbrăcămintea să-i fie remarcată, însă prima imagine este întotdeauna a persoanei în ansamblu.

Robert Gillotte, responsabil
al departamentului de comenzi
la Turnbull & Asser

CAPITOLUL 6

Haina sport

Haina sport conferă polivalență garderobei dumneavoastră, ea fiind puntea dintre îmbrăcămintea decontractată și cea elegantă. Fapt este că atît povestea, cît și numele ei trimit la îmbinarea armonioasă între viața de țară și cea de oraș.

Strămoșul hainei sau jachetei sport moderne este jacheta scurtă și groasă de lînă, creată pentru vînătoare de nobilimea engleză a secolului al XIX-lea: ea înlocuia redingota lungă ale cărei poale îi stînjeneau pe purtători cînd urmăreau, călare sau pe jos, vînatul. În primele decenii ale secolului XX, jachetele sport au început să înlocuiască și sacourile pe care bărbații le purtau în vilegiatură cu pantaloni de casa.

Astăzi, hainele sport merg de la cele tradiționale din tweed pînă la blazere bleumarin și la jachete tricotate model cardigan. Iar materialele folosite merg de la stofa

jachetelor de vînătoare originale, din lînă care nu se agață, pînă la in, cașmir și țesături sintetice. Majoritatea modelelor tradiționale de stofe – carouri, brăduți, ecosezuri, diverse tipuri de tweed – evocă, la rîndul lor, viața la țară. Dar există și blazere uni foarte șic, precum și modele sofisticate de țesături. Prin urmare, în privința hainelor sport vi se oferă cele mai diverse opțiuni.

Prin ce diferă haina de la costum de haina sport? Haina costumului e destinată să fie purtată cu pantaloni din același material, spre deosebire de haina sport. Aceasta are « un aer sportiv » tocmai datorită croielii ei mai lejere, modelului și culorilor de multe ori îndrăznețe, amintind de spațiile deschise, materialului care conține adesea lînă. Mai are, de asemenea, o seamă de detalii « sport », bunăoară nasturi de piele sau de metal, petice sau *bizeți* de piele la coate, platcă, buzunare aplicate, cordon.
Haina de la costum, cu silueta ei rafinată, cu detaliile neostentative și cu luciul mai accentuat al stofei, are un aspect mult mai elegant.

Port cîteodată o haină de costum pe post de haină sport. De ce anume trebuie să țin seama în acest caz? Hainele de costum nu sînt de obicei atît de asemănătoare cu hainele sport pentru a le putea înlocui. Una este să « ridicăm » sau să « coborîm » nivelul unei piese vestimentare prin combinații de elemente diverse și cu totul altceva să amestecăm extremele: nu vom face decît să transmitem mesaje confuze. Bunăoară, o haină de costum la două rînduri confecționată pe Savile Row este mult prea elegantă pentru a fi purtată cu alți pantaloni.
Așadar, e bine în general să vă purtați hainele de costum cu pantalonii costumului respectiv. Există totuși o excepție: sacoul *nestructurat* (avînd pernițe minime la umeri și piepți fără întăritură, deci beneficiind de o siluetă suplă și relaxată) poate fi de obicei utilizat foarte bine și ca haină sport.

Hainele sport clasice

Strămoșul tuturor hainelor sport este, după toate probabilitățile, jacheta Norfolk, despre care se spune că s-ar fi inspirat după costumul de tweed pe care Ducele de Norfolk îl purta la vînătoare. Versiunea americană a jachetei Norfolk, creată pe la începutul secolului XX, era confecționată din aceeași stofă groasă de lînă ca și originalul britanic, cu cîte două *pliuri duble* (cute late, cu două laturi, care lasă un spațiu de mișcare considerabil) în față și la spate, cu *buzunare cu burduf* (avînd la mijloc un pliu adînc, pentru a oferi mai mult spațiu de depozitare) în care să încapă cartușele de vînătoare, precum și un *spate turnant* (dublat și cu două pliuri adînci lîngă umeri) care să îngăduie mișcarea de rotire a armei. Reverele jachetei se pot transforma într-un *guler de vînt* (un guler care se ridică și se fixează în jurul gîtului cu ajutorul unui nasture, pentru a menține căldura). Jacheta Norfolk poate să nu aibă nici un șliț ori să aibă două șlițuri laterale. Originalului britanic i s-a adăugat, în varianta americană, un semicordon la spate.

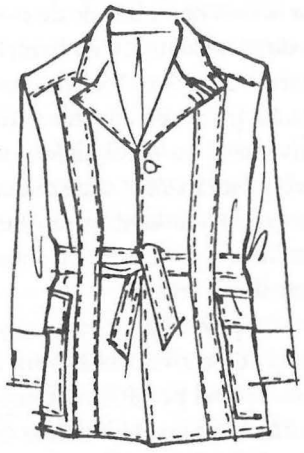

Haină sport tip Norfolk

Stofele de lînă din care se confecționează hainele de vînătoare tradiționale sînt foarte rigide, iar fibra lor are un conținut ridicat de uleiuri, ceea ce le face călduroase și impermeabile. « Sînt extrem de funcționale, sînt rezistente la purtare și te apără de frig și de umezeală », ne spune Michael J. Kennelly, director executiv al companiei Holland & Holland din Londra, specializată în arme și vestimentație de vînătoare. « Este genul de costum pe care-l cumpără proprietarii de domenii rurale și care poate fi lăsat moștenire. Practic nu se uzează niciodată, parcă ar fi de fier. »

Cu alte cuvinte, jachetele sport s-au dovedit de la bun început ideale pentru stilul de viață al nobililor englezi, care petreceau mult timp în aer liber și în case de țară friguroase, pînă la apariția încălzirii centrale. Astăzi însă acele jachete nu mai sînt cele mai potrivite haine de interior și pe deasupra au un aer mult prea rural în croială și în material pentru a fi purtate la oraș. Desigur, jacheta Norfolk este o piesă clasică, numai că, asemenea automobilelor sport de pe vremuri, s-ar putea să nu reprezinte în ziua de azi alegerea cea mai potrivită. « Anumite caracteristici, cum ar fi cordonul sau pliurile buzunarelor, o dată scoase din contextul ținutei de vînătoare, devin simple adaosuri fără nici un rost, prin urmare nu spun nimic publicului larg. Jacheta Norfolk este, cu siguranță, o haină de purtat numai la țară », susține dl Kennelly.

Există, în schimb, urmașele acestei jachete clasice, pe care vă sfătuim să le încercați: sînt confecționate din stofe subțiri de lînă sau din cașmir, bumbac, in și o multitudine de amestecuri și sînt mult mai adecvate pentru un cocteil în aer liber sau un *brunch* de duminică. Aveți de ales între o sumedenie de variante. Atît hainele la două rînduri, cît și cele la un singur rînd sînt variante clasice, dar primele arată ceva mai elegant. Prin urmare, o haină sport la un singur rînd este o piesă mai adaptabilă, ce poate fi purtată la rigoare și cu pantaloni cît se poate de nepretențioși, cum sînt blugii.

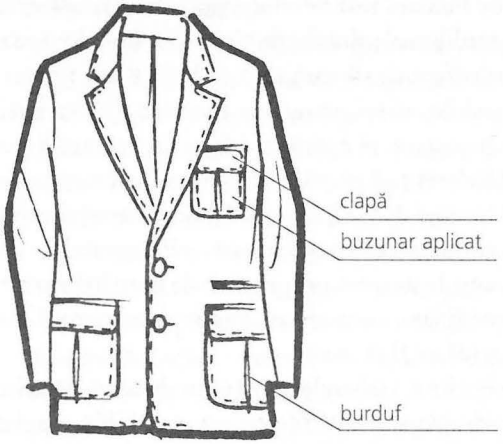

Hainele sport pot fi croite, ca și hainele de costum, cu un șliț, cu două sau fără șliț – toate sînt la fel de acceptabile. Dl Kalenderian de la firma Barneys este de părere că aerul dezinvolt al unei haine sport impune croiala cu șlițuri și își mărturisește preferința pentru șlițurile laterale, mai șic. « Șlițurile dau unei haine o anumită eleganță, îi conferă stil », afirmă domnia sa. Totuși, vă sfătuim să evitați hainele sport la două rînduri și cu un singur șliț: e un detaliu care strică silueta elegantă a unei haine la două rînduri.

Ca și în cazul costumelor, hainele sport la un singur rînd pot avea fie doi, fie trei nasturi. O haină cu trei nasturi, deci mai lungă, îl poate avantaja pe un bărbat înalt, în vreme ce persoanelor scunde le dă uneori un aer împiedicat.

Ce este de fapt un «blazer»? Blazerul este un tip de haină sport, întotdeauna într-o culoare uni. Există blazere din kamelhaar, blazere roșii, precum și clasicele blazere bleumarin. Potrivit dlui Jon Green, specialist în costume de comandă, blazerele au întotdeauna un finisaj cu lustru, spre deosebire de alte haine sport. După unii istorici, denumirea de *blazer* își are originea în Anglia secolului al XIX-lea, unde se spunea despre culorile vii ale acestor haine că « ard ca o flacără » (*to blaze).*

Legenda blazerului bleumarin

O legendă spune că blazerul bleumarin își trage numele de la locul său de obîrșie: o fregată din secolul trecut a marinei britanice, botezată *HMS Blazer.* Căpitanul acestui vas s-a pregătit pentru vizita reginei Victoria îmbrăcîndu-și toți oamenii din echipaj la fel, și anume în haine albastru închis din serj de lînă, ca să arate cît mai dichisit. Reginei i-a plăcut înfățișarea marinarilor, iar haina bleumarin a rezistat vremii. De fapt, a început să fie purtată și dincolo de puntea fregatei *HMS Blazer.* O urmă a originii marinărești a blazerului se mai păstrează pînă în zilele noastre: nasturii de alamă cu însemnele marinei britanice. Și totuși, nu e chiar lucru sigur că povestea ar fi adevărată. Unii susțin că marinarii britanici ar fi purtat încă de pe la începutul secolului al XIX-lea sacouri scurte de culoare bleumarin, care au fost prototipul blazerului modern.

De ce sînt atît de populare blazerele bleumarin? Blazerul bleumarin – confecționat, de obicei, din stofă de lînă pieptănată – s-a răspîndit în lume încă din anii '20. Popularitatea i se trage, după toate probabilitățile, de la linia simplă și masculină și de la culoarea care avantajează pe toată lumea. Se numără printre piesele cele mai plurivalente ale garderobei unui bărbat, deoarece poate fi purtat atît în ocazii lipsite de orice fast, cît și în ocazii de semigală, în absolut orice sezon.

Blazerul bleumarin clasic este din *serj* de lînă (o stofă netedă din lînă pieptănată, cu țesătură diagonală), se încheie la două rînduri (dar și cele la un rînd au fost unanim acceptate), are șlițuri laterale și nasturi de alamă (aceștia purtînd, la origine, însemnele marinei britanice). Totuși, în zilele noastre, blazerele bleumarin cunosc nenumărate variații și se fabrică din țesături care merg de la cașmir și mătase pînă la in și diverse amestecuri. Nasturii

de alamă pot fi actualmente în tonuri aurii sau argintii. Se pot întîlni chiar nasturi de os sau de plastic.
La blazerul bleumarin se poartă, conform tradiției, o pereche de pantaloni albi din casa, acei pantaloni care se purtau pe timpuri în vilegiatură cu haine de costum, mai înainte ca blazerele să-și facă apariția. Sînt însă acceptați și pantalonii în diverse nuanțe de gri, de la antracit pînă la griul cel mai deschis cu putință.

Ce haine sport pot forma nucleul de bază al unei garderobe universale? Garderoba dumneavoastră de bază ar trebui să cuprindă un blazer bleumarin, o haină sport dintr-o stofă ceva mai groasă și una elegantă, dintr-un material foarte fin. « Temelia unei garderobe sport o constituie blazerul bleumarin; în ce mă privește, i-aș alătura unul din tweed și unul dintr-o stofă de lînă fină cu luciu pronunțat sau din cașmir », ne sfătuiește dl Kennelly de la firma Holland & Holland.
Dl Kalenderian propune o garderobă de bază în care să intre tot un blazer bleumarin din serj de lînă, însă atrage atenția că, din moment ce blazerele bleumarin au ajuns atît de banale, devenind aproape o uniformă, s-ar putea să doriți să-l individualizați cumva pe al dumneavoastră. Aveți mai multe posibilități: să alegeți un blazer cu o siluetă mai puțin obișnuită, bunăoară unul cu umerii căzuți; să apelați la niște detalii distinctive, cum ar fi un buzunar la piept; să vă decideți pentru un material deosebit, de pildă cașmir. Ați putea chiar să eliminați cu totul blazerul bleumarin, ne sugerează dl Kalenderian, și să vă găsiți un sacou de culoare închisă, similar și totuși deosebit. În ceea ce-l privește, domnia sa ar opta pentru o stofă cu model discret, bunăoară o stofă din lînă pieptănată cu mici carouri suprapuse pe fondul unei țesături « piciorul cocoșului », în culori precum oliv-maroniu, bleumarin sau grena. « Acest model de stofă, cunoscut drept *district check*, este atît de neutru încît se asortează ușor la orice, aproape ca o stofă uni », ne mai spune dl Kalenderian. Cea de-a doua haină pe care și-ar alege-o ar fi un blazer pentru vreme rece dintr-o stofă groasă, de pildă cașmir, și de o singură culoare, bunăoară verde-loden, culoarea bronzului sau bleumarin; ori o haină dintr-o stofă cu model sare și piper (un model deosebit de discret, asemănător țesăturii numite *royal oxford*). « Sînt numeroase ocaziile cînd ne simțim obligați să ne îmbrăcăm de o manieră cît mai conservatoare, iar un asemenea blazer este mai elegant decît unul din stofă *district check* », ține să precizeze domnul Kalenderian. A treia sa opțiune este o haină de vreme călduroasă, eventual din coton de culoare kaki, gri-antracit, mușchi sau bleumarin.

Cum mi-aș putea alcătui o garderobă de haine sport pentru toate sezoanele? La schimbarea anotimpului, un bărbat care se îmbracă bine va arbora o altă garderobă – inclusiv alte haine sport. Alegerea sacourilor de primăvară, vară, toamnă și iarnă se face în primul rînd în funcție de grosimea materialului din care sînt confecționate. Dar și gama de culori se modifică.
Culorile de vară sînt mai vii, iar materialele mai ușoare decît cele purtate pe vreme mai rece. Hainele sport pentru vreme caldă sînt din coton subțire, cum ar fi materialul indian clasic în dungi albe gofrate și bleu. Altă țesătură clasică pentru sezonul cald este pînza de in, deși ea se șifonează ușor și dă un aspect relativ neglijent. În loc de un blazer de lînă bleumarin puteți încerca, în toiul verii, unul de in sau de bumbac într-o nuanță deschisă de albastru.
Stofa de lînă pieptănată este un material potrivit pentru cel puțin trei sezoane; dacă are un luciu pronunțat și este de greutate medie, se poate purta în toate cele patru anotimpuri. Stofele de lînă cu țesătură în relief sînt mai adecvate sezonului rece. Alt material potrivit pentru vremea răcoroasă e cașmirul. În amestec cu lîna, cașmirul devine mai accesibil ca preț și mai rezistent la

purtare. Printre materialele destinate sezonului răcoros se mai numără velurul, cașaua și « pielea de drac ». Aceasta din urmă, numită uneori și « material englezesc de blugi », este o țesătură britanică tradițională. Rezistentă la uzură, pielea de drac devine mai suplă și mai prezentabilă cu cît o purtăm mai mult.

Hainele sport pentru iarnă se fac în mod obișnuit din tweed. Există mai multe tipuri bine cunoscute de tweed, printre care se numără stofele *Harris* (în general groase și cu textură « în coaste »), stofele *Shetland* (de obicei ceva mai subțiri și de multe ori în carouri sau în dungi) și stofele *Donegal* (cu punctișoare multicolore în țesătură).

E potrivit să port o haină sport la birou? Depinde de ambianța în care lucrați. Pînă deunăzi răspunsul ar fi fost că o asemenea haină e prea dezinvoltă pentru ținuta de birou. Însă îmbrăcămintea sport a cîștigat, așa cum se știe, tot mai mult teren în lumea afacerilor și a purta o haină sport nu mai e ceva neobișnuit. Cel mai bine vă va ghida chiar îmbrăcămintea colegilor dumneavoastră și a puternicilor locului. Cum spuneam și mai devreme, unele haine sport sînt mai prezentabile ca altele: un blazer bleumarin sau de kamelhaar, un sacou la două rînduri dintr-un amestec de cașmir și lînă pot fi mai adecvate pentru mers la birou decît o haină de tweed.

Dl Felix Samelson, croitor la firma J. Press timp de mai bine de 50 de ani, cel care îi ajusta lui Frank Sinatra sacourile de shetland, ne atrage însă atenția că hainele din tweed înlocuiesc tot mai frecvent costumul tradițional: « În zilele noastre, de multe ori nici nu mai e nevoie de un costum în dungi fine. Se poate foarte bine purta o haină reușită din tweed cu un pantalon asortat. » Iar cum stofele de acest tip devin tot mai subțiri, e mult mai ușor să fie purtate în toate sezoanele, mai spune domnia sa. Un sacou de tweed arată la fel de distins și cu blugi, și cu pantaloni din casa gri și pulover de cașmir.

Cum se recunoaște o haină sport bine făcută? « Primul lucru pe care trebuie să-l studiați este tușeul stofei, finisajul ei, puritatea culorilor; mai ales la tweed, culorile trebuie să fie intense și limpezi, ne spune dl Kennelly. Nu trebuie să existe porțiuni umflate și nici fire care atîrnă. Nasturii trebuie și ei examinați cu atenție. »

O haină mai scumpă va avea nasturi de os, cusuți manual. Dl Kalenderian adaugă că nasturii trebuie să fie cusuți « cu picioruș », astfel încît haina să nu « țină » cînd îi încheiem.

Hainele sport de mare calitate, ca și costumele de mare calitate, sînt întotdeauna dublate și au întăritura piepților cusută de mînă. La cele scumpe întăritura de canafas e cusută, nu lipită de stofă, ceea ce le face mai suple și mai durabile. Totuși, ne mai explică dl Kalenderian, « în ziua de azi întăriturile adezive sînt mult mai suple și rezistă mult mai bine la curățatul chimic » decît cu cîțiva ani în urmă. « Dacă achiziționați o haină dintr-o stofă bună, cu o croială corectă, nu e cazul să pretindeți, din snobism, o structură interioară din canafas » – sună sfatul domniei sale.

Ca să aflați dacă pînza tare a fost lipită, frecați între degete fața hainei, în zona din apropierea nasturilor: ar trebui să distingeți două straturi de țesătură și unul de canafas între ele. Dacă simțiți numai două straturi de material (unul dintre ele fiind lipit de întăritură), e semn că sacoul are întăritură adezivă, aplicată prin termopresare.

Calitate maximă

De la un anumit preț în sus, o anumită calitate este întotdeauna asigurată în cazul hainelor de comandă. Achiziționînd o haină sport mai puțin scumpă, se poate întîmpla să achiziționați de fapt un anume look, nu însă și calitatea corespunzătoare. Dacă doriți ceva la modă pentru un sezon sau două, foarte bine. Dar dacă priviți respectiva cumpărătură ca pe o investiție într-o ținută clasică, va trebui să plătiți ceva mai mult; în schimb, haina aceea sport va

avea o viață mai lungă, căci va rezista mai bine și la curățat, și dacă vă prinde ploaia: nu se va deforma și nu se va încreți, pentru că întăriturile au fost cusute, nu aplicate prin lipire.
Michael J. Kennelly, director executiv la Holland & Holland

Cum trebuie să cadă o haină sport? Hainele sport trebuie să cadă aproape la fel ca cele de costum; totuși sacourile groase, pentru iarnă, trebuie să fie ceva mai largi decît este de obicei haina costumului, pentru a putea fi purtate cu un pulover sau o cămașă mai groasă.
Cînd urmează să încercați o haină sport, e de dorit să faceți aceleași preparative ca pentru proba unui costum: introduceți în buzunare tot ceea ce obișnuiți să aveți la dumneavoastră: ochelarii, portofelul, stilourile etc. La fel ca în cazul hainelor de costum, fiți atent la următoarele semne care ne dau de știre dacă un sacou cade bine sau nu:

- Haina trebuie să fie destul de lungă pentru a acoperi șezutul, dar nu mai mult.
- Lungimea corectă a mînecii este cea care lasă la iveală puțin peste un centimetru din manșeta unei cămăși perfect dimensionate.
- Răscroiala mînecii trebuie să fie destul de adîncă pentru a îngădui o mișcare nestingherită a brațului.
- Formarea unor crețuri orizontale în dreptul umerilor indică faptul că haina este prea strîmtă; dacă se formează cute pe verticală, înseamnă că este prea largă.
- Reverele trebuie să stea lipite de piepți, iar clapele buzunarelor trebuie să aibă o linie firească.
- Gulerul trebuie să se răsfrîngă uniform la ceafă și să lase la vedere ceva mai mult de un centimetru din gulerul unei cămăși bine dimensionate.

Nu-mi place să port sacou pe vreme călduroasă. E OK dacă port cravată fără să-mi pun și haină? În virtutea tradiției, cravata se poartă la costum și, mai nou, la haina sport. În secolul al XVII-lea nobilii europeni purtau ceva la gît pentru a da o tușă finală ținutei. Prin urmare, nu e cazul să răpim cravatei demnitatea ce o definește și nici s-o lipsim de tovărășia tradițională a unei haine, purtînd-o peste cămașa dezgolită. Oricum, a purta cravată fără haină ne face să avem aerul unor mărunți funcționari. De aceea, ar trebui ca și în lunile de arșiță să rezistați ispitei de-a vă lăsa haina în dulap; purtați-o pe umeri dacă într-adevăr vă topiți de căldură!

Cum trebuie să-mi asortez hainele sport la pantaloni și la alte piese vestimentare? Întrebarea aceasta are, evident, mai multe răspunsuri.

- *Inventînd combinații cu diverși pantaloni.* În nici un caz nu purtați pantaloni identici cu sacoul. Rețineți că o haină sport se combină cu pantaloni din material diferit. Și evitați să purtați pantalonii de la vreun costum, căci se va vedea imediat despre ce e vorba. Hainele sport au voie să fie ori mai deschise, ori mai închise la culoare decît pantalonii. În cazul unui blazer bleumarin, de pildă, combinația clasică este cu pantaloni din casa albi sau gri.

Dar dacă știți că pantalonii nu trebuie să fie identici cu sacoul, nu înseamnă că veți lua, la întîmplare, o pereche de pantaloni din dulap. Cele două piese trebuie să se scoată reciproc în evidență, să se *completeze* una pe alta. Asta înseamnă că atunci cînd vă asortați un pantalon la un sacou va trebui să țineți seama de două lucruri: materialul și culoarea. Alegeți întotdeauna pantaloni dintr-un material asemănător ca tip și ca grosime cu materialul sacoului. O haină groasă din tweed *Donegal*, bunăoară, cere un pantalon dintr-o stofă robustă. Totuși materialele nu trebuie să fie identice: de pildă, pantalonii din țesături groase de bumbac, cum ar fi pielea de drac sau velurul, merg bine cu sacouri groase din stofă de lînă. Încă o dată, scopul este de a asorta materialul hainei și al pantalonilor ca grosime și ca gen de textură, nu de a replica exact tipul de țesătură.

Pantalonii cu manșetă sînt ceva mai eleganți decît cei simpli, însă alegerea vă aparține integral. Ambele tipuri formează cu hainele sport combinații corecte.

Fiți foarte atent atunci cînd vreți să combinați o haină și un pantalon avînd fiecare alt model în țesătură. Dacă materialul sacoului e încărcat, pantalonii trebuie să fie dintr-un material cît mai simplu. Sau cel puțin alegeți două modele diferite ca dimensiuni și ca nivel de extravaganță.

• *Inventînd combinații cu diverse cămăși.* Cămașa și haina sport pe care le purtați trebuie să se « echilibreze » reciproc. De exemplu, dacă optați pentru o haină în carouri mari galben intens, modelul cămășii va trebui să fie discret și de mici dimensiuni. Și, firește, culorile vor trebui să se reia în surdină, ca niște ecouri muzicale.

• *Inventînd combinații cu diverse cravate.* Cravata pe care o alegeți spre a o purta la o haină sport trebuie să aibă un tușeu consistent – să fie, poate, de lînă, de cașmir sau dintr-o țesătură grea de mătase. Același lucru este valabil și pentru batistele decorative: orientați-vă spre lînă, cașmir sau un amestec, pentru a putea corela grosimea stofei sacoului cu textura batistei. O haină din tweed zgrunțuros va contrasta prea puternic cu o batistă din mătase fină sau din olandă apretată, care se potrivesc mult mai bine la sacouri de vară din lînă tropicală, in sau coton.

Nu arborați niciodată o cravată și o batistă decorativă perfect identice: unul dintre lucrurile cele mai importante, atunci cînd purtăm batistă la buzunarul de la piept al unei haine sport, este să alegem paleta justă de culori. Puteți opta fie pentru o paletă *ton sur ton*, fie pentru una contrastantă.

• *Inventînd combinații cu diverși pantofi și diverse curele.* În fine, în ce privește pantofii și cureaua, ambele accesorii vor trebui să aibă un aer mai dezinvolt și totuși respectabil, pentru a se menține pe linia stilului caracteristic unei haine sport.

Cu ce combinăm tweedul

Cea mai grea problemă cu care se confruntă unii bărbați este să-și asorteze cămășile și cravatele la haine de tweed. Sînt puține șanse să comitem vreo gafă dacă ne vom concentra pe una singură dintre culorile stofei, deoarece e mai dificil să îmbinăm corect culori diferite.

În ceea ce privește armonizarea unor pantaloni și sacouri din tipuri diferite de tweed, ar trebui să se țină seama nu numai de culori, ci și de textură, ceea ce e foarte dificil. Un pantalon din tweed se pretează mai degrabă la un pulover de cașmir sau de lînă. În general, materialele trebuie să fie congruente – să fie de grosimi, de culori și de facturi similare – pentru a nu se crea un contrast exagerat. Farmecul țesăturilor de tweed rezidă tocmai în coloritul bogat și în îmbinările inedite de nuanțe. Pe măsură ce devenim mai siguri pe gustul nostru în materie de vestimentație, vom putea realiza și combinații ceva mai agresive.

Michael J. Kennelly, director executiv la Holland & Holland

Pardesiuri și paltoane

Prima impresie, destinată să dureze, e cea produsă de pardesiu sau palton.
Stephen Milstein, vicepreședinte
la Burlington Coat Factory

Un pardesiu care vine perfect este o emblemă a succesului.
Christopher Pendleton,
director general la Aquascutum

CAPITOLUL 7

Pardesiuri și paltoane

Ș-ar putea să aveți convingerea că un palton sau un pardesiu nu e altceva decît un obiect vestimentar de strictă necesitate, menit doar să vă protejeze costumul și să vă țină de cald. Dar, din moment ce paltonul ascunde vederii restul îmbrăcămintei, el determină imaginea pe care o au ceilalți despre dumneavoastră – fie că mergeți pe stradă, fie că pătrundeți în holul de intrare al unui sediu de firmă sau al unui restaurant de patru stele. Un palton cu o linie neinspirată, prost croit sau cu un aer ieftin poate ruina aspectul general al unei persoane avînd, în rest, o ținută impecabilă.
Paltoanele și pardesiurile elegante, cum ar fi cele de tip Chesterfield, provin din redingotele secolului al XIX-lea. Cele sport și unele tipuri de impermeabil au fost la origine haine militare și multe detalii amintesc încă de acest lucru – bunăoară, epoleții, cordoanele, reverele cu șpiț,

piepții la două rînduri de nasturi. Trenciul, de pildă, a fost creat de firma Burberrys pentru soldații britanici în vremea primului război mondial.
De-a lungul deceniilor, lungimea hainelor pentru exterior a oscilat de la nivelul de deasupra genunchiului pînă la cel din dreptul manșetei pantalonului, iar silueta a cunoscut atît varianta ajustată pe corp, cît și varianta foarte amplă, cu o veritabilă risipă de material, de obicei în funcție de modificările periodice ale siluetei costumelor. Cu toate acestea, unele elemente au rămas neschimbate: reverele asemănătoare cu ale costumului clasic, închiderea la un rînd sau la două rînduri de nasturi, șlițul unic la spate.
În acest capitol sînt descrise cîteva dintre stilurile clasice. Veți întîlni însă foarte frecvent paltoane și pardesiuri reprezentînd o combinație de stiluri. Cele care se mențin mai aproape de modelele clasice vor fi întotdeauna mai puțin demodabile și mai polivalente.

Prin ce se deosebesc între ele pardesiurile, paltoanele și impermeabilele? Potrivit tradiției, pardesiurile erau destinate să fie purtate peste costume și smochinguri primăvara și vara, în timp ce paltoanele erau pentru sezonul rece. Pardesiurile sînt confecționate din stofe cu o greutate de aproximativ 340 g/m; în schimb, paltoanele se fac din stofe mai grele, de circa 500g/m. Paltoanele se lucrează din stofe groase de lînă, de pildă din tweed, dar și din alte materiale consistente și totodată elegante: kamelhaar, angora (stofă din păr de capră de Angora) și mohair (amestec de angora cu alte fibre, de pildă bumbac). De obicei paltoanele sînt mai lungi decît pardesiurile.
Impermeabilele se deosebesc atît de pardesiuri, cît și de paltoane nu numai prin faptul că sînt o invenție mult mai recentă, devenită populară abia în secolul XX, ci și pentru că sînt confecționate din cu totul alte materiale: mai subțiri, rezistente la umezeală sau efectiv impermea-

bile (de pildă, țesături de bumbac tratate chimic). De cele mai multe ori au o dublură detașabilă.

Stilurile clasice de pardesiu sau palton

Există mai multe stiluri clasice de pardesiu și de palton. Veți descoperi probabil în magazinele de confecții multe haine care sînt versiuni modificate ale stilurilor clasice descrise în continuare. Dl Stephen Milstein, vicepreședinte al companiei Burlington Coat Factory, ne spune: « În cazul paltoanelor și pardesiurilor, veți întîlni, desigur, modificări ale tipurilor clasice, de pildă în privința lungimii totale sau a lățimii reverelor, dar la majoritatea produselor stilul clasic, original, este păstrat neatins în proporție de circa 80%. »

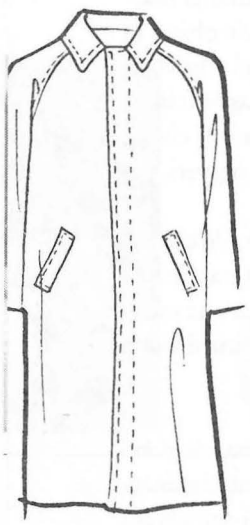

Balmacaan

• *Balmacaan* (de la numele localității scoțiene Balmacaan, din apropiere de Inverness). Acest model se distinge prin gulerul său mic. Este încheiat la un singur rînd de nasturi, ascunși sub o *fentă*. Are mîneci *raglan* (prinse de guler, în loc să fie atașate în dreptul umerilor). Se confecționează de obicei din stofe de culoare bej sau bleumarin.

British Warm

• *« British Warm »*. Este un palton la două rînduri, cu revere ascuțite, care se oprește la înălțimea genunchiului. Epoleții de pe umăr îi dau un aer de manta militară. În mod tradițional se confecționa din stofa de lînă numită *British pink* – o nuanță de grej bătînd în cenușiu, susține dl Milstein. Se mai confecționează și din stofe de lînă în culori închise, din kamelhaar și din diagonal de cavalerie (o stofă extrem de grea și de rezistentă, avînd o textură diagonală).

• *Chesterfield.* Botezat astfel după Contele de Chesterfield, un aristocrat din epoca reginei Victoria, renumit pentru eleganță, acest model este cel mai distins dintre toate. Se caracterizează prin reverele sale scurte, a căror parte superioară este, în mod tradițional, din catifea neagră sau maro, în contrast cu tonul mai deschis al stofei. De cele mai multe ori materialul este o stofă de lînă cu model în coaste sau uni, de culoare gri închis ori bleumarin, dacă nu e vorba de *covert wool*, o stofă tot de lînă cu textură diagonală, în mai multe nuanțe apropiate între ele ale unei unice culori, de obicei verde ca mușchiul de pădure.

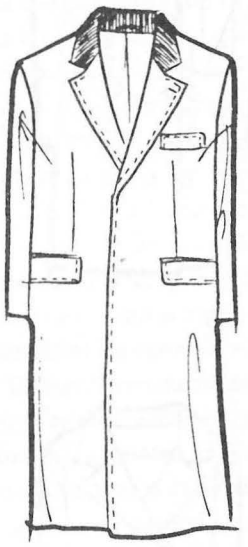

Chesterfield

Paltonul Chesterfield clasic este încheiat la un singur rînd, nasturii fiind de obicei ascunși sub o fentă, și are mîneci *puse* (mîneci croite vertical în dreptul umerilor, ca cele de la haina unui costum). Versiunea la două rînduri are nasturi la vedere.

« Nu există ceva de mai mare distincție sau eleganță decît un palton Chesterfield din material în coaste, de culoare gri închis, cu guler de catifea », spune dl Pendleton, directorul general al casei de modă londoneze Aquascutum.

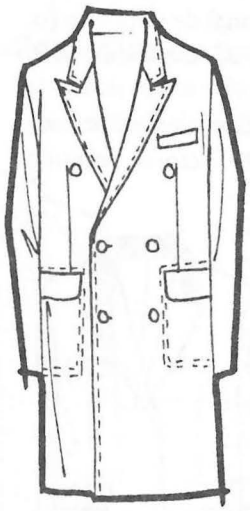

Polo

Trenci

• *Polo.* Pardesiul clasic studențesc denumit *polo* a devenit popular după ce firma Brooks Brothers l-a transplantat din Marea Britanie în Statele Unite, în 1910. Potrivit specialiștilor firmei, haina aceasta era la origine albă, cu nasturi de sidef; abia mai tîrziu a început să fie confecționată din kamelhaar. Studenții americani din universitățile de elită au adoptat acest stil de la jucătorii englezi de polo veniți să joace în Statele Unite, care purtau, se spune, astfel de haine între meciuri. Modelul polo are o lungime care se oprește sub genunchi și e prevăzut de obicei pe șolduri cu buzunare aplicate cu clape, iar la spate cu o gaică. Croit destul de amplu, se încheie de obicei la două rînduri și are mînecile puse. Din cauza detaliilor cu aer sportiv, cum ar fi gaica de la spate, precum și croielii relativ elegante, modelul polo se poate purta nu numai la ținuta sport, ci și la cea de birou. În mod tradițional se confecționează din kamelhaar, dar și din stofe de lînă pură, din cașmir sau țesături în amestec. Nu uitați că stofa din păr de cămilă, extrem de moale, se uzează foarte repede, așa că sînt de preferat amestecurile.

• *Trenciul.* Firma londoneză Burberrys susține că a creat acest tip de impermeabil pentru armata britanică – pentru a-i apăra de ploaie pe soldații din tranșee în timpul primului război mondial. În ciuda aspectului său mai degrabă milităros decît elegant, trenciul a devenit ulterior o piesă de bază în garderoba oricărui om de afaceri. În varianta sa clasică, are o croială destul de lejeră, revere foarte late și numeroase detalii cu iz militar, cum ar fi epoleții, găicile de pe mîneci și cordonul degajat.

Petrecut

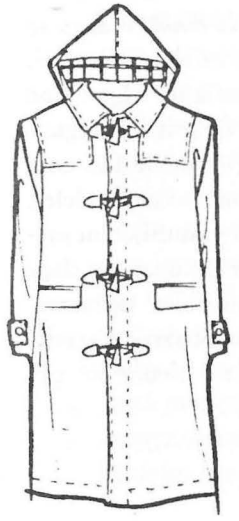

Duffel-coat

Dl J. Stanley Tucker, prim-vicepreședinte al companiei Burberrys, ne spune că la origine trenciul era făcut din gabardină de bumbac și se încheia la două rînduri, acesta fiind prototipul trenciurilor moderne, cu numeroasele lor variante. « Cei mai mulți socotesc trenciul un impermeabil fiindcă la origine era destinat să apere de umezeală, dar între timp el a evoluat spre tot felul de formule », explică dl Tucker. Trenciurile se produc astăzi atît în versiunea la două rînduri, cît și în cea la un rînd; cele mai multe au o dublură detașabilă, prinsă în nasturi sau cu ajutorul unui fermoar, pentru a fi purtate în orice anotimp.

• *Pardesiul petrecut.* Se caracterizează prin linia asemănătoare unui halat de casă, creată cu ajutorul unui cordon lung, înnodat peste partea din față. Este destul de amplu și se drapează nonșalant, prin urmare nu este cazul să fie purtat peste costume elegante ori haine de gală.

• *Haina cu glugă (*Duffel-coat*).* Este o haină sport caracterizată

prin sistemul de închidere cu nasturi de forma unor cîrlige, găitanele din piele și gluga amplă. Este confecționată de obicei din stofe groase de lînă, bej sau bleumarin.

Scurtă șofat

• *Scurta pentru șofat.* În această categorie intră toate hainele pentru exterior care nu depășesc ca lungime jumătatea coapsei (85–90 de cm), fiind deci mai puțin incomode la șofat. În general, sînt haine fără pretenții de eleganță.

• *Lodenul.* În sensul strict al termenului, lodenul este o haină confecționată din stofa numită *loden* (o stofă groasă de lînă de culoare verzuie, provenind din Tirolul austriac). Tradiția cere ca lungimea acestei haine să nu depășească jumătatea coapsei, însă actualmente lodenele trec în mod curent de genunchi. Gulerul este de obicei mic, asemănător cu un guler de cămașă. Silueta se evazează spre poale, fiind ajustată pe corp numai în dreptul pieptului. În Europa, în ciuda croielii sale sport, acest tip de haină se poartă deseori atît peste costume, cît și peste ținute decontractate.

• *Pardesiuri/paltoane la un rînd și la două rînduri.* În această amplă categorie intră toate celelalte tipuri de haine pentru exterior. Cele încheiate la un singur rînd au revere drepte, celelalte au rever cu șpiț. De regulă, aceste haine au lungime normală (în medie 120 cm), nasturi și butoniere *aparente* (în contrast cu modelele la care o fentă ascunde butonierele și nasturii). Sînt prevăzute cu un singur șliț la spate și au buzunare cu clape sau *tăiate* (buzunare fără clape, croite oblic). Se lucrează din stofe cum ar fi cașmirul, kamelhaarul, tweedul și sînt de cele mai multe ori de culoare bleumarin, gri, bej sau neagră.

La un rînd La două rînduri

Cum pot determina ce stil de pardesiu/palton mi se potrivește cel mai bine? Întrebările la care trebuie să răspundeți sînt următoarele: la un rînd sau la două? Cu mîneci puse ori cu mîneci raglan? Cu cordon sau fără? Cît de lung? Ce culoare? Ce fel de stofă? Dl Tucker de la Burberrys crede că răspunsul la aceste întrebări depinde de statura dumneavoastră și de genul de ținută pe care o arborați mai frecvent.

Înălțimea dumneavoastră e cea care « vă va dicta dacă e cazul să achiziționați un pardesiu/palton la un rînd sau unul la două », explică dl Tucker. Ca și în cazul costumului, pe un bărbat scund un pardesiu la două rînduri îl va face să arate și mai scund. Bărbații mici de statură vor trebui să evite de asemenea pardesiurile foarte lungi, care scurtează. Dl Tucker le mai recomandă celor scunzi haine cu cordon în talie, care subțiază silueta și « determină privirile să urce pînă în talie ».

Pasul următor, ne sfătuiește același specialist, este să ne hotărîm dacă preferăm un model cu mîneci puse ori

unul cu mîneci raglan. (Casa de modă Aquascutum susține că a inventat acest al doilea model pentru Lordul Raglan, căruia îi lipsea un braț, « ca să aibă deplină libertate de mișcare în timpul vestitului atac al Brigăzii de Cavalerie ușoară ».)

Hainele cu mînecă pusă sînt croite, de regulă, mai pe corp decît cele cu mînecă raglan și încearcă să se apropie cît mai mult de un costum prin croiala reverelor, buzunarele aplicate pe șold etc.

Hainele raglan, cu o linie mai degajată, au în general un aer sportiv datorită unor detalii precum găicile de la mîneci, buzunarele tăiate și poalele fluturînde. « Un pardesiu sport va fi întotdeauna mai larg, nu va urma îndeaproape linia corpului, în vreme ce un pardesiu elegant, bunăoară un chesterfield, va fi ajustat pe corp », susține dl Tucker.

Raglanul se poate purta la fel de bine cu îmbrăcăminte sport și cu cele mai multe tipuri de costum, fiind așadar mai adaptabil: « E mai confortabil și te slujește mai bine deoarece merge să-l îmbraci și peste haine sport, și peste o ținută șic », continuă dl Tucker. Însă un bărbat care poartă în mod obișnuit costume, în special costume cu umeri capitonați, ar putea să prefere pardesiuri și paltoane cu mîneci puse. « Un costum cu perniță la umeri purtat sub o haină cu mîneci raglan nu va arăta niciodată prea bine », ne spune dl Tucker.

Decenii de-a rîndul, în campusurile universitare s-au purtat pardesiuri și paltoane peste ținute sport; pe măsură ce stilul *casual* devine tot mai răspîndit, se văd tot mai des pardesiuri îmbrăcate fără un costum sau o haină sport dedesubt. În acest caz, e bine să fiți precaut în privința pardesiurilor cu mîneci puse. Acestea aparțin, cum explicam mai înainte, stilului vestimentar elegant și bine structurat și sînt menite să se poarte peste o haină. Prin urmare, riscați să amestecați stilul decontractat și stilul elegant într-o manieră inacceptabilă.

Mînecă raglan

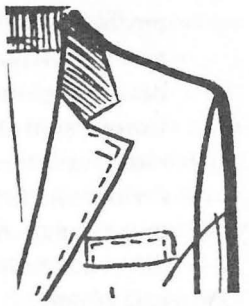

Mînecă pusă

Care ar fi nucleul de bază al unei garderobe de haine pentru exterior? Specialiștii recomandă ca un bărbat să aibă în garderoba sa cel puțin un impermeabil și un palton de culoare închisă. Însă nucleul de bază al garderobei trebuie să vă reflecte fidel stilul de viață. La fel ca în cazul costumelor, culorile cele mai obișnuite pentru paltoane și pardesiuri sînt bleumarinul și griul, maroul fiind considerat mai puțin elegant și mai potrivit pentru viața la țară. Unui bărbat care locuiește într-o regiune cu climă rece și are o profesie tradițională i se va potrivi cel mai bine un palton din stofă de lînă de culoare închisă. Un bărbat care trăiește într-o zonă mai caldă ar putea să se simtă mai bine într-un pardesiu mai subțire și, poate, ceva mai scurt.

E nepotrivit să port scurte sport peste costum? Anumitor tipuri de scurte sport li s-a ridicat nivelul de eleganță prin folosirea unor materiale mai scumpe; totodată, ele au fost lungite pentru a putea fi utilizate ca pardesiuri. Printre ele se numără scurtele marinărești cunoscute sub numele de *pea coat* (jachete scurte din stofă de lînă bleumarin, cu revere late și ascuțite), scurta cu glugă *duffel-coat* sau chiar jachetele *Mackinaw* (scurte care se opresc imediat sub talie, făcute de obicei din stofă cadrilată groasă). Toate sînt variante prezentabile de scurte, utilizate

din ce în ce mai des și ca pardesiuri, deși destul de rar în mediile profesionale conservatoare. Europenii au adoptat ca pardesiuri scurtele trei sferturi, care merg pînă deasupra genunchiului. Sînt de asemenea populare în Europa și în zonele din SUA unde codul vestimentar este ceva mai relaxat scurtele viu colorate din *microfibre sintetice* (fibre sintetice extrem de fine care produc un aspect asemănător pieii de antilopă). Convergența dintre scurta sport de weekend și haina lungă tradițională ar putea fi răspunsul creatorilor de modă la atracția tot mai puternică pe care o reprezintă ținuta *casual*, dar elegantă. Important este să aveți grijă ca ceea ce purtați pe deasupra să întrecă în lungime haina costumului.

Nucleul de bază al garderobei de pardesiuri și paltoane

Din motive pur funcționale, mi-aș cumpăra mai întîi un impermeabil cu dublură detașabilă, încheiată cu fermoar sau în nasturi: ne putem servi de el din primăvară pînă în iarnă și poate fi purtat și pe vreme rea, și pe vreme însorită. Aș recomanda apoi un pardesiu nu prea lung – de lungimea scurtei pentru șofat – dintr-un amestec de lînă, cașmir și kamelhaar. Se poate purta nu numai în weekend, ci și peste un costum. Culoarea cea mai adaptabilă ar fi bleumarinul. Personal, m-aș feri de maro, însă dacă țineți neapărat puteți purta la costum un pardesiu maro în timpul zilei.

J. Stanley Tucker, prim-vicepreședinte la Burberrys

Pardesiul universal este cel la un singur rînd de nasturi, confecționat din stofă de lînă sau cașmir. Acest model se potrivește atît la sacourile sport, cît și la smoching. În privința culorii, cea mai ușor de asortat este bleumarinul, deși se acceptă în aproape toate ocaziile și tradiționala nuanță a părului de cămilă. În zilele noastre însă, stilurile mai dezinvolte cîștigă din ce în ce mai mult teren. Sînt tot mai acceptate scurtele trei sferturi din stofe de lînă de calitate, care pot fi purtate peste costum, dar pot sluji și ca haine de weekend, peste o ținută sportivă.

Charles McGlothlin, director general și responsabil cu achizițiile la Faconnable

Aș spune că primul dumneavoastră pardesiu ar trebui să fie bleumarin: poate fi și elegant, poate fi și decontractat, se poate purta și peste zi, și seara. Bleumarinul se asortează la orice – merge bine cu gri și este mai distins decît maroul sau bejul. Opțiunea imediat următoare ar fi griul. În ce mă privește, aș căuta ceva care să conțină și fibre de cașmir, presupunînd că nu sînteți dispus să cheltuiți o sumă considerabilă pentru un pardesiu din cașmir sută la sută. Un adaos de numai 15% cașmir în compoziția unei stofe produce un efect de necrezut: veți constata că materialul devine incomparabil mai ușor și mai moale. Cît despre stil, aș zice că pardesiul bun pentru toate ocaziile este modelul raglan, care poate fi elegant, dar poate fi și sport, se poate purta la fel de bine peste niște pantaloni de velur și un pulover sau peste un costum gri din casa. Un pardesiu cu mînecî puse arată ciudat în combinație cu o ținută dezinvoltă. Lungimea trebuie să fie neapărat sub genunchi. Ar fi indicat ca al doilea pardesiu pe care-l achiziționați să fie un impermeabil cît mai simplu cu o dublură detașabilă. E curată risipă să cumpărați un impermeabil necăptușit.

Christopher Pendleton, director general la Aquascutum

E nepotrivit să folosesc un impermeabil pe post de palton?

Bineînțeles, în zilele cu ploaie impermeabilul este perfect acceptabil peste un costum. Dar hainele de ploaie n-ar trebui folosite drept substitute permanente ale altor haine – cel mai bine e să dispunem de un impermeabil, dar și de un palton de culoare închisă. Dacă paltonul este prea gros pentru vremea de afară, încercați un pardesiu. « Nu încape nici o îndoială că purtînd un pardesiu sau un palton veți fi mai bine îmbrăcat, afirmă dl Walter B. D. Hickey Jr., președintele firmei Hickey-Freeman. Există bărbați care umblă toamna cu un impermeabil și cred că e suficient să-i adauge dublura detașabilă, cînd vremea se răcește, ca să aibă un palton. Cu siguranță nu așa abordează problema un bărbat care știe cu adevărat să se îmbrace. »

Ce pardesiu e potrivit pentru îmbrăcămintea de gală? Pentru smoching, pardesiul clasic este cel cu guler de catifea, model chesterfield. Alte variante tradiționale pentru ținuta de gală sînt pardesiurile la un rînd sau la două rînduri, din cașmir negru sau stofă neagră de lînă. Țineți minte că pardesiurile cu cordoane, manșete și mîneci raglan aparțin stilului decontractat. Nu purtați niciodată impermeabil la smoching! « La orice eveniment de gală poți vedea frecvent la intrare bărbați purtînd impermeabilul botit de toată ziua, care caută disperați garderoba. E evident că ținuta lor nu corespunde ocaziei și că abia așteaptă să se debaraseze de corpul delict, ne spune dl Charles McGlothlin, directorul general și responsabilul departamentului de achiziții de la Casa de modă Facconable, cu sediul la Paris. Dacă vă stă în puteri să faceți o atare investiție, nu uitați că nu există ceva care să vă completeze mai bine ținuta și să vă facă să vă simțiți mai bine decît un pardesiu de înaltă clasă. »

Cum recunosc un pardesiu bine lucrat? « În primul rînd, pipăiți stofa, ne învață dl Tucker. Materialul e unul dintre elementele cele mai importante în detectarea calității. Al doilea lucru pe care trebuie să-l faceți este să examinați calitatea cusăturilor, care trebuie să fie rezistente și ferme, fără ațe care atîrnă. Furniturile reprezintă un punct critic la o piesă de vestimentație bine lucrată: uitați-vă după căptușeală de bemberg (o mătase vegetală sau sintetică de calitate superioară), după nasturi din corn de animal, după tigheluri uniforme și drepte. » Dl Pendleton de la Aquascutum se arată și el de acord, adăugînd că nasturii din corn de calitate se recunosc după « coloritul lor neuniform și lipsit de luciu ».

Ca și în cazul costumelor, sînt rare paltoanele sau pardesiurile care au întăriturii cusute manual « dacă nu ne aventurăm pe teritoriul prețurilor ce depășesc 2 000 de dolari », ne avertizează dl Pendleton. El ne mai spune însă că « producătorii de elită au atins un asemenea nivel în privința termopresării întăriturilor, încît unele operații se execută mai bine la mașină decît manual. Firește, un veritabil împătimit al tradiției n-ar fi de acord ».

Cum să mă asigur că un palton sau un pardesiu îmi vine perfect? Paltonul sau pardesiul dumneavoastră trebuie să fie destul de amplu pentru a vă putea ocroti, pe dumneavoastră și costumul pe care-l purtați, de intemperii; dar nu e cazul nici să înotați în el. Și, desigur, nici prea strîmt nu trebuie să fie: urmăriți dacă nu cumva stofa « stă să plesnească » între umeri, pe piept sau în dreptul șezutului. Iată care ar fi zonele ce trebuie examinate cu atenție cînd probăm un palton sau un pardesiu.

• *Gulerul și pieptul.* Porțiunile cele mai vizibile ale unui palton sau pardesiu sînt gulerul și pieptul, deoarece sînt situate în apropierea feței, ne spune dl Pendleton. E prin urmare crucial ca în respectivele zone haina să vă vină perfect. Asigurați-vă întotdeauna că gulerul pardesiului (ca și gulerul unui sacou) nu vă e prea larg și că este destul de înalt ca să acopere gulerul de la cămașă. Pentru a fi sigur că haina vă va veni perfect peste piept, nu uitați să îmbrăcați întotdeauna la probă un sacou și chiar un pulover.

• *Mînecile.* Trebuie să fie destul de lungi pentru a acoperi mînecile costumului și ale cămășii, ceea ce înseamnă că trebuie să aibă circa un centimetru peste mîneca sacoului. Dacă sînt mai scurte, vi se vor vedea manșetele de la cămașă; dacă sînt mai lungi, vor atîrna, acoperindu-vă mîinile.

• *Silueta.* Examinați linia pardesiului sau paltonului cu aceeași atenție ca la proba unui costum. Asigurați-vă că stofa nu « face gîlci » și nici nu atîrnă, mai ales la spate.

• *Lungimea.* Tradiția impune ca un palton sau un pardesiu să fie destul de lung pentru a acoperi genunchiul, dar nu atît de lung încît să ne împiedice la mers. Lungimea optimă se situează între baza rotulei și jumătatea gambei. Dacă nivelul hainei s-ar afla mai sus de genunchi,

torsul ar părea disproporționat de mare în raport cu restul trupului, susțin unii experți. Iar o lungime exagerată devine incomodă.

• *Șlițurile.* Șlițul din mijlocul spatelui trebuie să fie destul de lung pentru a îngădui mișcarea nestînjenită, dar nu atît de lung încît să ne lase neprotejați în fața intemperiilor.

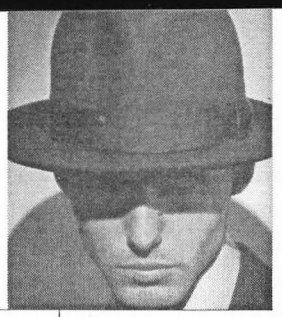

Accesoriile

Accesoriile sînt cele care punctează, asemenea unor paranteze, enunțul stilistic al unei ținute masculine.

Michèle Toia, designer la Trafalgar Ltd.

Accesoriile sînt un mod de exprimare personală.

Tom Kalenderian, vicepreședinte al departamentului de achiziții la Barneys New York

8

CAPITOLUL

Accesoriile

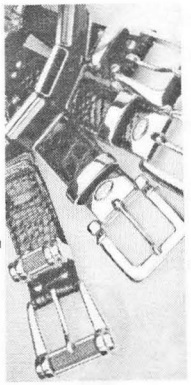

Diferența dintre accesorii și costume, pantofi, cămăși sau alte piese vestimentare este că accesoriile sînt menite înainte de toate să exprime personalitatea celui care le poartă. În categoria accesoriilor intră și cureaua din piele de aligator de culoarea coniacului, și batista irlandeză din țesătură de in, și pălăria de panama stil Montecristi, și bretelele din mătase japoneză. Pot fi penibile sau sublime, de mare finețe sau de două parale. Anumite accesorii, cum ar fi butonii de manșetă, au fost cîndva componente esențiale ale garderobei masculine, dar în zilele noastre au căzut în desuetudine și mai supraviețuiesc numai pentru că pot adăuga o tușă finală ținutei masculine. Altele, bunăoară batista din buzunarul de la piept, au avut dintotdeauna o funcție pur decorativă. E înțelept să alegem întotdeauna accesorii clasice, care adaugă strălucire oricărei ținute.

Bretele și curele

Mă bate gîndul să-mi cumpăr bretele. Ce opțiuni aș avea?
Opțiunile sînt tot atît de numeroase ca și cele privitoare la cravate, deoarece materialul elastic din care se confecționează bretelele există în aceleași modele – cu buline, cu dungi etc. – și în tot atîtea culori. De cele mai multe ori, materialul bretelelor e o țesătură din fire de nailon (utilizate prima oară pentru bretele la sfîrșitul anilor '40), dar bretelele de înaltă clasă sînt din mătase de tipul celei folosite la cravate. Alte materiale, ceva mai rar întîlnite însă, din care se fac bretelele de calitate sînt lîna, amestecurile de mătase și lînă, de mătase și in ori fetrul. Modelele pot fi realizate prin țesere, la fel ca în cazul cravatelor, sau pot fi imprimate – metodă mai puțin costisitoare. Totuși asta nu înseamnă că un imprimeu e neapărat inferior unui material cu model în țesătură, dacă este deosebit de reușit. Capetele sau încheietorile bretelelor, cu ajutorul cărora le fixăm de betelia pantalonului, sînt făcute din fire sintetice, fire de mătase împletite, sîrmă îmbrăcată în mătase, catgut (o veritabilă raritate) sau din felurite șnururi de piele, putînd fi plate sau rotunde. Bretelele de înaltă clasă au încheietori din

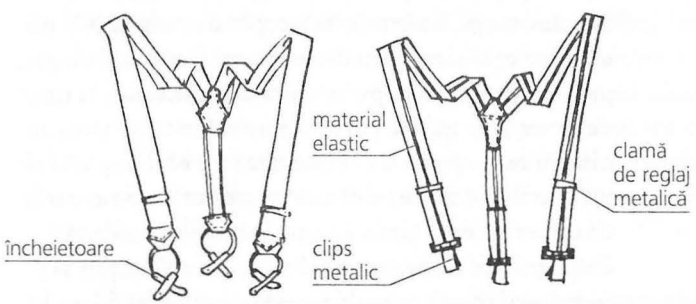

Bretele cu încheietori din piele

Bretele cu clipsuri

cea mai fină piele de vițel sau de ied. Cataramele de metal, cărora li se mai spune și clame de reglaj, sînt finisate cu o peliculă de bronz sau de nichel.

E preferabil să optez pentru bretelele care se prind în nasturi, și nu pentru cele cu clipsuri? Conform unei opinii tradiționale, bretelele cu clipsuri ar fi mai puțin elegante decît cele care se prind de pantalon cu nasturi. Bărbații preferă să achiziționeze acest al doilea tip de bretele deoarece « le reflectă mai degrabă personalitatea decît le țin pantalonii », e de părere dna Michèle Toia, designer la casa de modă Trafalgar. Dl Jay Kos, specialist newyorkez în vestimentație masculină, se exprimă și mai tranșant: « Arată oribil să porți bretele cu clipsuri. Nu poți avea un aer îngrijit. Poate doar dacă ești fermier... » Există și bretele prevăzute cu ambele feluri de prindere, așa că le puteți alterna.

Ce să prefer, bretelele sau cureaua? Observați că accentul cade aici pe cuvîntul *sau*: nu veți purta niciodată în același timp și curea și bretele – nici nu ar fi nevoie.
Și acum, un pic de istorie: la începutul secolului XX pantalonii eleganți nu erau decît rareori prevăzuți cu găici pentru curea. Curea purtau numai muncitorii, la ținuta de birou și de gală se purtau bretele. Cu toate astea, mai nimeni nu-și putea da seama dacă un bărbat purta sau nu bretele, căci erau socotite un obiect vestimentar intim, care trebuia ținut ascuns sub nelipsita vestă.
După primul război mondial, curelele au început să cîștige popularitate și în decurs de cîteva decenii au luat tot mai mult locul bretelelor. Prin anii '80 bretelele au ajuns din nou în vogă, în special în lumea bursei de pe Wall Street, iar moda lor s-a răspîndit la iuțeală pe tot cuprinsul Statelor Unite. Se poartă și astăzi destul de mult.
În zilele noastre, memoria colectivă nu mai asociază cureaua cu ținuta lucrătorilor manuali. Și nici bretelele

nu mai sînt considerate un articol intim, ce trebuie ferit de ochii celorlalți; dimpotrivă, sînt socotite un detaliu elegant.
Cureaua și bretelele se potrivesc la fel de bine cu costum ori cu o haină sport, însă bretelele rămîn singura opțiune posibilă pentru smoching sau frac. Rețineți două chestiuni de ordin estetic: prima ar fi să nu purtați niciodată curea dacă purtați vestă – cureaua va crea o denivelare, iar catarama ei poate să ruineze impresia de simplitate pe care e menită s-o dea ansamblul vestă–pantalon; a doua, dacă purtați bretele va trebui să purtați și cravată, căci numai așa vor fi echilibrate estetic liniile verticale și se va atinge nivelul superior de eleganță pe care sînt menite să-l confere bretelele. Papionul are același efect.
Cît privește întrebarea inițială, dacă trebuie să preferăm cureaua sau bretelele, răspunsul e numai și numai o chestiune de gust personal. Fiecare variantă are avantajele și dezavantajele ei. Avocații bretelelor clamează că, avînd un punct de sprijin pe umăr, pantalonii cad mult mai frumos; ei sînt bine fixați în talie și nu vor putea aluneca spre șolduri; betelia se poate întinde cînd vă așezați, lucru pe care cureaua îl împiedică; în sfîrșit, materialul beteliei nu se va încreți. În plus, bretelele subliniază verticalitatea trupului, în vreme ce cureaua adaugă un accent pe orizontală. Pe de altă parte, avocații curelei susțin că bretelele ar putea să alunece de pe niște umeri căzuți, că vara te încălzesc și că dau o notă de afectare ținutei.

Există ocazii în care se impune să port curea în loc de bretele? Trebuie să purtați curea ori de cîte ori nu purtați bretele, dar, cum am mai spus, nu purtați curea în loc de bretele la ținuta de gală. Pantalonii care lasă să se vadă în talie găici neutilizate au o înfățișare « neterminată ».

Cum se poartă corect bretelele? Două sînt lucrurile la care trebuie să fiți atent: cataramele de metal și nasturii. Ca-

taramele, care atrag întotdeauna privirile deoarece sînt din alamă sau din alt metal lucitor, trebuie să stea în zona de mijloc a torsului, adică nu prea aproape nici de față, nici de betelia pantalonului.

În față, bretelele se prind de pantalon cu ajutorul a două perechi de nasturi cusuți în interiorul beteliei, de o parte și de alta a șlițului. Doi nasturi (cîte unul din fiecare pereche) trebuie să fie aliniați cu pliul din care se formează dunga pantalonului, ceilalți fiind situați mai aproape de buzunarul lateral. La spate există de obicei doi nasturi destinați atașării bretelelor, plasați de o parte și de alta a punctului central. Cîndva acești nasturi erau la vedere, în zilele noastre ei se cos, aproape fără excepție, pe partea interioară a beteliei.

Dacă pantalonii dumneavoastră nu sînt prevăzuți cu nasturi pentru bretele, îi puteți cere unui croitor să vi-i coasă.

Cum trebuie să-mi asortez bretelele la restul ținutei? În primul rînd, culoarea și modelul bretelelor trebuie să se potrivească, fără a fi însă identice, cu cravata; în al doilea rînd, bretelele trebuie să se armonizeze cu cămașa și cu pantalonii. « Dar nu trebuie să fie la fel – ne atrage atenția dl Kos – pentru că ar arăta ridicol. Hainele unei persoane bine îmbrăcate nu au niciodată un aer prea căutat. » Nu vă bateți capul să asortați bretelele la costum ori la sacou, căci, oricum, ele se văd numai cînd vă scoateți haina.

Pentru a vă armoniza bretelele cu cravata, aveți grijă ca ele să *semene* cu cel puțin una dintre culorile cravatei. « Aș sugera ca bretelele să fie asortate la unul dintre accentele coloristice ale cravatei, nu la culoarea ei dominantă », ne spune dna Toia de la Trafalgar. Pentru a evita

concordanța perfectă, modelul cravatei și cel al bretelelor trebuie să rămînă diferite. Dacă purtați o cravată cu dungi albastre și aurii, nu vă mai puneți și bretele în dungi; recurgeți mai bine la un model cu textură uni sau cu mici pătrățele. Sau chiar la niște bretele ecosez.

Dna Toia recomandă pentru bretele grenaul uni – o culoare universală: merge cu o sumedenie de alte culori, bunăoară cu bleumarin, gri și alb. Însă tot dna Toia ține să precizeze că există și numeroase stiluri « aventuroase », printre care se numără bretelele « amatoare de conversație », cu motive figurative din domeniul sportului, de la jucători de golf pînă la matadori în luptă cu taurul. « A purta bretele poate fi un prilej de a îmbina în chip fericit bunul-gust clasic, o fărîmă de excentricitate și o doză de umor », încheie dna Toia.

E OK să port guler prins în nasturi și bretele? Da, însă e recomandabil să purtați la gulerul respectiv și papion sau cravată.

Cum pot să recunosc niște bretele de calitate? Mai întîi, testați calitatea țesăturii, ne sfătuiește dna Toia. Indiferent dacă bretelele sînt din mătase, fetru, nailon sau alte fibre, materialul trebuie să aibă un aspect și un tușeu fin. La fel ca în cazul cravatelor, modelele țesute sînt considerate mai elegante decît cele imprimate. Oricum, ambele trebuie să fie bine definite și pregnante.

Cînd încheietorile sînt din piele, aceasta trebuie să fie suplă, cu cusături discrete, ceea ce dă un aspect mai elegant decît cusăturile foarte vizibile; încheietorile curbate aduc un plus de eleganță. Finisajul cataramelor trebuie să fie îngrijit. Bretelele trebuie să aibă cam 3,75 cm lățime pe umăr. Dacă sînt prea înguste, nu vor fi confortabile la purtare.

Care e lucrul cel mai important pe care trebuie să-l am în vedere cînd îmi cumpăr o curea? E cazul să aveți în garderoba

dumneavoastră curele negre, maro și de culoarea pielii de Cordoba, astfel alese încît să se asorteze, în mare, la diversele culori de pantofi. Cureaua trebuie să aibă întotdeauna o nuanță ceva mai închisă decît costumul și o lungime destul de mare pentru a putea fi încheiată la cea de-a doua gaură (astfel ca vîrful ei să fie trecut prin prima gaică de la pantalon). Asta înseamnă de obicei că va trebui să cumpărați o curea puțin mai mare decît măsura pantalonului, căci măsurile folosite pentru curele sînt ceva mai mici. O curea elegantă nu va depăși în lățime 3,75 cm.

Asigurați-vă întotdeauna că pielea e de foarte bună calitate, de pildă de vițel. Pielea de crocodil, de șopîrlă sau de șarpe oferă variante interesante de texturi. Catarama curelei nu trebuie să fie prea masivă sau prea bătătoare la ochi, pentru a nu atrage atenția asupra burții. Curelele pentru ținuta sport pot fi mai late, în culori mai deschise, confecționate din pînză ori din alte materiale și pot avea catarame mai mari și mai fanteziste.

Cum trebuie să îngrijesc o curea? Prelungiți viața curelelor dumneavoastră aplicînd periodic un strat de cremă de pantofi incoloră. Le va menține suplețea, va ascunde urmele de uzură și *nu* vă va păta pantalonii. În privința modului de păstrare: țineți curelele atîrnate de catarămă.

Batiste decorative

Nu obișnuiesc să port batistă în buzunarul de sus al hainei. Ar trebui? Sînt multe motive pentru care ar fi bine s-o faceți. O batistă purtată la vedere, în buzunarul de la piept, ridică instantaneu nivelul de eleganță al oricărei haine și, fără nici o cheltuială suplimentară, adaugă un plus de finețe unui costum sau unui sacou rafinat. Iar dacă o haină nu e cine știe ce ori s-a cam ros, ei bine, o batistă face să nu se prea mai vadă acest lucru. Ce-i drept, bărbații care mai poartă așa ceva în zilele noastre

nu sînt prea numeroși, astfel că unii au ajuns să susțină că ar fi o eleganță de modă veche. Tot ce se poate: batistele și careurile decorative purtate în buzunarul de sus datează – în Anglia, cel puțin – de pe la începutul secolului al XIX-lea. Prin anii '20 au devenit tot mai populare în moda masculină, iar în anii '60 au intrat în declin. După 1980 însă au revenit la modă. Și vor rămîne întotdeauna un accesoriu clasic al vestimentației masculine.

Ce diferență este între o batistă de buzunar și un careu de buzunar? O batistă este o bucată de pînză albă, țesută din in sau bumbac. Un careu de buzunar va fi de obicei din mătase, dar și din amestecuri cu mătase, cașmir, lînă sau alte fibre foarte fine. Purtată cum se cuvine, batista de buzunar are un aspect mai sever: din buzunarul de sus al hainei ies cîteva colțuri ascuțite sau o margine orizontală, dreaptă. În Anglia secolului al XIX-lea, batistele de in erau atributul claselor sus-puse, în vreme ce batistele din bumbac, mai ieftine, erau utilizate mai mult de muncitori. Batista albă de olandă (din in) este socotită și astăzi cea mai elegantă și rămîne ornamentul tradițional pentru buzunarul de sus al hainei. Careul de mătase are un aspect mult mai vaporos, de aceea este expus privirilor sub forma unui ghemotoc bufant care iese din respectivul buzunar. Careurile de buzunar sînt disponibile în culori uni, precum și în diverse modele ca ale țesăturilor de cravată: ecosez, cu buline, cu dungi, cu motive geometrice etc. Batistele și careurile se fabrică în aceleași dimensiuni, cuprinse între 35 și 45 de centimetri pătrați. Deoarece termenul de « batistă » se întrebuința pe vremuri și pentru careuri, atîta vreme cît nu vrem să deosebim cele două tipuri îl vom utiliza pentru a le denumi pe ambele.

Cum trebuie să-mi asortez batista la restul îmbrăcămintei? Culorile, desenul și grosimea țesăturii batistei trebuie corelate în primul rînd cu cele ale cravatei, însă batista

mai trebuie să fie în armonie cu haina și cămașa. Exact ca în privința bretelelor, cel mai important principiu de combinare a batistei cu cravata este: nu le asortați niciodată întocmai. Au existat, ce-i drept, scurte perioade, bunăoară pe la începutul anilor '40, cînd bărbații aveau tendința de a purta batiste identice cu cravata; însă cei mai mulți dintre domnii bine îmbrăcați au simțit că un careu de buzunar și o cravată identice răpesc ținutei masculine nota de spontaneitate, dîndu-i un aer rigid de uniformă de paradă. « Nu e nevoie să coincidă perfect, trebuie să vă exprimați personalitatea cu o anume nonșalanță », ne îndeamnă dl Kalenderian de la Barneys.

Pentru a armoniza batista cu cravata (și, nu uitați, *trebuie neapărat* să purtați cravată, deoarece un spațiu gol sub guler intră în contradicție cu aspectul elegant al batistei decorative), alegeți una care să reia oricare din culorile cravatei, dar să aibă un desen ușor diferit față de cravată (și de cămașă), tocmai pentru a evita o concordanță din cale-afară de rigidă. Dacă purtați o cravată (ori o cămașă) încărcată și plină de culori, optați pentru un careu de buzunar discret și viceversa. Străduiți-vă totodată să armonizați grosimea materialului din care e confecționat careul cu materialul cravatei și al hainei. Un sacou de tweed, bunăoară, cu aspectul lui zgrunțuros și rustic, se va purta de preferință cu un careu mai gros și mai fără pretenții, de pildă din lînă sau din cașmir. O batistă albă din olandă scrobită va părea excesiv de frivolă și de elegantă în combinație cu o asemenea haină. Ar putea merge însă perfect la un costum de vară din pînză sau la orice alt tip de costum. « Se poartă foarte des batistă albă la costume deoarece îți dă un aer de mare om de afaceri », susține dl Kalenderian.

Asigurați-vă, de asemenea, că bordura batistelor de olandă este ușor ridicată, ceea ce dă, veți observa imediat, un plus de efect decorativ. Batistele în culori vii și îndrăznețe vă înveselesc garderoba; cele întunecate la culoare vă dau un aer serios.

Batista din buzunarul de sus trebuie doar expusă – și atît. Țineți întotdeauna în buzunarul de la pantaloni o batistă simplă de bumbac de culoare albă, pe care s-o puteți folosi la nevoie.

Cîte batiste decorative trebuie să dețină un bărbat care se îmbracă bine? Trebuie să aveți cel puțin o batistă albă de in sau măcar de bumbac. Sînt elegante, dar totodată polivalente și au reprezentat timp de decenii adaosul decorativ standard. V-ar mai trebui cîteva batiste sau careuri multicolore, conținînd tonuri de bleumarin, gri ori vișiniu – cele mai ușor de asortat. Nu pierdeți însă din vedere că fastul strălucitor al unui careu de mătase arborat la buzunar poate fi perceput de anumite persoane drept fandoseală.

Cum se poartă corect o batistă? Vă reamintim distincția pe care am făcut-o între batiste și careuri de buzunar: o batistă trebuie să arate întotdeauna apretată, de aceea se împăturește astfel încît să aibă între unul și patru colțuri etalate deasupra buzunarului; în schimb, careurile de mătase, țesute din materiale mult mai moi, sînt destinate să fie îndesate ușor în buzunarul de sus, partea din mijloc răsfrîngîndu-se în exterior sub forma unui ghemotoc bufant. Remarcați că este perfect acceptabil să se poarte batistă atunci cînd buzunarul este parțial ascuns de reverul hainei.

Iată acum patru metode de a împături batista:

• *În colțuri.* În urma acestei metode de pliere pot rezulta între două și patru colțuri. Unii sînt de părere că stilul acesta ar fi cam afectat.

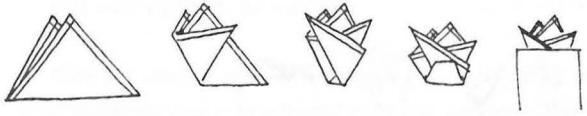

• *În triunghi.* Un stil discret, dar elegant, pentru cei care doresc să etaleze doar un vîrf de batistă.

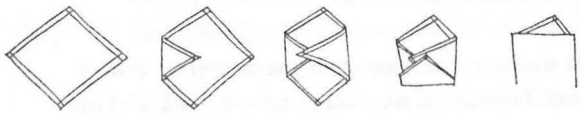

• *Stil TV.* O altă posibilitate de a purta batista de buzunar este să renunțați cu totul la colțuri și s-o pliați în așa fel încît să lăsați la iveală numai o porțiune orizontală de circa un centimetru, deasupra marginii buzunarului. Acest stil de accentuată discreție e cunoscut sub numele de « stil TV » fiindcă era răspîndit în rîndul prezentatorilor de televiziune din anii '40 și '50. Cei care abia încep să poarte batistă la buzunar se vor simți, poate, mai în largul lor dacă vor alege acest stil care nu bate la ochi așa mult.

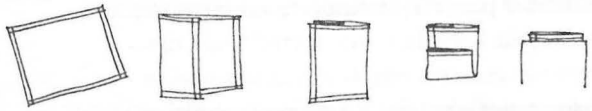

Iată și cum se poate purta o batistă fără a o împături deloc: îndesați-o neglijent în buzunarul de sus al sacoului, lăsînd la vedere o porțiune de circa 2,5 cm din colțuri. Pentru a realiza acest aer nonșalant, apucați mijlocul batistei între degetul mare și cel arătător și băgați-o, pur și simplu, în buzunar.

Fie că este de in, de bumbac ori de mătase, batista nu trebuie să iasă din buzunarul de sus cu mai mult de 3–4 cm. Cu mult mai puțin decît atît înseamnă, practic, să nu se vadă. « O persoană mai expansivă va dori să etaleze o porțiune mai mare, una mai conservatoare va expune o suprafață mai mică », ne sugerează dl Paul Stuart.

Încercați să orientați astfel batista încît să iasă ceva mai mult din buzunar pe latura exterioară, dinspre umărul stîng: va fi subliniată lățimea umărului și veți obține un surplus de prestanță.

Butoni de manșetă

Cînd trebuie să port butonii de manșetă? Începînd din secolul al XIX-lea, cînd s-a extins folosirea butonilor de manșetă, a devenit ceva obișnuit ca ei să fie purtați la costumul de birou și la ținuta de gală. Totuși, cum moda virează tot mai mult în ultima vreme spre stilul *casual*, unii specialiști ne sugerează că ar fi potrivit să purtăm butoni și la sacouri sport, ba chiar și la ținute fără cravată.

Tradițional, butonii erau prinși unul de celălalt printr-un lănțișor și confecționați din onix negru, o piatră care a rămas opțiunea cea mai frecventă pentru ținuta de zi. Alte tipuri clasice de butoni sînt cei din aur, din argint, email sau sidef.

Mai *trebuie* să purtați butoni de manșetă atunci cînd vă îmbrăcați în smoching – și trebuie să-i purtați cu clame de guler asortate. Butonii din onix negru sînt la fel de potriviți pentru ținuta de gală și pentru cea de birou. Și alte pietre, cum ar fi smaraldele, pot fi purtate la smoching fără a contraveni bunului-gust, însă la un costum de birou ar fi prea stridente. Pentru frac cei mai potriviți sînt butonii de sidef.

Care sînt tipurile clasice de butoni? Cu toate că de modele clasice (gravate sau pictate) nu se poate vorbi, există cîteva *forme* clasice de butoni. Cei mai eleganți sînt pro-

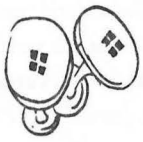

Butoni cu cap rotund

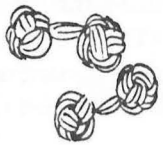

Butoni din șnur de mătase

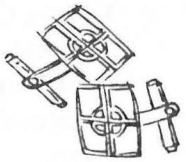

Butoni asimetrici (cu drug)

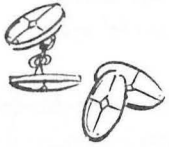

Butoni double-face

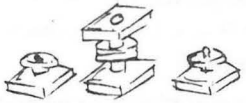

Butoni-capse

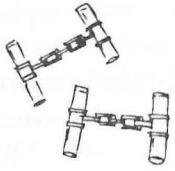

Butoni cu lănțișor

babil butonii *double face* sau *simetrici* (care au cele două fețe identice). Aceștia, împreună cu butonii *cu cap rotund*, sînt de preferat celor *asimetrici* (cu un mic drug pe partea interioară), a căror caracteristică este că din mîneca hainei se vede mai degrabă partea neîmpodobită. Acceptabili sînt și butonii de ceaprăzărie, împletiți *din șnur de mătase*, numai că sînt mai puțin eleganți decît cei din metal sau piatră. Există și butoni de manșetă care se închid ca niște capse (îi vom numi *butoni-capse*), inventați la începutul secolului XX.

Dar alte bijuterii? În anumite locuri și în anumite perioade istorice, moda masculină a prezentat unele înclinații spre baroc: inele de aur, coliere cu pietre prețioase, zorzoane de dantelă, pălării cu pene, haine de catifea. Din primii ani ai secolului al XIX-lea însă, vestimentația masculină este dominată de simplitate și de culorile sobre. Nu încape nici o îndoială că bijuteriile vor reveni cîndva

în moda masculină, cum am văzut că s-a întîmplat pentru scurtă vreme prin anii '60. Dar astăzi, deși există bărbați care poartă o groază de bijuterii – inele pe degetul mic, medalioane, brățări și așa mai departe –, majoritatea nu fac acest lucru, mai cu seamă în mediile profesionale tradiționaliste.

La ce trebuie să mă uit cînd îmi cumpăr butoni? Butonii de manșetă se numără printre puținele accesorii care pot fi alese numai și numai de dragul lor; nu e nevoie să se asorteze cu nici un alt articol vestimentar. Totuși există bărbați care își armonizează butonii cu ceasul și cu inelul, de pildă, avînd grijă ca toate obiectele metalice pe care le poartă să fie ori aurii, ori argintii. Dar în privința butonilor nu există restricții. Cei *double face* de formă ovală din aur sau din argint reprezintă un stil deja consacrat. Asigurați-vă numai că nu sînt prea mari sau prea țipători în ansamblul ținutei dumneavoastră de oraș sau de gală.

Agrafe de guler

De ce poartă unii bărbați agrafe de guler? Dacă adopt acest accesoriu voi avea o ținută mai corectă sau mai tradițională? Agrafele de guler și-au făcut apariția pe la 1900, ca soluție de fixare a vîrfurilor gulerului unul de altul și pentru a da un relief sporit nodului de cravată. Ele conferă purtătorului o înfățișare îngrijită și distinsă, care în ziua de azi poate trece însă și drept ușor învechită și afectată, mai ales cînd e vorba de un tînăr. În vremurile noastre agrafele de guler au devenit deja o raritate, totuși ele încă se mai poartă. Dacă aveți o slăbiciune pentru aceste agrafe, asigurați-vă că nu bat prea tare la ochi: evitați-le pe cele cu smaralde sau alte pietre prețioase. În mod obișnuit, ele sînt confecționate în formă de ac de siguranță sau de bară simplă, rectilinie. Nu uitați că se poartă numai la costum – sînt puțin prea elegante pentru o haină sport. Altă opțiune posibilă e să purtați un guler cu

gaică, aceasta avînd același scop ca agrafa, dar fără nici o notă de ostentație și fiind perfect compatibilă cu un sacou sport.

E nevoie de gulere speciale ca să poți purta agrafe de guler? Purtați agrafe la gulere cu vîrfuri drepte sau rotunjite. Nu încercați să le purtați la gulere distanțate: efectul va fi anulat, din moment ce agrafa unește cele două vîrfuri, iar gulerul de acest tip tinde să le extindă lateral. S-ar putea să găsiți gulere prevăzute cu butoniere speciale pentru agrafă. Cămășile din coton de calitate superioară nu vor avea de suferit de pe urma acestor butoniere, care se vor închide după spălat.

Clipsuri și ace de cravată

Clipsurile și acele de cravată mi se par de modă veche. Să fie oare opinia generală în zilele noastre? Așa este, clipsurile și acele de cravată nu prea se mai poartă, la fel ca agrafele de guler, și au devenit adevărate raritățiîn ținuta bărbaților sub 40 de ani. Sînt totuși utile pentru a vă ține cravata la locul ei dacă, la fel ca majoritatea bărbaților, nu purtați vestă. Dacă nu găsiți prin magazine clipsuri sau ace de cravată moderne pe placul dumneavoastră, căutați piese de anticariat.

Nu-mi place deloc să-mi dau cravata pe spate ca să nu mă pătez cînd mănînc. Mi-ar putea fi de folos un clips ori un ac de cravată? Desigur, ați putea recurge la un clips sau la un ac de cravată. E mai bine decît să vă azvîrliți peste umăr cravata! Mai puteți să purtați o vestă – cravata va sta atunci la locul ei. Sau vă puteți pune la gît un șervet.

Pălării

Nu port în mod obișnuit pălărie. Există împrejurări în care ar trebui să port? Omniprezente cîndva, pălăriile nu mai sînt azi indispensabile în nici o ocazie mondenă, ceea ce le deosebește de majoritatea celorlalte piese ale vestimentației masculine. În zilele noastre, un bărbat mai poartă pălărie doar de dragul stilului, de frig sau ca să se apere de intemperii.

Sînt atîtea feluri de pălării – există și modele clasice? E adevărat, există nenumărate feluri de pălării. Centrele mondiale ale confecționării de pălării se află în Statele Unite, în Anglia și în Italia, însă pălăriile produse de aceste țări nu diferă prea mult. În ciuda marii lor varietăți, pălăriile se încadrează în cîteva tipuri clasice.

• *Tipul fedora.* « Formatul cel mai clasic din întreaga istorie a pălăriilor », se afirmă în catalogul firmei J. J. Hat Center Inc., unul dintre cele mai vechi buticuri newyorkeze de specialitate. Pălăria format fedora și-a făcut apariția în anii 1880 și a devenit rapid extrem de populară, îndeosebi în Statele Unite. Fedora este, de fapt, un termen ce desemnează orice pălărie de fetru cu borul anterior lăsat în jos. La rîndul său, acest tip cunoaște numeroase variante, cum ar fi Como, Lido etc., numite astfel de fabricanți după dimensiunile calotei sau ale borului, precum și după alte detalii. Dat fiind aspectul lor suplu, pălăriile fedora au fost dintotdeauna destinate numai pentru ocazii mai puțin ceremonioase sau pentru ținuta de birou, niciodată pentru împrejurări în care eleganța e obligatorie.

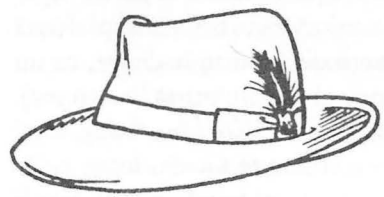

De cele mai multe ori, fetrul din care se confecționează aceste pălării este fabricat din păr de iepure sălbatic ori de crescătorie; poate fi și fetru de lînă, însă acesta e socotit de calitate inferioară. « Fetrul de lînă nu are aceeași finețe, nu este la fel de moale și nu păstrează la fel de bine forma pălăriei », ne explică dl Mark Baum, manager la Worth & Worth, alt butic newyorkez de mare

lux. Părul de castor, mult folosit odinioară pentru fabricarea fetrului, a ieșit aproape complet din uz.

Două sînt trăsăturile care determină gradul de eleganță al unei pălării tip fedora: lățimea panglicii și lățimea borului. Regula generală este că o pălărie va fi cu atît mai elegantă cu cît panglica ei este mai lată, această lățime situîndu-se între 0,5 și 5 cm. Un bor lat « tinde să arate mai nonșalant », ne spune dl Baum. Lățimea borului poate ajunge pînă la 8 cm.

Înălțimea calotei nu impietează nicidecum asupra nivelului de eleganță al unei pălării, însă forma ei, *calapodul*, da. Există multe forme diferite de calote, dar cele mai răspîndite sînt (în ordine descrescătoare a gradului de eleganță): *calota cu adîncitură centrală dreaptă* (o adîncitură longitudinală pe întreaga suprafață a calotei, caracteristică pălăriilor homburg); *calota cu adîncitură de formă triunghiulară* (caracteristică pălăriilor de tip fedora); *calota bombată*, ușor îngustată în partea superioară; *calota turtită* (o calotă îngustă și plată, preferată pe timpuri de muzicanții din formațiile de jaz, cu un aer prea dezinvolt pentru a putea fi purtată la costume).

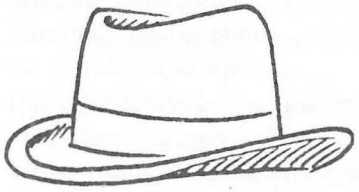

• *Tipul homburg.* Deși este tot din fetru, pălăria homburg nu poate fi confundată cu una de tip fedora pentru că nu are borul din față lăsat în jos. Borul ei este rigid și călcat în sus de jur-împrejur, ceea ce-i conferă mai multă eleganță decît borul moale de tip fedora. Calota pălăriei de tip homburg are o singură adîncitură centrală, spre deosebire de falduriile care formează un triunghi ale fedorei. Numită astfel după stațiunea balneară din Germania, începînd din anii '30 pălăria homburg a înlocuit jobenul în ținuta politicienilor și funcționarilor din Anglia și din America. Nu se mai poartă în mod curent, în ciuda faptului

că rămîne una dintre pălăriile cele mai elegante, iar forma ei echilibrată a devenit clasică.

• *Pălăriile de pai.* Există mai multe tipuri de pălării de pai, toate destinate a fi purtate vara:

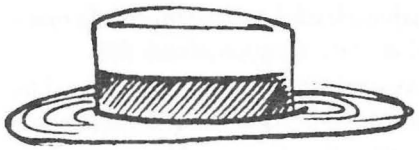

Canotiera. Această pălărie cu borul rotund și cu fundul calotei plat era deosebit de populară pe la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul celui următor, chiar dacă astăzi ea a dispărut aproape cu desăvîrșire. Au purtat-o mai întîi, spune legenda, marinarii britanici; au adoptat-o după aceea tinerii din colegiile private din Marea Britanie, care obișnuiau s-o poarte cu blazere și s-o orneze cu panglici în culorile școlii. Moda canotierelor s-a răspîndit și în Statele Unite. La scurtă vreme după introducerea lor, a devenit acceptabil să fie purtate la ținuta de birou. Canotiera și-a menținut popularitatea pînă în preajma celui de-al doilea război mondial, după care a cam dispărut. Totuși acest model de pălărie continuă să se vîndă și mai poate fi zărit, ici-colo, și astăzi, cu ocazia unor evenimente sportive deosebite, desfășurate în aer liber.

Pălăria de Panama. Nu este altceva decît o pălărie simplă de pai, prevăzută cu calotă, cu bor și de obicei cu panglică. Pălăriile de Panama veritabile se confecționează, în ciuda numelui pe care-l poartă, în Ecuador. Și cu toate că le spunem « de pai » sînt făcute din fibra unui tip de palmier întîlnit în America centrală și de sud. Toate pălăriile de Panama sînt țesute de mînă. « Cu cît textura este mai fină, cu

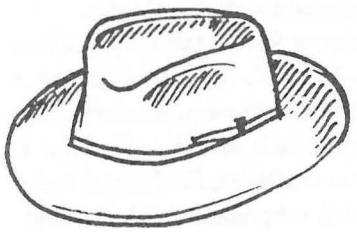

atît calitatea pălăriei va fi mai bună », ne spune dl Baum. Calitatea este determinată de suplețea fibrei și de finețea texturii: pălăriile cele mai fine se fac din fibre de palmier extrem de subțiri. La o pălărie de înaltă clasă, marginea borului este realizată și ea din împletitură; la una de calitate mai modestă, borul este îndoit la margine și cusut de mînă.

Pălăriile de Panama s-au răspîndit în Statele Unite și în Europa în cursul secolului al XIX-lea. Au ajuns peste noapte la modă, după ce în toate ziarele vremii a fost publicată fotografia președintelui Roosevelt purtînd o asemenea pălărie, în timpul vizitei efectuate în anul 1906 pe șantierul Canalului Panama. Au mai purtat pălării de Panama și alți oameni celebri, printre care Orson Welles, Humphrey Bogart, Gary Cooper sau Winston Churchill. De multe ori se pune la pălăriile de Panama o panglică neagră; specialiștii de la firma londoneză Lock & Co susțin că obiceiul ar data de la moartea reginei Victoria. Dar aceste pălării se pot purta și cu panglică de culoare maro sau de altă culoare, ba chiar fără panglică. Unele dintre ele sînt prevăzute cu o creastă longitudinală care permite să fie pliate și apoi rulate fără riscuri, pentru a putea fi transportate mai ușor într-o călătorie.

Montecristi. Pălăria Montecristi nu este decît o variantă a pălăriei de Panama, însă de o factură atît de delicată încît merită o mențiune specială. Toate pălăriile Montecristi sînt lucrate în satul ecuadorian cu acest nume. Cele de calitate pot costa la fel de mult ca un costum bun. Se disting prin finețea deosebită a texturii, fiind extraordinar de moi și totuși foarte durabile.

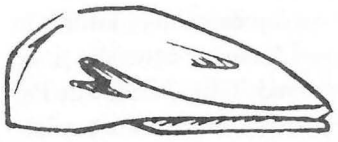

• *Șapca.* Un fel de pălărie moale cu cozoroc, șapca și-a făcut prima oară apariția la sfîrșitul secolului al XIX-lea, fiind acoperămîntul preferat de clasa muncitoare din Anglia. Ulterior, șepcile au devenit populare și în rîndul claselor de sus, care le-au adoptat pentru ținuta de vacanță. Șepcile de vară se confecționează din materiale subțiri, cele de iarnă din stofe groase de lînă. Pot avea fie un cozoroc scurt, fie unul mai lung.

• *Bascul.* Este un fel de pălărie moale, rotundă, fără cozoroc, asociată mai ales cu ținuta francezilor, deși se poartă bascuri și în alte țări, de pildă în Spania. Percepția generală este că o astfel de beretă conferă purtătorului ei un aer ușor boem.

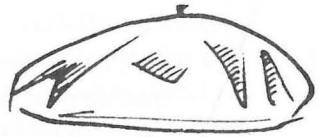

• *Jobenul sau cilindrul.* Este o pălărie din fire de mătase ori blană de biber, de formă cilindrică și cu fundul plat. Și-a făcut inițial apariția la Florența, pe la jumătatea secolului al XVIII-lea, iar de acolo s-a răspîndit pe tot continentul european și apoi în Anglia, unde a devenit pălăria tipică a clasei nobile. Potrivit unei legende, primul bărbat care a purtat joben la Londra a stîrnit un asemenea scandal în stradă încît a fost arestat, în ianuarie 1797, pentru tulburarea liniștii publice. Dar în scurtă vreme jobenele au fost unanim acceptate pentru ținuta de zi și pentru cea de gală. După cel de-al doilea război mondial, jobenul a dispărut aproape complet. Chiar și în ocaziile de mare gală, cînd fracul e de rigoare, jobenul este mai degrabă ținut în mînă ori sub braț, nu purtat pe cap.

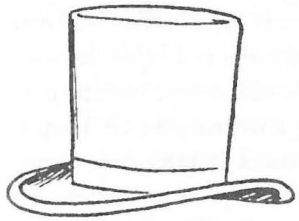

• *Gambeta sau melonul.* Potrivit specialiștilor de la Lock & Co, gambeta este o pălărie tare din fetru, a cărei calotă bombată a fost rigidizată prin aplicarea unui strat de șelac. Pălărierii londonezi cu tradiție susțin că

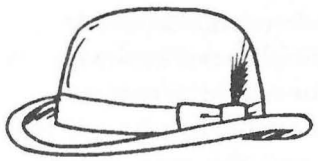

diversele tipuri de pălării își trag numele de la cel care le-a comandat pentru prima oară. În cazul gambetei, numită în engleză *bowler*, cel care a pus, în 1850, să i se confecționeze o pălărie de forma unei căști, pentru a-i proteja pe paznicii de vînătoare de crengile copacilor și de alte primejdii ale vieții în aer liber, era un gentleman de țară, Sir William Coke. Pălărierii care au executat comanda erau însă Thomas și William Bowler, cu al căror nume a fost botezată noua creație după ce a ajuns la mare modă. În Statele Unite gambeta a devenit cunoscută sub denumirea de *derby*.

Mi-ar plăcea o pălărie, însă mă tem că aș atrage prea mult atenția la birou. Îmi puteți recomanda un model clasic și discret? Ce-i drept, arborînd o pălărie fedora sau altceva la fel de ostentativ, riscați să fiți socotit un excentric, dat fiind că, exceptînd șepciile de baseball și pălăriile de cowboy, nimeni nu prea mai poartă ceva pe cap. Prin urmare, trebuie să alegeți cu mare grijă modelul cel mai potrivit cu ocazia în care-l veți purta (nu șapcă de baseball la nuntă!). Recurgeți la sfaturile competente ale personalului din magazinele de galanterie pînă cînd veți fi destul de sigur pe dumneavoastră ca să alegeți singur. Cît despre modelul cel mai indicat pentru început, iată care e sfatul dlui Baum de la Worth & Worth: « Un bărbat ar trebui să înceapă prin a purta o șapcă, mult mai puțin stînjenitoare decît o pălărie. Dar o dată ce vom începe să purtăm pălărie, senzația de nesiguranță va dispărea și în scurt timp ne vom simți în largul nostru. S-ar putea să aveți nevoie de puțină încurajare la început, însă celor mai mulți bărbați le place cum le stă cu pălărie. »

E adevărat că unii bărbați n-au «cap de pălărie»? Nu există bărbat căruia o pălărie de calitate să nu-i confere un plus

de stil. Secretul este să alegeți un model care să vă avantajeze chipul și fizicul și care să meargă bine cu restul hainelor dumneavoastră. « Oricine poate purta pălărie, susține dl Kos. Trebuie doar să vă simțiți bine cu ea și să fiți perfect degajat. Dacă porți pălărie fără să te simți perfect degajat, ai toate șansele să arăți ca un nătărău. »
Bărbații cu o statură scundă și firavă arată cel mai bine cînd poartă o pălărie cu bor îngust și calotă nu prea înaltă, sînt de părere specialiștii. Bărbații corpolenți ar trebui să poarte boruri ceva mai largi și o calotă destul de înaltă pentru a le contracara masivitatea. Pentru un bărbat cu fața rotundă, o pălărie cu boruri de lățime mijlocie și calotă mare va fi cea mai indicată. Aveți o față prelungă și îngustă? Purtați calotă joasă și boruri mici. Bărbaților cu trăsături regulate li se recomandă pălării cu calotă și boruri de dimensiuni medii.
Dar tot împătimiții pălăriilor ne avertizează să nu urmăm niciodată cu habotnicie asemenea sfaturi: « Regulile sînt, ce-i drept, importante, dar lucrul cel mai important e ca persoana care cumpără o pălărie să se simtă în largul său cînd și-o pune pe cap, ne explică Aida O'Toole, președintele firmei J. J. Hat Center. Dacă începi să formulezi tot felul de restricții (de genul: am fața prelungă, deci trebuie să port boruri mici și calotă joasă), e posibil să te uiți doar la pălăriile impuse de acele restricții și să n-ai curajul să mai încerci și altceva. Prin urmare, cheia ar fi să te duci undeva unde te simți în largul tău și unde poți să probezi, în joacă, diverse modele. Trebuie neapărat să te simți bine cu pălăria pe care o iei, altminteri n-ai s-o porți probabil niciodată. » (Cele mai bune magazine de pălării asigură modificarea formei calotei după indicațiile clientului.)
Mai remarcați și faptul că, în prezent, înălțimea calotelor este relativ uniformă și mult mai redusă decît era pe timpuri; observația îi aparține dlui Baum, care ne împărtășește următoarele: « Unul dintre primele lucruri pe care le spun începătorii în domeniul purtării pălăriilor

va fi întotdeauna: „calota e prea înaltă", chiar dacă nu e deloc așa. Pur și simplu nu sînt obișnuiți să se vadă cu ceva pe vîrful capului. Imediat după aceea vor spune că și borurile sînt prea late. E nevoie de ceva timp pînă să se obișnuiască. »

E nevoie ca pălăria să corespundă cu restul garderobei mele? Iar dacă da, în ce fel? Trebuie să vă asortați pălăria atît ca stil, cît și în privința coloritului cu pardesiul. « Cînd cineva probează o pălărie, e recomandabil să fie îmbrăcat cu pardesiul la care urmează s-o poarte », ne învață dl Baum. Pentru sezonul cald va trebui să vă armonizați pălăria cu un costum sau cu o haină sport. Nu potriviți chiar la nuanță haina și pălăria, căci s-ar crea un aspect hipersincronizat. E mai bine să vă alegeți o pălărie care să meargă și cu haine de alte culori. Încercați, bunăoară, griul, culoarea pălăriilor elegante – cum este modelul homburg –, și totodată una dintre cele mai răspîndite culori de pălării; griul merge bine cu negru și cu bleumarin. Culori la fel de polivalente ar mai fi maroul, olivul, bejul și grejul. Și negrul este destul de popular, deși poate arăta cam neatrăgător dacă pardesiul e și el de culoare neagră.

Pentru hainele sport alegeți pălării sport; pălăriile elegante merg numai la ținute elegante. Cu alte cuvinte, nu vă puneți șapcă la un costum încheiat la două rînduri și cu vestă. Șepcile, pe vremuri apanajul muncitorilor, sînt purtate azi de oameni aparținînd tuturor categoriilor sociale. Se poartă destul de frecvent la hainele sport, însă trebuie să vă gîndiți de două ori înainte de a arbora o șapcă la cel mai elegant costum din garderoba dumneavoastră. Mai bine recurgeți la o fedora sau un homburg.

Dl Kos socotește că o pălărie trebuie să fie aleasă în primul rînd de dragul ei: « O pălărie e aproape ca un prieten. Bărbații țin la pălăria lor într-un fel cu totul special, nu ca la celelalte obiecte vestimentare. De aceea nu trebuie să stați prea mult pe gînduri în privința culorii: luați pălăria care vă place. La urma urmei, de ce n-ați purta o pălărie maro la orice doriți dumneavoastră? »

Cum se probează o pălărie? Pălăria trebuie să vină fest, să nu fie nici prea strîmtă, nici prea largă. Dna O'Toole ne recomandă « testul cu scuturatul »: vă puneți pălăria și scuturați puternic din cap; dacă alunecă, înseamnă că e prea largă. O pălărie trebuie « să fie confortabilă de la bun început », mai spune dna O'Toole. « Dacă nu vă simțiți perfect în ea, ar trebui s-o duceți înapoi, chiar și la cîteva luni după ce ați cumpărat-o – o firmă bună o să v-o schimbe. » Dl Baum ne dă la rîndul său un sfat: « Trebuie să stea fix fără să fie incomodă. Nu trebuie să-i simțiți în mod prea accentuat prezența. Dacă nu sînteți sigur, vă sugerez să optați pentru măsura mai mare. »

Îi puteți cere, desigur, vînzătorului să vă ia măsura exactă, însă după opinia dlui Baum e mai bine să probați, pur și simplu, pălăriile. Dacă nici una nu vi se potrivește perfect, cauza poate fi faptul că în prezent pălăriile se modelează pe calapoade ovale standard; pe timpuri existau un oval regulat, un oval prelung și unul lat pentru fiecare măsură de pălărie, astfel încît să corespundă cît mai exact diferitelor forme și dimensiuni de capete.

Pălării – un test de calitate în 30 de secunde

- Fetrul: **nu trebuie să aibă noduri; trebuie să dea senzația de suplețe; trebuie să-și mențină forma cînd e strîns în pumn.**
- Banda interioară: **trebuie să fie din piele, nu din pînză, și trebuie să fie cusută, nu lipită. Marca de fabricație trebuie să se afle la vedere.**
- Marginea: **unele pălării au marginea borului «bătută» – adică întoarsă și cusută – ceea ce dă pălăriei un aspect mai greoi, dar nu impietează asupra calității ei.**
- Căptușeala: **șepcile trebuie să fie întotdeauna căptușite. La șepcile de iarnă căptușeala trebuie să fie matlasată pentru a ține de cald.**

• Cozorocul: **această piesă poate fi capsată sau cusută de materialul șepcii, însă trebuie să fie din plastic pentru a nu se deforma.**

Cum se poartă și se mînuiește corect o pălărie? Să vedem mai întîi cum se umblă cu pălăria. N-o apucați de calotă. Luați-o întotdeauna cu o mînă de borul din față și cu cealaltă de borul de la spate. Apoi așezați-o pe cap. « Bărbaților li se pare lucrul cel mai firesc din lume să-și apuce pălăria de calotă, mototolind-o și ucigînd-o, ne spune dl Marc Williamson, manager la J. J. Hat Center. În felul acesta, pălăria se va uza în doi timpi și trei mișcări. Ideal ar fi s-o apucați întotdeauna de bor, ca s-o păstrați cît mai multă vreme în stare bună. »
Nu există o singură manieră corectă de-a purta o pălărie. Este la fel de corect să fie purtată orizontal, înclinată într-o parte, pe frunte sau chiar pe ceafă, dacă dorim să avem un aer mai sprințar. Borul poate fi lăsat în jos sau nu. « În privința aceasta, fiecare bărbat își creează propriul stil », e de părere dl Baum.

Cum trebuie să-mi îngrijesc pălăria? Atîrnați-o în cuier sau de un cîrlig. Dacă lăsați pe o suprafață plată o pălărie fedora, aveți grijă să-i îndreptați borul, ceea ce va ajuta și la menținerea formei; sau așezați-o răsturnată, sprijinindu-se pe calotă, fiindcă unele boruri sînt prea fragile pentru a suporta greutatea calotei. « După un timp, borul ajunge să semene cu o clătită », ne avertizează dl Williamson. Pentru depozitare pe termen lung, e bine să vă puneți pălăria într-o cutie specială de pălării.
Și nu uitați să vă periați pălăria. Puteți face acest lucru singur sau puteți solicita ajutorul unui vînzător de la un magazin de specialitate. Periile de pălării sînt făcute din păr de cal și pot fi procurate de la magazinele bune.
« Periați întotdeauna pălăria în sens contrar acelor de ceasornic, pentru că așa este dispus materialul », ne sfătuiește dl Baum. Dacă purtați o pălărie zilnic, periați-o dumneavoastră o dată la două săptămîni sau dați-o la

periat o dată pe lună. Periați-vă întotdeauna pălăria după ce ați umblat prin ploaie; dacă s-a îmbibat de apă, atîrnați-o în cuier și lăsați-o să se usuce la temperatura camerei, ne sfătuiește dna O'Toole. Sau puteți s-o scuturați bine de apă, să-i îndreptați borul și s-o așezați răsturnată pe o suprafață plană.
Unii experți recomandă ca pălăriile să fie călcate la abur și « modelate » pe un calapod special o dată sau de două ori pe an. « O pălărie are ținere de minte », ne atrage atenția dna O'Toole. Sau puteți s-o refrișați chiar dumneavoastră, ținînd-o deasupra unui ceainic aburind în timp ce o periați în sens contrar acelor de ceasornic.

Cît poate dura o pălărie de calitate? Dna O'Toole ne spune că durata de viață a unei pălării de calitate bună este între trei și cinci « sezoane » – deci între trei și cinci ani pentru pălăriile de pai, care se poartă doar vara. Pălăriile de înaltă clasă pot ține și cîte cinciprezece ani, ne spune aceeași doamnă.

Trebuie să-mi scot pălăria în prezența unei femei? Dintre vechile obiceiuri, unul singur a rămas obligatoriu: un bărbat trebuie să-și scoată întotdeauna pălăria cînd intră într-o încăpere. Ca și paltonul, pălăria este menită a fi purtată în afara casei și, din aceleași motive pentru care vă scoateți paltonul cînd intrați undeva, trebuie să vă scoateți și pălăria.

Vestimentația de gală

Un smoching de calitate, dintr-o stofă fină și cu o croială elegantă, îl va face pe orice bărbat să se simtă rege.

Marshal Dutko, președinte
la Baldwin Formalwear

Cu cît mai simplu, cu atît mai bine.

Alfred Arena, copreședinte
la departamentul de design
vestimentar masculin la Fashion
Institute of Technology

CAPITOLUL 9

Vestimentația de gală

De fiecare dată cînd participăm la o serată ori la alte evenimente mondene, devenim conștienți de îndelungata istorie a smochingului. Hainele de gală pot conferi o aură magică unui eveniment monden și ne pot transporta într-o eră în care manierele erau incomparabil mai frumoase. O invitație care poartă mențiunea « cravată neagră » (*black tie*) ne spune că este vorba de un eveniment important, de obicei o sărbătorire. Gazda vă cere nu numai s-o onorați cu prezența dumneavoastră, ci și să acceptați participarea la o petrecere de gală organizată așa cum cere tradiția. Prezentîndu-vă în ținuta cuvenită, le arătați amfitrionilor și celorlalți oaspeți că aveți tot respectul față de tradiții.

Despre smochingul modern, numit în Statele Unite *tuxedo,* legenda spune că și-a luat acest ultim nume de

la Tuxedo Park din New York, unde prin anii 1890 un american bogat, Griswold Lorillard, a purtat la o recepție elegantă o haină fără « coadă de rîndunică ». Acea ținută, care urma o modă englezească de dată recentă, a creat o breșă în stilul îmbrăcămintei de seară uzitate în epocă. Smochingul i-a făcut pe mulți la început să ridice uimiți din sprîncene, dar s-a dovedit pînă la urmă unul dintre stilurile occidentale cele mai durabile. Chiar și în ziua de azi ținuta de gală cuprinde elemente ce datează de mai bine de o sută de ani: smochingul, fracul, vesta și austera combinație de negru cu alb sînt toate vestigii ale epocii victoriene.

Tradițiile croitoricești privitoare la ținuta de gală sînt urmate cu mult mai multă strictețe decît cele care privesc vestimentația de zi, mergînd pînă la o aplicare rigidă. Prin urmare, și dacă veți purta smoching doar o singură dată în viață, trebuie să fiți sigur că o veți face în mod corect. Capitolul de față vă introduce în lumea acestor tradiții și vă sfătuiește cum să vă exprimați cu bun-gust individualitatea.

Prin ce se deosebește ținuta «cu cravată albă» de cea «cu cravată neagră»? A doua ținută este o versiune ceva mai puțin elegantă a combinației supreme frac-și-cravată albă (și într-un caz, și în celălalt, « cravata » este de fapt papion, nu cravată verticală). Ambele sînt ținute de seară (de după ora 18.00), dar astăzi această regulă e trecută uneori cu vederea. Vă descriem în continuare principalele caracteristici ale celor două ansambluri vestimentare.

• *Frac și cravată albă.* Este ținuta rezervată pentru cele mai solemne ocazii (bunăoară nunți, recepții diplomatice, baluri ale înaltei societăți). « Fracul cu cravată albă reprezintă nivelul suprem al ținutei de seară », ne spune dl Marshal Dutko, președintele companiei newyorkeze Baldwin Formalwear. Se deosebește de orice alt costum prin jacheta neagră de stofă care se termină la spate în

« coadă de rîndunică ». Cozile fracului coboară la spate pînă în dreptul genunchiului, în vreme ce în față haina se termină la înălțimea taliei. Reverele sînt întotdeauna ascuțite (cu șpiț). Tradiția cere ca această jachetă să fie purtată cu o *vestă* albă, avînd și ea revere ascuțite și care nu depășește niciodată în lungime piepții hainei. Vesta se poartă peste o cămașă cu plastron apretat și guler cu aripioare, din *pichet* alb (o țesătură din bumbac sau mătase cu un mic relief vertical sau în formă de fagure). Mînecile cămășii au manșete simple care, spre deosebire de cele duble, nu se răsfrîng. Plastronul se încheie cu nasturi speciali de sidef, asemănători butonilor de manșetă. Cravata-fundă (papionul) este tot din pichet alb, la fel cu cămașa. Pantalonii au două vipuști negre, de obicei din satin sau din *grogrenă* (o panglică țesută din raion ori mătase), de-a lungul cusăturilor exterioare. Jobenul făcea altădată parte integrantă din această vestimentație de mare gală; astăzi însă mai poate fi văzut numai rareori și atunci este, în general, ținut în mînă, nu purtat pe cap. Ansamblul e completat de o pereche de mănuși albe și un fular alb de mătase, împreună cu un pardesiu negru.

• *Smoching și cravată neagră.* Haina de smoching (în engleză *tuxedo* sau *dinner jacket – n. tr.*) nu are cozi la spate și amintește de linia relaxată a « jachetei pentru fumat » (în engleză *smoking jacket – n. tr.*) din care se spune că ar proveni. Un smoching adevărat nu are niciodată șlițuri deoarece aceste despicături ale hainei sînt un detaliu sport, incongruent cu ținuta de gală. Se confecționează cu trei tipuri de revere, toate cu *bordură* din grogrenă sau catifea (bordura e o garnitură pentru hainele de seară, aplicată de obicei pe revere, cingătoare și pantaloni). Majoritatea smochingurilor sînt croite din stofă neagră de lînă pieptănată, dar există și smochinguri italienești, destul de răspîndite, confecționate din mătase ori din amestecuri de lînă cu mătase.

În mod tradițional, cămașa are un guler cu aripioare, însă de multă vreme se admite și gulerul distanțat. Partea din față a cămășii are butoniere-bridă pentru nasturii speciali de sidef, iar manșetele sînt duble, încheiate cu butoni. Un smoching la un singur rînd se poartă cu o *cingătoare* (o eșarfă lată, în cute, înfășurată în jurul taliei) sau cu o vestă (îndeobște neagră), dar niciodată cu amîndouă în același timp. Un smoching la două rînduri se poartă fără eșarfă în talie și fără vestă.

Cravata-fundă (papionul) este, conform tradiției, neagră și croită din materialul cu care sînt decorate reverele și betelia pantalonului (satin sau grogrenă). Pantalonii sînt din același material cu haina, au vipuști lucioase negre de-a lungul cusăturilor laterale și n-au niciodată manșete, lucru care ar afecta simplitatea elegantă a costumului.

Prin ce se deosebesc ocaziile «black tie» de cele «black tie optional»? Dacă un eveniment monden este desemnat drept *black tie*, înseamnă că ținuta cea mai potrivită este smochingul sau versiunea dumneavoastră personală pentru acest costum. În ocaziile pentru care se indică *black tie optional* nu e niciodată greșit să îmbrăcați un smoching. Dacă aveți certitudinea absolută că cei mai mulți dintre invitați (precum și persoana care vă însoțește) vor purta ținute relativ relaxate, atunci puteți

opta pentru un costum tradițional de oraș – negru, bleumarin sau gri închis. Combinați-l cu un papion sau o cravată de culoare închisă și pantofi negri bine lustruiți.

Nu uitați că e întotdeauna preferabil să fiți îmbrăcat un pic prea elegant decît să fiți într-o ținută sub nivelul ocaziei respective.

Stilurile clasice de smoching

Tipurile de smoching se deosebesc între ele prin forma reverelor (în vreme ce fracul are întotdeauna numai revere cu șpiț). Mai există, de asemenea, categoria smochingurilor la un rînd și cea la două rînduri. Rețineți că haina de smoching la un singur rînd se poartă de obicei descheiată *și cînd stați în picioare*; cea la două rînduri însă trebuie să rămînă încheiată.

• *Guler șal.* Gulerul șal are marginea rotunjită și, după unii, reprezintă stilul original de smoching, această haină nefiind altceva decît versiunea de gală a jachetei purtate în salonul unde se fuma. Cu linia sa relaxată, gulerul șal reprezintă soluția clasică pentru smochingul la un rînd sau la două rînduri. Dl Jerry Haber, vînzător la magazinul firmei J. Press, ne descrie gulerul șal drept « nedemodabil », însă ne atrage atenția că și reverele ascuțite reprezintă un stil « extrem de popular și de distins ». Reverele drepte cunosc o popularitate ceva mai mare pe coasta de est a Statelor Unite și « ies periodic din modă, apoi revin, însă nu sînt niciodată nepotrivite », spune dl Haber.

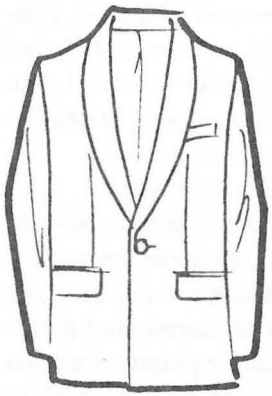

• *Rever ascuțit.* Reverul cu șpiț utilizat la smoching e în esență identic cu cel de la frac sau costum, iar vîrfurile lui îndrăznețe adaugă o notă șic. Este opțiunea celor care preferă linia costumului încheiat la două rînduri.

• *Rever drept.* Smochingul cu revere drepte este, în esență, o versiune de gală a unui costum de oraș la un singur rînd. În unele cercuri este considerat necorespunzător, fiind perceput drept nu îndeajuns de festiv și de conservator, în comparație cu variantele avînd guler șal ori rever ascuțit. Cu toate acestea, reverele drepte, deși mai recente, și-au cîștigat locul lor în ansamblul vestimentației masculine de gală. Cei mai mulți apreciază caracterul universal al acestui tip de smoching. « Reverele drepte conferă versatilitate unui smoching: acesta poate fi arborat cu aceeași ușurință la o întîlnire festivă de afaceri sau la un spectacol de operă », susține dl Doug Rau, agent de vînzări la A. T. Harris Formalwear Ltd. din New York.

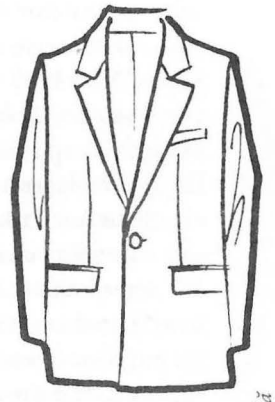

Îmi doresc un smoching clasic, dar aș mai vrea să-i adaug ceva. La ce ornamente de bun-gust aș putea să recurg? Ansamblul clasic smoching–cravată neagră poate prezenta mici diferențe de la un loc la altul, însă combinația simplă și elegantă de alb cu negru predomină oriunde ar fi purtat. Cu toate acestea însă, multor bărbați li se pare că un smoching lipsit de alte podoabe ar fi impersonal ca o uniformă și hotărăsc să-i adauge, ici și colo, cîte o tușă

personală. Dl Dutko de la Baldwin Formalwear ne sugerează că smochingurile la două rînduri (cu guler șal sau cu revere drepte) oferă mai multe posibilități de a ne individualiza ținuta, dat fiind că se poartă fără eșarfă în talie și fără vestă.

Este perfect acceptabil să îmbunătățiți aspectul ținutei dumneavoastră de gală adăugîndu-i culori fanteziste, detalii cu modele și din țesături netradiționale, însă opinia specialiștilor este că totul trebuie menținut sub semnul discreției. « Personal nu sînt adeptul introducerii prea multor culori la ținuta de gală, spune dl Jon Green. Ceea ce face costumul de gală atît de impresionant este tocmai simplitatea și contrastul alb–negru. » Dl Kalenderian de la Barneys se arată de acord: « A forța nota nu e deloc atitudinea recomandabilă; e mult mai bine să mergem pe nuanțe subtile », adaugă domnia sa.

După 1950, cînd s-au introdus noi culori, modele și țesături de mătase, ansamblul smoching–cravată neagră a fost supus la nenumărate experimente. S-ar părea că fiecare deceniu vine cu noi idei și smochingul tradițional cunoaște tot soiul de transformări, de obicei cu scopul de a i se da o înfățișare mai dezinvoltă. Tendința cea mai recentă a fost să se poarte la smochingul cu revere ascuțite sau cu guler șal un tricou negru sau o cămașă fără guler. Inimaginabilă pe vremuri, această idee s-a bucurat de o primire destul de bună și s-a menținut o vreme la modă, în special pe coasta de vest a Statelor Unite. Puriștilor combinația li se pare grotescă; alții, în schimb, o găsesc plăcută și echilibrată. Ar fi însă o greșeală să vă grăbiți să imitați înfățișarea trăsnită și bătătoare la ochi a unor staruri de la Hollywood, care arborează șepci de baseball și tenișii la serate de gală. Așa ceva contravine însuși spiritului ținutei de gală.

În cele ce urmează vă oferim descrierea tuturor elementelor clasice ale ținutei smoching–cravată neagră, sugerîndu-vă totodată cum ați putea să le aduceți modificări de bun-gust, pentru a vă exprima personalitatea.

• *Haina.* Hainele clasice de smoching sînt cele descrise anterior: cu guler șal, cu revere ascuțite și cu revere drepte. Toate pot fi la un rînd sau la două rînduri și sînt în general de culoare neagră. Rețineți că un smoching la două rînduri nu se poartă cu eșarfă în talie și nici cu vestă. O modalitate de-a adăuga un plus de strălucire ținutei de seară este de a renunța la negru și a opta pentru un smoching *bleu-nuit,* care continuă să facă furori de peste 60 de ani, de cînd a fost introdus de către Ducele de Windsor. Aceste haine de un albastru foarte închis nu reflectă la fel de mult ca cele negre lumina artificială și par, din acest motiv, mai întunecate la culoare. O altă soluție, mai îndrăzneață, este să recurgeți la un smoching croit dintr-un material cu model asemănător cravatelor, cu motive geometrice sau *paisley*, de exemplu. Încă o dată însă, nu abandonați simplitatea. « Ținuta *black tie* înseamnă, în realitate, un smoching negru sau albastru foarte închis. Recurgînd la argintiu, verde sau galben, părăsiți teritoriul bunului-gust », ne avertizează dl Dutko. Și mai temerar este să înlocuim smochingul clasic cu o adevărată « jachetă pentru fumat ». Nu faceți acest lucru decît dacă vă simțiți absolut sigur pe alegerea dumneavoastră și pe efectul scontat într-o anumită ocazie. E mai prudent să recurgeți la o « jachetă pentru fumat » nu foarte bătătoare la ochi, dintr-o stofă uni ori cu un model foarte discret. În ceea ce privește smochingul clasic de vară, el este din stofă subțire de culoare ivoar, cu guler șal; se poartă la un pantalon negru sau *bleu-nuit.*

• *Pantalonul.* Este întotdeauna negru sau *bleu-nuit*, cu vipușcă din satin sau grogrenă pe cusăturile laterale. Nu are niciodată manșete.

• *Cămașa.* La origine, cămașa destinată ținutei *black tie* avea guler cu aripioare și pieptul (plastronul) din pichet scrobit. Mai tîrziu a fost introdusă cămașa cu guler distanțat și plastron plisat, nescrobit. În zilele noastre cămașa poate avea plastron simplu sau plisat. Gulerele

distanțate, mai puțin impunătoare, se armonizează mai bine cu liniile dulci ale unei haine cu guler șal. Gulerele cu aripioare, în schimb, se combină mult mai firesc cu unghiurile severe ale reverelor ascuțite. Cămășile cu dungi abia perceptibile sau carouri minuscule dau acestor ansambluri o notă personală.

Guler distanțat, plastron simplu

Guler cu aripioare, plastron simplu

Guler cu aripioare, plastron plisat

• *Pantofii.* Potrivit tradiției, pantofii de mare gală sînt balerinii negri de lac garnisiți cu o fundă de mătase ripsată. Unii bărbați îi consideră însă cam excentrici. Se acceptă înlocuirea lor cu pantofi oxford « cu vîrf », bine lustruiți, din piele de vițel, sau cu mocasini de lac ori din piele fină. « Nu cred că balerinii sînt absolut necesari dacă nu e vorba de un prilej ultra-elegant », spune dl Dutko. Evitați însă modelul de pantofi « cu aripioare », care amintește de ținuta oamenilor de afaceri, precum și mocasinii « cu bănuț » sau ciucurei.

• *Cravata.* Cei mai mulți bărbați poartă un papion negru. Însă nici cei care arborează papioane de alte culori nu stîrnesc de obicei dezaprobarea, chiar dacă e vorba de recepții pentru care ținuta « cu cravată neagră » a fost menționată în invitație. Dacă vă aventurați dincolo de negru, alegeți întotdeauna culori și modele discrete (de pildă maro ori bleumarin cu buline minuscule sau dungi

fine). În general, papioanele sînt confecționate din același material cu garnitura reverelor, de obicei satin sau grogrenă, iar despre gulerul cu aripioare se spune că a fost inventat tocmai pentru a susține cum trebuie o astfel de cravată. Atragem atenția că nu numai papionul propriu-zis, ci și celelalte tipuri de cravate-fundă sînt admise la ținuta de gală.

• *Ciorapii.* Tradiția cere să fie de mătase neagră. Deși aceștia n-au ieșit nici astăzi din uz, sînt acceptate și șosetele negre din lînă foarte fină. Nu este neobișnuit nici să se poarte ciorapi cu modele discrete; nu vă aventurați însă pentru nimic în lume în zona șosetelor colorate decît dacă țineți să ieșiți cu orice chip în evidență. Ciorapii, de orice fel ar fi, n-au voie în nici un caz să atîrne, trebuie să stea perfect întinși.

• *Vesta.* Vesta pentru ținuta de gală este de obicei neagră, are un guler șal și trei nasturi. Se poate încheia la un rînd sau la două. Pentru a vă personaliza vestimentația, puteți alege o vestă dintr-un material în carouri discrete sau cu un model *paisley* delicat. Evitați însă s-o asortați perfect cu papionul. Dl Kalenderian vă sugerează o vestă « negru cu argintiu, de pildă, dintr-un material frumos țesut » ori dintr-unul cu minuscule modele în alb și negru. « Nu uitați că modelul țesăturii trebuie să fie de dimensiuni cît mai mici », ne spune domnia sa.

• *Cingătoarea.* Această eșarfă purtată în talie ascunde betelia pantalonului – care la hainele de gală nu este niciodată expusă privirilor –, însă nu are și menirea de a fixa pantalonul în talie. Ultima funcție le revine bretelelor. Ca și papionul, cingătoarea este confecționată din același material (satin sau grogrenă) ca reverele. Ea se poartă numai la smochingul încheiat la un singur rînd. Eșarfa nu și-ar avea rostul dacă smochingul s-ar încheia la două rînduri, pentru că nu s-ar mai vedea de sub haină. Nici sub o vestă nu se poartă, exact din același motiv. Pliurile orizontale ale eșarfei sînt orientate în sus – s-ar părea că, la origine, acolo erau ținute biletele de

teatru sau de operă. Tradițional, cingătoarea este de culoare neagră, dar nimic nu vă împiedică s-o personalizați: puteți opta pentru altă culoare sau pentru un material cu model discret. Alegeți întotdeauna o cingătoare din alt material ori cu un alt model decît papionul; dacă vor fi absolut identice, smochingul dumneavoastră va avea mai degrabă înfățișarea unei uniforme și nu va izbuti să vă exprime pe deplin personalitatea.

• *Bretelele.* La smoching se poartă întotdeauna bretele. Ele trebuie să fie din mătase albă și încheiate cu nasturi, nu cu clipsuri. Le puteți da o notă personală alegînd, de pildă, un model cu buline foarte mici sau alt motiv discret.

• *Butoni frontali și de manșetă.* Butonii clasici sînt din aur sau onix, însă e bine să profitați de prezența lor pentru a vă individualiza costumul de gală. Trebuie numai să aveți grijă ca butonii cu care se încheie cămașa și cei de manșetă să facă parte din același set ori să semene destul de bine unii cu alții. Dacă optați pentru butoni cu pietre prețioase, opriți-vă la unii cît mai discreți.

• *Batista de buzunar.* Cea clasică este din olandă albă. Multă lume preferă însă alte soluții, bunăoară o batistă de culoare închisă, uni sau cu un model abia vizibil, de pildă cu buline sau pepit. Se admite și batista albă de mătase.

• *Pardesiul.* Iarna, acompaniamentul clasic al smochingului este pardesiul ori paltonul model *chesterfield* cu guler de catifea, purtat cu un fular alb de mătase cu franjuri. La rigoare, se admite și alt model elegant de pardesiu, de culoare închisă. Impermeabilul nu este însă potrivit pentru costumul de gală.

• *Mănușile.* Trebuie să fie gri, din piele sau din antilopă.

• *Floarea la butonieră.* Tradiția cere să se poarte o floare la butoniera reverului din partea stîngă. Ar fi indicată o gardenie albă sau o garoafă roșie, însă nu mai există prea mulți bărbați care poartă așa ceva, ne spune dl Dutko.

Urmează să mă căsătoresc și nu prea știu cum să mă îmbrac. Există anumite reguli de ordin general? Obiceiul de a purta ținută de gală la nunți este încă respectat cu mare fidelitate. Iată, în continuare, o succintă prezentare a acestei tradiții.

Mai întîi trebuie să decideți dacă veți avea o nuntă de gală ori de semigală și dacă ea se va oficia în timpul zilei ori seara. Caracterul de gală al întregii ceremonii depinde de rochia pe care o va purta mireasa: o rochie cu trenă impune tuturor o ținută de gală; orice alt stil de rochie înseamnă ținută de semigală. O nuntă « de zi » începe înainte de ora 18 și impune ca mirele să poarte un costum de dimineață. O nuntă « de seară » începe după această oră și impune ca mirele să poarte smoching sau frac.

• *Ținuta de zi de semigală.* Vă recomandăm să purtați un așa-numit *stroller*, adică o haină gri sau neagră cu re-

Stroller

vere ascuțite, care reprezintă în esență versiunea de zi a smochingului. La ea se poartă cămașă albă cu guler lăsat în jos și fie cravată verticală gri sau argintie, fie cravată *Macclesfield* (ceva mai lată decît una obișnuită și de obicei în dungi), fie, mai rar, o eșarfă Ascot gri sau neagră. Vesta este îndeobște gri sau bej, iar pantalonii gri închis cu dungi negre. Pantofii sînt simpli, negri, model oxford.

• *Ținuta de zi de gală.* Principala diferență între costumul de nuntă de gală și cel de semigală constă în stilul hainei. Pentru o nuntă de gală vă recomandăm să purtați o redingotă gri închis sau neagră, cunoscută și sub numele de « redingotă de dimineață », căreia i se spune în engleză *cutaway*; este asemănătoare redingotelor din secolul al XIX-lea și este considerată echivalentul diurn al fracului de seară, purtat cu cravată albă. Redingota de dimineață se poartă cu un guler cu aripioare, eșarfă Ascot (prinsă cu un ac ornamental), vestă gri sau bej, pantaloni gri închis cu dungi negre. Pantofii sînt simpli, negri, model oxford.

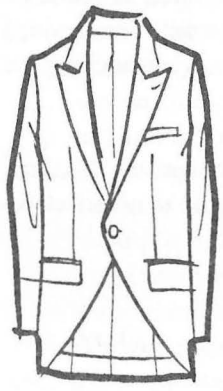

Cutaway

• *Ținuta de seară de semigală.* Se acceptă oricare dintre costumele « cu cravată neagră » descrise anterior.

• *Ținuta de seară de gală.* Purtați frac și cravată albă, conform descrierii de la începutul acestui capitol.

E mai bine să-mi cumpăr un smoching ori să închiriez unul?

Depinde cît de des participați la evenimente unde se cere ținuta « cu cravată neagră ». Dacă purtați smoching de cel puțin trei ori pe an, s-ar putea să fie mai economic să vă cumpărați unul, ba chiar două. « Costă destul de scump să închiriați un smoching și e mult mai înțelept să aveți unul mereu la îndemînă », ne sfătuiește dl Kalenderian. În plus, spre deosebire de alte piese din garderoba dumneavoastră, smochingul nu trebuie mereu înlocuit, pentru că nu iese din modă; constituie, așadar, o investiție pe termen lung. » Dacă vă puteți permite să achiziționați două, specialiștii vă recomandă să aveți unul dintr-o stofă mai ușoară, pentru vreme călduroasă (eventual cu haină ivoar), și altul ceva mai gros, pentru sezonul de iarnă. Dacă vă luați un singur smoching, cel mai bine este să fie dintr-un material mai subțire, ca să-l puteți folosi în toate sezoanele.

În ciuda părerii generale, un smoching nu are de ce să coste mai scump decît un costum obișnuit; în schimb, o firmă de închirieri cu reputație vă va lua o sumă considerabilă pentru o singură seară, fără a mai pune la socoteală că nimeni nu vă garantează că veți fi cu adevărat elegant. Jason Phillips, designer la firma New Republic din New York, e de părere că orice tînăr trebuie să aibă un smoching propriu. « Dacă ați împlinit 26 de ani, nu ezitați să cheltuiți cît vă puteți permite pe un ansamblu clasic negru-cu-alb, spune domnia sa. N-aveți cum să vă distingeți din gloată purtînd un smoching ieftin și care nu vă vine bine. Încercați să vă procurați de asemenea un joben negru, preferabil din cașmir, precum și un fular. Mai tîrziu, imediat ce vă puteți permite, începeți să colecționați și alte accesorii, cum ar fi o vestă, o a doua cămașă, niște butoni mai scumpi », ne sfătuiește dl Phillips.

Dacă însă nu aveți decît foarte rar ocazia de a participa la întruniri unde se poartă smoching, atunci închirierea este preferabilă. Hainele închiriate nu se potrivesc întotdeauna perfect, așa că e mai bine să recurgeți la cele mai serioase firme. Folosiți propriul set de butoni de cămașă și de manșetă (sau împrumutați unii de la cineva) și dați o notă personală smochingului cu batista dumneavoastră de buzunar favorită.

Mi s-a spus că nu trebuie să-mi scot niciodată haina smochingului. Așa este? Da. Haina smochingului v-o puteți scoate doar cînd vă duceți la culcare. A-ți scoate haina contrazice însuși spiritul unui eveniment de gală.

În loc de încheiere

Un vînzător bun își ascultă clientul. Și știe tot ce se poate ști despre marfa pe care o vinde.

Paul Stuart

Bărbații își întemeiază adesea deciziile vestimentare pe ceea ce le place să poarte, și nu pe ceea ce le stă cel mai bine.

Daniel Patrick Heaney, director general la Sulka

La cumpărături

Cînd achiziționați hainele clasice pe care le-am descris în această carte, o faceți de obicei prin intermediul unui vînzător dintr-un magazin de îmbrăcăminte. În mod ideal, un vînzător trebuie să vă recomande acele haine care sînt și elegante, și bine lucrate. Cu toate acestea, așa cum remarcam încă din prefață, unii vînzători sînt prea zgîrciți cu informațiile sau prea aroganți, sau amîndouă deodată. Rezultatul poate fi o greșeală usturătoare. Capitolul de față vă învață o serie de trucuri după care vă puteți da seama dacă indicațiile vînzătorului sînt sau nu corecte.

De unde știu dacă un vînzător este sau nu de încredere? « Un vînzător priceput te ascultă, spune dl Heaney de la Sulka. E firesc să vorbească destul de mult, dînd răspunsuri precise la întrebările puse, însă dacă turuie întruna

nu e bine deloc: înseamnă că plusează. Un vînzător bun știe să asculte, e capabil să identifice dorințele clientului și să-l îndrume apoi în zona corespunzătoare din magazin. »

Cu alte cuvinte, dumneavoastră sînteți cel care trebuie să vorbească mai mult. Totuși un bun vînzător vă va pune anumite întrebări, de pildă unde aveți intenția să purtați hainele respective, pentru a vă putea ajuta să găsiți exact ce vă trebuie. Mai mult, un vînzător onest vă va spune întotdeauna, chiar fără să fie întrebat, dacă hainele pe care le doriți nu sînt potrivite pentru dumneavoastră.

« Un vînzător bun vă va spune în cabina de probă: costumul acesta nu vi se potrivește și n-o să vă placă nici după ce-l vom retușa – mai bine încercați altul » – explică dl Pendleton de la Aquascutum. Prin urmare, fiți precaut cînd un vînzător încearcă insistent să vă convingă că după o serie de modificări costumul pe care-l probați va arăta minunat. Pe de altă parte, e bine să vă lăsați ghidat de un vînzător priceput. Ca și un croitor de calitate, un vînzător competent vă poate fi de mare ajutor; ascultați-i sugestiile și profitați de experiența lui.

Mergeți cu regularitate la cumpărături

Învățați să faceți cumpărături. La baza celor mai multe dintre achizițiile dumneavoastră greșite stă obiceiul de a cumpăra dintr-un impuls de moment. Interesați-vă, descoperiți magazinele de încredere, cu o bună reputație. Intrați în magazin cu curaj, nu fiți timid, nu vă simțiți jenat de categoria de preț care vă interesează și precizați-o limpede, de la bun început. Cea mai serioasă problemă pe care o au bărbații cu propria lor garderobă este că pur și simplu nu știu să cumpere. Nu pierdeți din vedere că orice vînzător bun începe de la categoria cea mai înaltă de prețuri, ca apoi să coboare treptat. Precizați-i din capul locului ce sumă sînteți dispus să cheltuiți. În felul acesta toată lumea va cîștiga timp. Unora li se pare că, din moment ce au probat un costum, sînt obligați să-l și cumpere. Lucrurile nu stau deloc așa. Nu-i nimic în neregulă dacă mai probăm și altceva. Femeile se comportă exact pe dos: n-au nici un fel de problemă să încerce tot ce se poate proba. Una dintre cele mai mari greșeli este să nu mergi la cumpărături cu regularitate. Unii bărbați se duc la cîte o prezentare de produse, cumpără 12 costume și după aceea nu mai merg ani de zile la cumpărături. Faceți cumpărături cu regularitate și profitați de toate reducerile – justificate – de preț, cum ar fi cele de sărbători sau de la sfîrșitul fiecărui sezon.

Luciano Franzoni, designer și comentator de modă masculină

Cum pot să știu dacă un vînzător e competent sau nu? Vă veți da seama imediat dacă un vînzător cunoaște marfa pe care o vinde cînd îl veți vedea că vă alege o haină pe măsura dumneavoastră fără să vă întrebe nimic. « Primul lucru pe care vi-l oferă trebuie să vi se potrivească perfect, fie că e vorba de un sacou ori de un palton », ne explică dl Pendleton.

Nu vă lăsați impresionat nici de atitudinea infatuată, nici de siguranța cu care emite opinii. Încercați să-i puneți cîteva întrebări la care știți deja răspunsul și vedeți ce vă spune. Observați, bineînțeles, și cum este îmbrăcat. Dacă stilul pe care-l cultivă e mult mai atenuat ori mai strident decît al dumneavoastră, s-ar putea să nu vă fie cel mai bun ghid.

Un vînzător m-a convins să cumpăr un costum mai scump decît îmi propusesem inițial. Am fost oare păcălit? Nu neapărat. Desigur, există și vînzători care încearcă să vă plaseze un articol mai scump numai pentru a încasa ei un comision mai mare; în același timp, un vînzător bun se va strădui să vă determine să achiziționați un articol de calitate superioară numai de dragul calității. « Un vînzător priceput pornește de sus – ne explică dl Pendleton – deoarece clienții bărbați au impresia că primul obiect probat e cel de care au nevoie și renunță să mai vadă încă unul, dacă este mai scump. Poți întotdeauna să convingi un client să meargă în jos cu prețul, dar nu să urce. Un

vînzător cu experiență va arăta mai întîi articolul cel mai bun pe care-l are de vînzare. »

Mai mult decît atît, un bun comerciant va încerca întotdeauna să vă determine să achiziționați și alte articole care să meargă cu ceea ce ați ales, bunăoară un pantalon asortat la sacoul sport, și asta nu ca să facă el o vînzare, ci ca să vă fie de ajutor. « Un bun vînzător va căuta să realizeze o vînzare multiplă – spune dl Pendleton. Vă va însoți pînă la raionul de galanterie ca să vă ajute să alegeți cămășile și cravatele asortate la costum, iar această amabilitate îl va costa, căci ar fi putut să vîndă un costum de 1000 de dolari în vreme ce stă să aleagă o cravată de numai 75 de dolari pentru dumneavoastră. »

De multe ori vînzătorii nu-mi prea sînt de ajutor. Ce să fac ca să mi se acorde mai multă atenție? Începeți prin a vă îmbrăca bine atunci cînd mergeți la cumpărături. Vînzătorii vor fi mai dispuși să consume timp cu dumneavoastră dacă vor avea impresia că ați venit să cumpărați, nu doar să vă uitați prin magazin. În al doilea rînd, presupunînd că vă însoțește prietena ori soția, trebuie să vă afirmați de la bun început, astfel ca vînzătorul să vi se adreseze direct dumneavoastră, nu doamnei. De multe ori femeile decid în locul bărbaților, iar vînzătorii știu acest lucru.

Jon Green ne dă încă un sfat: « Frecventați numai un magazin sau două și recurgeți la serviciile aceleiași persoane de fiecare dată. Veți vedea cum vînzătorii se vor transforma în aliații dumneavoastră: vor duce înapoi imediat lucrurile care nu vi se potrivesc și vă vor arăta articole deosebite, care s-ar putea să vă intereseze. »

A avea stil

Omul creează stilul; industria creează moda.
George G. Graham, proprietarul magazinelor
George Graham Galleries

Hainele unei persoane bine îmbrăcate au un aer necăutat.
Jay Kos, proprietarul magazinelor
Jay Kos Haberdashery

A ști să te îmbraci cu stil nu înseamnă să intri în cele mai scumpe magazine și să cumperi cele mai fine costume clasice. Doar obiectele pot fi cumpărate, nu și stilul. A ști să te îmbraci cu stil nu înseamnă nici să urmezi, pur și simplu, anumite « reguli » vestimentare, cum ar fi cea potrivit căreia manșeta de la cămașă trebuie să iasă cu circa un centimetru din mîneca hainei. Nu există nici un fel de « prescripții » care să garanteze adevăratul stil. De fapt, așa-zisele reguli, ba chiar stilul clasic cunosc schimbări de-a lungul timpului: începînd din epoca victoriană, ținuta masculină a virat spre simplitate și spre culori închise, însă în epocile precedente (ca și mai tîrziu, în anii '60) bărbații au purtat veșminte complicate, bătătoare la ochi, înzorzonate ca o coadă de păun. Așa cum am văzut mai devreme, unele piese clasice și-au făcut apariția într-o manieră dramatică: smochingul a însemnat o veritabilă revoluție, iar primul cilindru purtat la Londra a produs încăierări în stradă. Alte stiluri au fost acceptate încet, încet pe scară largă: bunăoară șapca, pe care o purtau muncitorii mai înainte ca aristocrații s-o adopte pentru ținuta sportivă; sau costumul modern, uniforma de azi a lumii afacerilor, care a fost considerat suficient de elegant pentru un *businessman* abia după ani și ani.

Mai mult, chiar așa-zisele « reguli » se bat uneori cap în cap: de pildă, deși simplitatea este considerată emblema însăși a ținutei de gală, manșetele și pliurile adăugate la pantalon sînt apreciate ca detalii ce sporesc eleganța.

Prin urmare, cum stilurile și regulile se schimbă și nici nu sînt întotdeauna foarte coerente, e foarte util să înțelegem acele principii de ordin estetic pe care se întemeiază eleganța. Vom avea astfel o temelie solidă pentru a judeca noi înșine ce are stil și ce nu, dinaintea modelor mereu schimbătoare. În linii mari, a ști să te îmbraci cu stil înseamnă, așa cum vom arăta în continuare, a ști să combini haine care să se armonizeze nu doar între ele, ci și cu împrejurările în care sînt întrebuințate, precum și cu personalitatea purtătorului.

Trebuie să spunem însă că nu există vreo carte care să ne învețe de la A la Z cum să avem stil, așa cum nu există vreo carte care să ne învețe cum să mergem pe bicicletă. Alcătuirea unei garderobe și crearea unui stil individual se realizează prin încercări succesive. Duceți-vă cît mai des prin magazinele cu articole de îmbrăcăminte. Vizitați-le pe cele mai bune; comparați lucrurile puse în vînzare acolo cu cele din magazinele mai modeste. Atingeți hainele. Priviți-le. Puneți întrebări. Observați-i cu atenție pe oamenii bine îmbrăcați, precum și, lucru la fel de important, pe oamenii prost îmbrăcați.

Există linii directoare pe care trebuie să le urmez cînd îmi combin diverse haine? Da, există. În mare, ceea ce vreți să realizați atunci cînd vă alcătuiți o ținută este o perfectă armonie, din cap și pînă în picioare – și chiar mai departe: îmbrăcămintea dumneavoastră mai trebuie să se asorteze și cu ceea ce vă înconjoară, precum și cu personalitatea proprie. Un costum de bancher, bleumarin cu dungi fine, poate fi o adevărată capodoperă croitoricească fără să fie totuși potrivit pentru dumneavoastră sau indicat în mediul unde lucrați.

Pentru a atinge armonia de care vorbim, e nevoie să fie mînuite cu artă cel puțin patru aspecte ale vestimentației pe care o adoptați: culoarea, modelul, textura și linia. În toate cele patru privințe, acest lucru înseamnă să știm exact cînd anume e bine ca hainele *să se asorteze perfect* (să aibă exact aceeași nuanță, de pildă), cînd e bine ca hainele *să se potrivească* (adică să semene între ele, fără a se asorta perfect) și cînd e bine ca hainele *să contrasteze* (adică să meargă în direcții opuse, cum sînt albul și negrul sau materialele groase și cele foarte subțiri). Veți *asorta perfect*, de exemplu, culoarea curelei la cea a pantofilor, dar veți *potrivi* culorile batistei de buzunar cu cele ale cravatei. La fel cum veți avea grijă să potriviți grosimea și textura stofei de pantalon cu materialul din care e confecționat sacoul, fără a le asorta însă perfect. E necesar, de asemenea, ca toate piesele vestimentației dumneavoastră să se armonizeze în privința gradului de eleganță sau a lipsei de ceremonie.

• *Culorile.* Dacă veți dori să alcătuiți combinații rafinate de culori, atunci va trebui ca ele să se *completeze* reciproc: ați putea combina, de exemplu, un blazer bleumarin cu o cravată gri-bleu – deci două nuanțe diferite de albastru. Dacă însă blazerul și cravata vor fi de exact aceeași nuanță, rezultatul va fi monoton, neplăcut; tocmai pentru a evita acest lucru se recurge la *completarea* reciprocă, astfel ca fiecare culoare să fie ecoul celeilalte.

Culorile pot să și *contrasteze* între ele, ceea ce înseamnă că diferă considerabil, ca o cravată aurie purtată la un blazer bleumarin. Culorile contrastante se fac remarcate de la distanță, de la un kilometru dacă sîntem pe plajă. Un ansamblu de două–trei culori contrastante pune în evidență strălucirea fiecăreia și este îndrăzneț fără a fi strident.

Cînd combinați culori contrastante, alegeți mai întîi o culoare dominantă, apoi selectați-le pe cele destinate s-o secondeze sau să aducă alte accente. E indicat să nu alegeți mai mult de două culori de sprijin. Dacă purtăm un costum, de pildă, culoarea acestuia va fi întotdeauna cea dominantă, culorile de sprijin fiind ale cămășii și cravatei. În cazul ținutei sport, culoarea dominantă va fi cea a sacoului, iar dacă nu purtăm haină va fi culoarea cămășii, în timp ce diversele accente coloristice vor fi

aduse de pantaloni și de accesoriile uzuale, cum sînt cureaua, pantofii și vesta. Ținuta de gală este bazată pe cel mai puternic contrast de culori, negrul fiind aici culoarea dominantă, iar albul cea care o secondează, punînd-o în evidență.

• *Modelele de țesături.* Pentru a combina cu succes diverse modele, lucrul cel mai important pe care trebuie să-l avem în vedere este ca ele să nu se bată cap în cap. Se pot purta nu numai două, ci chiar trei modele diferite – de pildă o cravată, o cămașă și un sacou, fiecare cu alt model. Cheia combinării lor armonioase constă în alegerea unor modele de tip diferit (bunăoară costum în dungi și cravată cu motive geometrice) ori de dimensiuni diferite dacă sînt de același tip (cum ar fi o cămașă cu dungi late și o haină dintr-o stofă cu dungi fine; sau o cămașă în carouri mici și un sacou din stofă cadrilată). În orice caz, de îndată ce vă încumetați să combinați mai mult de două modele, lucrurile devin destul de complicate.

În fine, culorile diferitelor modele de țesături nu trebuie să se asorteze perfect, dar trebuie să se completeze reciproc, reluîndu-se măcar sub forma unei nuanțe puțin diferite. De exemplu, o cravată cu dungi bleumarin și roșii poate relua culoarea grena a dungilor de pe materialul cămășii. Desigur, culorile diverselor modele de țesături pot fi și contrastante între ele.

• *Textura.* Cît privește textura vestimentației, aveți de armonizat grosimi de țesături. De exemplu, la un costum de vară dintr-un material de bumbac, va trebui să purtați o cravată dintr-o țesătură la fel de ușoară, din bumbac sau din in, să zicem. Există și un motiv: grosimea materialelor depinde de anotimp și ar fi absurd să combinăm îmbrăcămintea groasă, de iarnă, cu cea subțire, de vară.

Mai mult, trebuie să punem de acord și *finisajul*, adică aspectul mătăsos ori mai aspru al suprafeței diverselor țesături. Finisajul determină gradul de eleganță al unui

vești mînt, iar a combina, să zicem, un costum elegant, dintr-o stofă cu lustru, cu o cămașă din indian gros ar însemna să lansăm mesaje contradictorii prin ținuta noastră. Se poate miza însă și pe contrastul dintre texturi, atrăgînd astfel atenția, ca și în cazul culorilor contrastante, asupra fiecăreia dintre ele. Dacă purtați un pulover de cașmir pe sub o haină de piele, veți sublinia atît finețea celui dintîi, cît și robustețea celei de-a doua. Rețineți însă că texturile diferite vor transmite mesaje diferite. Stofele de tweed, bunăoară, amintesc de viața la țară, prin urmare e cazul să vă gîndiți de două ori înainte de a le pune în contrast cu o cămașă elegantă din cel mai fin coton Sea Island, care va sugera întotdeauna atmosfera din mediul citadin al afacerilor.

• *Linia.* În fine, și conturul sau linia diverselor piese vestimentare trebuie să se combine în mod plăcut. Linia poate fi *ajustată* pe corp sau *lejeră* (degajată). Îmbrăcămintea elegantă este de multe ori, însă nu întotdeauna, mai ajustată. Puteți combina cu succes linii contrastante, purtînd, de pildă, un pulover bej cu guler rulat din lînă merinos, pantaloni din casa cu pliuri în talie și o haină sport fără întăriturI. În acest caz, puloverul aderent pe corp va contrasta cu liniile moi ale hainei și cu amplul drapaj al pantalonului. Contrastul între linia rigidă și conturul molatic poate fi de mare efect și cînd e pus în evidență pe porțiuni mici: batista arborată la buzunar, de exemplu, e o modalitate de a contura zona pectorală, altminteri destul de plată; un nod Windsor proeminent subliniază regiunea gîtului; planul orizontal pe care se desfășoară un papion aduce și el modificări de linie; o curea groasă, împletită din șuvițe de piele, și una subțire, fină, vor da naștere unor linii total diferite.

Există vreun truc pentru a simplifica toate aceste lucruri cînd îmi aleg dimineața hainele? Combinarea elementelor vestimentației devine o operație mult mai simplă dacă ele sînt alese în ordinea importanței.

Începeți prin a alege piesele « de bază » ale îmbrăcămintei, apoi armonizați restul cu aceste piese. Dacă purtați costume ori haine sport, atunci pe acestea trebuie să le alegeți mai întîi. Culorile, modelul, textura și linia costumului sau ale sacoului vor fi puncte de referință pentru elementele celorlalte articole vestimentare, cum ar fi cravata și cămașa. După ce ați optat pentru o pereche anumită de pantofi, vă veți putea alege șosetele și cureaua. Batista de buzunar și bretelele le veți selecta numai după ce v-ați hotărît în privința cravatei.

Dacă aveți incertitudini în privința manierei de a combina culori, modelele și alte elemente, atunci alcătuiți-vă o garderobă în culori uni standard, cum ar fi griul și bleumarinul, sau bazați-vă pe modele discrete, bunăoară pepit ori dungi fine. Un bărbat care nu se simte foarte sigur pe opțiunile sale vestimentare « e preferabil să nu facă prea multe experiențe cu combinații de culori și de modele, ci să se limiteze la materiale uni », ne sfătuiește dl Arena de la Fashion Institute of Technology.

Cum să-mi asortez cămașa la un anumit costum ori sacou? O regulă universal valabilă ar fi: cămașa trebuie să fie întotdeauna mai deschisă la culoare decît haina. Dimpotrivă, o cămașă mai închisă la culoare creează întotdeauna un look neconvențional. Dacă vreți o cămașă cu model, asigurați-vă, ghidîndu-vă după indicațiile anterioare, că se potrivește cu modelul cravatei și al stofei din care e confecționată haina. O cămașă bleu sau albă va merge la aproape orice costum și la aproape orice cravată. Vă propunem să încercați o cămașă într-o nuanță pastel (cea mai deschisă nuanță de roz sau de bleu, bunăoară) care va fi un excelent fundal pentru restul ținutei dumneavoastră.

Cu ce anume trebuie să se armonizeze cravata? Cravata trebuie să se potrivească în primul rînd cu haina, fără să se asorteze însă perfect cu ea. « Dacă purtați un costum gri închis cu dungi fine grena, cravata poate relua, de exemplu, culorile dungilor », ne sfătuiește reprezentantul casei de modă Paul Stuart. Sau puteți miza pe culori contrastante: alegeți la un costum bleumarin o cravată roșie.

Cravata trebuie să meargă bine și cu cămașa. În general, e recomandabil să fie întotdeauna ceva mai închisă la culoare decît ea. Mai trebuie să vegheați și la armonia de texturi dintre diversele materiale care intră în componența unui ansamblu. Nu purtați niciodată o cămașă din coton foarte fin cu o cravată din lînă zgrunțuroasă. Rețineți că bretelele și batista de buzunar trebuie potrivite cu cravata – și nu invers.

În căutarea liniei de mijloc ideale

În lumea de afaceri din Statele Unite există tendința de a modera eleganța îmbrăcămintei. Pe vremuri lucrurile erau destul de simple: costumul era uniforma acceptată pretutindeni drept ținută de birou sau de ocazie. Lucrurile nu mai stau însă așa. Mulți oameni de afaceri cu funcții importante sînt complet nedumeriți cînd invitația la o întrevedere sau o reuniune mondenă e însoțită de recomandarea «ținută *casual*». Pe de altă parte, ținuta relaxată tinde să se îndepărteze de formula blugi și tricou. S-ar părea că toată lumea e în căutarea unei «linii de mijloc» ideale, a unei ținute simultan relaxate și totuși reprezentative pentru imaginea unui om de afaceri important. În consecință, ținuta *business* e tot mai puțin elegantă, iar ținuta relaxată devine tot mai elegantă. Oamenii sînt în căutarea unor haine care să îndeplinească ambele tipuri de cerințe și să fie mai adaptabile.

Charles McGlothlin, director general și responsabil cu achizițiile la Facconable

Cum să-mi asortez pantofii și șosetele la costum? Începeți prin a vă asorta la costum pantofii, care sînt mult mai vizibili decît șosetele. Ca regulă generală, rețineți că pantofii trebuie să semene la culoare cu pantalonii. De pildă, veți purta pantofi negri la un costum albastru-cenușiu ori bleumarin și pantofi maro la un costum bej sau ca-

feniu. Și totuși, bărbați care se îmbracă extrem de bine poartă de multe ori pantofi contrastînd cu costumul, bunăoară pantofi maro la costume albastre sau gri. Bineînțeles, modelul de pantof trebuie armonizat cu gradul de eleganță al întregii ținute. Prin urmare, nu veți purta niște eleganți pantofi oxford « cu vîrf » la pantaloni kaki din material șifonat.

Rețineți că mocasinii eleganți, cum ar fi cei cu ciucurei, se poartă în mod curent la costum; însă ei fiind la origine niște încălțări fără pretenții, nu se potrivesc cu orice costum, în special cu cele foarte elegante. De asemenea, pot să pară cam prea delicați dacă sînt purtați la costume cu croială amplă.

Șosetele trebuie să fie în culori asemănătoare pantofilor – e cea mai sigură opțiune. Dar le putem potrivi și cu pantalonul. De pildă, la un costum gri și la pantofi negri se pot purta nu numai șosete negre, ci și gri antracit. Dacă există vreun model pe șosete, el trebuie să se lege coloristic cu cravata, cu batista de buzunar ori cu stofa costumului, pentru a sublinia unitatea ținutei.

Cum trebuie să-mi modific garderoba în funcție de sezon?

Nu e nevoie să operați modificări drastice în garderoba dumneavoastră, dar trebuie să vă adaptați culorile hainelor la anotimp. În ceea ce privește grosimea materialelor, nu veți purta, desigur, stofe groase de lînă ori piele de căprioară în plină vară și nici costume de in sau de mătase în toiul iernii – este o chestiune în care vă veți lăsa călăuzit de bunul-simț. Primăvara și vara se pot purta culori mai deschise, în ton cu coloritul peisajului. Costumele și hainele sport pot trece de la bleumarin și gri-antracit la nuanțe mai palide de albastru și de gri. Toamna, în schimb, culorile se vor îmbogăți cu tente de ruginiu și de auriu. Sacourile și costumele vor fi din stofe de consistență medie.

Cum să mă îmbrac nepretențios – dar cu bun-gust – la birou?

Din păcate, nu vă putem da indicații foarte precise cînd e vorba de ținuta *casual* pentru birou, fiindcă nu există două birouri la fel. Totuși, există trei certitudini: hainele dumneavoastră trebuie să fie curate și proaspăt călcate; trebuie să vă îmbrăcați într-un stil asemănător cu cel pe care-l practică superiorii dumneavoastră și niciodată mai bine decît ei; e preferabil să fiți îmbrăcat *peste* nivelul cerințelor decît *sub* nivelul lor.

Principiile de ordin general referitoare la ținuta elegantă sînt valabile și pentru îmbrăcămintea de birou cu tentă sport: veți armoniza culorile, texturile, modelele și liniile. Și desigur înfățișarea dumneavoastră de ansamblu se va armoniza cu atmosfera biroului și cu locul pe care-l ocupați.

S-ar putea să nu fie ușor de realizat această armonie, deoarece combinarea ținutei clasice de birou cu vestimentația decontractată presupune o adevărată artă. Vă putem da un sfat: evitați întotdeauna exagerările. Dl Jarlath Mellet de la firma Brooks Brothers vă sugerează, de pildă, următoarea ținută: o haină sport din cașmir, o bluză polo din lînă fină și pantaloni din casa subțire.

Războiul, Hollywoodul și hainele sport americane

Vestimentația sportivă se află astăzi în Statele Unite în plin avînt. La sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, soldații americani reîntorși acasă s-au mutat în cartiere rezidențiale din afara orașelor, unde au descoperit un mediu mult mai relaxat decît acela din marile orașe. Aici puteau umbla în șort, în blugi și în tricouri – și au descoperit că asta le place. Concomitent, Hollywoodul exercita o mare influență asupra stilului îmbrăcămintei sportive. Filmele cu cowboys – de la John Wayne la Robert Redford – au contribuit enorm la acceptarea imaginii americanului cu haine mototolite: lor li se datorează covîrșitoarea popularitate a blugilor. Lumea Hollywoodului din anii '50, cu vedete ca Jack Benny și Bob Hope, care purtau haine sport stilizate de mari creatori, reprezintă epoca de aur a ținutei decontractate. Numeroși actori demonstrau că e

posibil să arătăm cît se poate de relaxat și totodată extrem de șic. Un exemplu relevant asupra modului în care filmele ne influențează perspectiva și capacitatea de a distinge ceea ce e corect de ceea ce e inadmisibil este scena din filmul *S-a petrecut într-o seară*, în care Clark Gable își scoate cămașa, arătîndu-și pieptul dezgolit. Nu avea nici un fel de maiou! În scurtă vreme, vînzările de maiouri bărbătești au scăzut dramatic. Oamenii își spuneau în sinea lor: dacă el nu poartă nimic pe sub cămașă, eu de ce aș purta? Așadar, vedetele de cinema au o influență considerabilă asupra felului nostru de a ne îmbrăca. Privim spre ele în așteptarea unor semnale.

În ziua de azi, a fi bine îmbrăcat purtînd haine sport înseamnă a avea permanent aerul că te simți în largul tău. Cred că Jerry Seinfeld este unul dintre bărbații cei mai bine îmbrăcați din cultura populară americană: pur și simplu pentru că arată cît se poate de degajat în toate hainele pe care le poartă. I se potrivesc perfect și corespund personalității lui. Te simți și tu în largul tău cînd îl privești. Acesta e secretul!

Jack Herschlag, director executiv la National Association of Men's Sportswear Buyers

• *Costume.* Puteți da un aer mai decontractat costumelor dumneavoastră purtîndu-le cu pulovere și cu bluze polo în loc de cămăși elegante. Dar numai costumele cu linie lejeră acceptă această modificare de stil; cele ajustate pe corp nu-și pot renega eleganța ceremonioasă care provine de la umerii capitonați, de la reverele ascuțite și alte asemenea detalii de croitorie.

• *Batistele de buzunar.* Dacă acolo unde lucrați nu se prea acceptă ținuta sport și trebuie să purtați haină, poate că o batistă – pusă mai degrabă neglijent în buzunarul de la piept, nu împăturită atent – este o modalitate de a înviora puțin ansamblul. În orice caz, batista e de mai mare efect cînd i se asociază și o cravată.

• *Pantofii.* Pantofii cu care mergeți la birou nu trebuie să fie nici din cale-afară de eleganți, dar nici prea sport (precum adidașii). Optați pentru calea de mijloc, alegînd mocasini cu ciucurei, de pildă, sau pantofi cu talpă de cauciuc.

• *Cămășile.* Încercați cămăși cu modele mai rustice, mai sport, cum ar fi cele cadrilate, precum și cravate cu textură mai aspră. Sau încercați o bluză polo, un pulover pe gît ori un tricou cu guler rulat.

• *Hainele sport.* Oricare dintre tipurile clasice de tweed – Harris, Donegal sau Shetland – poate fi asortat, datorită flexibilității sale, cu elementele unei ținute sport. Sînt de asemenea acceptabile sacourile din cașmir, kamelhaar sau velur. Și, bineînțeles, clasicul blazer bleumarin.

Înapoi la eleganță

Tinerii cumpărători din ziua de azi nu mai sînt la fel de școliți ca pe vremea cînd ne îmbrăcam cu toții în ținută de gală pentru serata școlii, pentru o seară într-o stațiune de munte sau pentru un local din Las Vegas. Însă tinerii se întorc la eleganță. Pentru că eu cred sincer că oamenii așa își doresc de fapt să se îmbrace. În sinea lor știu cu toții că nu se cuvine să te duci în tenișI la un spectacol de pe Broadway.

Jerry Haber, vînzător la J. Press

Care sînt stilurile clasice de pulover? Caut un pulover cît mai polivalent, ca să-l pot purta și la birou. Cel mai popular dintre stilurile clasice este, probabil, modelul *en coeur* (un pulover decoltat la gît în forma literei V), însă el nu e nicidecum singurul pe care trebuie să-l aveți în dulap. Modelul polo (un pulover cu guler, încheiat la gît cu doi sau trei nasturi) a fost, decenii întregi, o piesă clasică: de mare eleganță cînd e din cașmir sau lînă merinos, se dovedește extrem de polivalent dacă are o culoare neutră, cum ar fi gri închis sau bleumarin. Printre tipurile standard de pulovere se mai numără: modelul (în coaste sau torsade) fără guler, dar cu răscroială înaltă pe gît; modelul pe gît, cu guler înalt, circular, care poate fi rulat sau nu; modelul numit *cardigan* (încheiat în față cu

nasturi și avînd guler șal). Nu uitați că puloverele pe gît și cele polo trebuie să fie băgate în pantaloni.

La fel de importantă ca stilul puloverului este calitatea firelor din care a fost tricotat acesta. Cașmirul (fire din păr de capră de rasă *Cashmere*, originară din munții Himalaia) este unul dintre cele mai scumpe materiale pentru tricotaje de lux. Lîna de oaie merinos, comparabilă ca finețe cu cașmirul, se utilizează și ea pentru tricotajele cele mai fine. Lîna Shetland (o lînă ușoară) și lîna comună de oaie sînt ideale pentru pulovere mai groase, cu modele în relief. Firele de bumbac reprezintă alegerea ideală pentru tricotajele destinate sezonului cald.

Pulovere clasice de bună calitate se pot purta cu sau fără sacou și pot sluji atît pentru a ridica nivelul de eleganță al unui ansamblu, cît și pentru a-l modera. Veți purta întotdeauna cu plăcere tricotaje subțiri *double-fil*, confortabile și pe sub o haină sport. Ca și în privința altor articole din garderoba dumneavoastră, e preferabil să aveți un singur pulover clasic de bună calitate decît mai multe pulovere foarte la modă, dar de o calitate îndoielnică. Puloverele ieftine îmbătrînesc urît: se scămoșează, culorile ies la spălat ori pălesc, terminația mînecilor se deformează.

Casual Fridays în SUA

Inițiativa zilelor de vineri cu ținută de birou relaxată, așa-numitele *casual Fridays*, a născut veritabili monștri și multe companii stabilesc acum anumite directive în materie, deoarece ținuta salariaților a depășit orice limită în privința aspectului neconvențional. Mulți bărbați au arborat la început veșminte de o nonșalanță exagerată – blugi rupți, pantaloni pătați; ba unii mergeau la birou îmbrăcați de parcă s-ar fi pregătit să-și tundă iarba din curte! Am primit numeroase ecouri din partea unor companii care afirmă că zilele de vineri în ținută relaxată au început prin a fi un adevărat dezastru, dar că acum salariații se îmbracă mai îngrijit, reușesc să aibă o înfățișare elegantă purtînd haine neconvenționale. O soluție acceptabilă ar putea fi un tricou de culoare neagră sau un pulover cu guler rulat, purtate pe sub un blazer. În felul acesta, puteți obține echilibrul dorit: veți arăta elegant fără a avea totuși un aer ostentativ sau țeapăn.

Luciano Franzoni, designer și comentator de modă masculină

Am observat că multă lume poartă haine cu aspect «țărănesc»: e potrivită o asemenea ținută la oraș? Garderoba – reală sau închipuită – a unui gentleman britanic de la țară stă la baza unei ținute hibride, *casual-yet-dressy* (relaxată și totuși elegantă sau neglijent-elegantă), acceptată din ce în ce mai mult în mediul citadin. Multe din piesele ei erau destinate, la origine, unor sporturi în aer liber, cum ar fi vînătoarea; din acest motiv, ele au deseori o factură robustă, cataramе și capse, o mulțime de buzunare încăpătoare. În vremurile din urmă, aceste haine de purtat în aer liber, care sînt specialitatea unor furnizori de echipament sportiv cum ar fi Orvis, Abercrombie & Fitch, L. L. Bean și alții, au devenit acceptabile la birou în zilele de vineri (așa-numitele « vineri relaxate ») și în oraș, pe parcursul weekendului.

Printre aceste piese clasice se numără scurta marinărească și haina trei sferturi cu glugă, sacourile din piele de căprioară, cele din tweed și cașa, precum și canadienele din material de bumbac impermeabil, popularizate de firma Barbour. Tot aici se mai cuvin incluse și nedemodabilele cămăși ecosez în culori stinse din lînă și *Viyella* (un amestec de lînă cu bumbac). În ultimii ani cămășile-jachetă se produc din materiale mai scumpe și au detalii mai sofisticate. Pantalonii confecționați din materiale mai aspre, cum sînt diagonalul de cavalerie, pielea de drac, cașaua gri și diagonalul gros de bumbac pot fi utilizați cu brio pentru ținutele decontractate de înaltă clasă.

Am la serviciu mai mulți oameni în subordine. Cum ar trebui să mă îmbrac în comparație cu ei? Și ce ar fi cazul să port în «vinerile relaxate»? În majoritatea marilor companii, ca

și în lumea afacerilor în general, cînd cineva e șef trebuie să vină îmbrăcat ca un șef chiar și în zilele de vineri sau cu ocazia unor ieșiri în grup la iarbă verde. « Chiar dacă e o zi de vineri „cu ținută relaxată", mă aștept ca directorul unei bănci să fie mai bine îmbrăcat decît funcționarii de la ghișee », susține dl Jason Phillips de la *New Republic*. Și ne oferă cîteva sugestii privind stilul relaxat și totuși elegant:

« În loc de un tricou obișnuit, puteți purta o cămașă cu mânșete duble sau o jachetă tricotată de calitate. Chiar dacă toată lumea e îmbrăcată neceremonios, ierarhia trebuie să fie recunoscută, iar autoritatea să se facă simțită. Soluția ar putea fi un mod rafinat de a aborda vestimentația sportivă: bunăoară, un pantalon de in cu o bluză polo sau un pulover pe gît. Cămașa universală este cea albă cu mânșete duble la mîneci, pe care o puteți purta chiar și cu niște pantaloni chinezești de doc. Butonii potriviți pot constitui acea tușă decisivă care să vă distingă în mijlocul celorlalți, chiar și în ținută relaxată. Cînd e vorba de vestimentația masculină, opțiunile care ne stau la îndemînă sînt destul de restrînse, tocmai de aceea devin atît de importante detaliile. »

Dl Phillips ține să adauge că, pe măsură ce înaintează în vîrstă, bărbații devin tot mai selectivi în achiziționarea îmbrăcămintei sport: « Pe măsură ce înaintează în vîrstă, celor mai mulți dintre bărbați li se maturizează și ochiul: încep să încline tot mai mult spre stilul clasic și calitatea superioară. Nu-și mai pun, la nimereală, aceiași pantaloni de doc mototoliți în fiecare dimineață. Se prea poate să fie vorba de aceeași croială, dar pantalonii nu mai sînt din doc ieftin, ci din gabardină de lînă. Dacă tot îți iei haine scumpe, de ce să nu cumperi ce e mai bun? Iar în loc de 15 perechi de pantaloni de calitate mediocră, poți să ai cinci de mare clasă. Principiul care începe să se impună este: purtați haine mai puține și mai bune. »

Întotdeauna mi s-a părut că unul dintre cei mai eleganți bărbați e Cary Grant. Cum aș putea să arăt și eu ca el? Răspunsul nostru este: n-aveți cum. Oricît ați fi de frumos sau de seducător, nu sînteți o stea de cinema de pe timpuri. Lumea s-a schimbat drastic și, o dată cu ea, s-a schimbat și vestimentația masculină. Dar lucrul cel mai important este că dumneavoastră sînteți unic și că, deși e instructiv să studiați înfățișarea unor bărbați extrem de șic – precum Cary Grant sau alți giganți ai modei secolului XX: Fred Astaire, Gary Cooper ori Ducele de Windsor –, va trebui să adaptați ceea ce face obiectul admirației dumneavoastră astfel încît să corespundă propriei dumneavoastre personalități.

Dl Kabbaz, confecționer de cămăși de comandă care a lucrat pentru Cary Grant, ne mai explică ceva: « Nu aveți de ce să imitați constant o anumită persoană. Puteți admira felul în care arată unii oameni. Însă dacă vă gîndiți să le copiați ținuta, trebuie să vedeți ce anume vă place la persoana respectivă. E vorba de Cary Grant? Ceea ce ne atrage de fapt este carisma lui, iar asta n-avem cum s-o imităm. Stilul elegant al lui Cary Grant provenea din talentul de a se îmbrăca în consonanță cu propria lui personalitate. Stilul nu se naște, pur și simplu, din combinarea unei cămăși grena cu o cravată bleumarin și cu un blazer corespunzător. »

Cu alte cuvinte, puteți copia *hainele* altui bărbat, dar nu-i puteți copia și *stilul*. Trebuie să ne creăm fiecare propriul stil. « A avea stil înseamnă să știi ce poți purta, ce te prinde, ce îți stă cu adevărat bine, ne spune Karen Albano, responsabil al departamentului de vînzări de la firma Robert Talbott. Și mai înseamnă să știi cum să adaugi o notă personală, care să dea acea necesară unitate ansamblului. »

Dl Tucker de la Burberrys este de aceeași părere: « Putem să ne cumpărăm amîndoi exact același lucru: va arăta altfel pe fiecare, pentru că totul se reduce, în final, la stilul propriu. »

Bine, nu sînt Cary Grant. Cum pot atunci să-mi descopăr stilul ideal? Bărbații cu un stil propriu sînt de regulă oameni care *știu* limpede cine sînt și își proiectează cu ajutorul îmbrăcămintei alese o imagine consecventă. Dl Kabbaz ne dă cîteva sfaturi în această privință: « Nu trebuie neapărat să fiți deosebit; trebuie să fiți consecvent. În principiu, puteți apărea cu cinci, șase sau șapte înfățișări diferite, care vă prind, toate, foarte bine. Întrebarea care se pune este: cine sînteți, de fapt? Pe care dintre cele cinci ipostaze o preferați? O dată ce ați găsit un răspuns, mențineți-vă opțiunea. Lumea dorește să știe cu cine are de-a face. Dacă într-o zi purtați costum la două rînduri, guler tare, cravată cu nod Windsor și butoni la manșetă, iar a doua zi vă faceți apariția într-un sacou Giorgio Armani nestructurat, cu pantaloni largi și cu mocasini, atunci oamenii vor avea impresia că nu pot ști cu cine au de-a face. Oamenilor le place confortul – vor să aibă sentimentul confortabil că știu unde să-l așeze pe fiecare, știu că ei se situează *aici,* iar celălalt *acolo.* Dacă într-o zi sînteți mai prost îmbrăcat decît ei, iar într-altă zi mai bine îmbrăcat, se vor simți deconcertați. »

De asemenea, nu e indicat să arborați prea multe piese rafinate, devenind astfel un soi de manechin al hainelor dumneavoastră. « Îmbrăcați-vă cît mai simplu », este sfatul pe care-l dă dl James Mullen, cofondator al firmei londoneze de lenjerie masculină Thomas Pink. « Hainele nu trebuie să fie altceva decît un fundal pe care persoana dumneavoastră să iasă în evidență. »

Iar dl Heaney de la Sulka spune: « Pentru a ajunge la un stil propriu trebuie să preluați cîteva elemente ale stilului vestimentar clasic pe care să le interpretați apoi, armonizîndu-le cu personalitatea dumneavoastră; lucrul acesta se realizează prin felul în care combinați respectivele elemente. Cheia succesului este să nu exagerați niciodată, ci, dimpotrivă, să aplicați un bemol oricărei soluții vestimentare. În materie de modă, *less is more* (mai puțin înseamnă mai mult). Unii gîndesc cam așa despre stil: „Cu haina asta de cașmir o să am precis stil, doar am dat 4 000 de dolari pe ea!" Dar se prea poate să fi cheltuit o groază de bani și să nu arătați neapărat foarte șic în acea haină. A avea stil ar însemna să redefiniți haina cu pricina, astfel încît să se conformeze perfect individualității dumneavoastră. Dar mai înseamnă totodată să adresați lumii înconjurătoare următorul mesaj: „Iată, sînt capabil să-mi cumpăr un lucru foarte costisitor și să-l port în așa fel încît să nu bată la ochi." »

Cu atîtea reguli, mi se pare cam greu să-mi creez un stil propriu. Există oare vreo regulă în privința încălcării sau ocolirii regulilor? Da, există o regulă despre cum și cînd puteți încălca sau ocoli regulile: puteți contraveni regulilor dacă vă este clar ce reguli anume nesocotiți și dacă aveți motive întemeiate s-o faceți. De fapt, persoanele cele mai iscusite în arta de a se îmbrăca susțin adesea că nu există nici un fel de reguli.

Manipularea diverselor reguli constituie tocmai spațiul în care un individ își poate crea o amprentă stilistică proprie, căci hainele trebuie să reflecte omul, nu niște reguli generale.

Împotriva regulilor

Gusturile nu se discută. Dacă aveți cu adevărat gust și stil, atunci puteți purta orice tip de guler cu orice haină. Nu există restricții în această privință. Fred Astaire, de pildă, obișnuia să poarte costume încheiate la două rînduri cu cămăși avînd guler oxford cu năsturei și mîneci cu manșete duble. Nu sînt însă prea numeroși bărbații care să aibă atîta stil și încredere de sine încît să-și permită asemenea erezii. Pe cei mai mulți ar părea o combinație pur și simplu nepotrivită, deoarece ar lăsa impresia că nu-și dau seama de gafă, spre deosebire de cineva ca Fred Astaire, la care totul capătă un aer deliberat și totul devine, dintr-un motiv sau altul, acceptabil. Personajul avea mult stil, își făcea toate hainele de comandă și totul era strict pe măsura lui, inclusiv lungimea

pantalonilor – aceștia erau croiți întotdeauna ceva mai scurți pentru a lăsa să se vadă culoarea șosetelor. Ceea ce îi reușea de minune în toate aceste încălcări premeditate ale regulilor era accentuarea unei ținute de ansamblu deosebit de stilate a unui bărbat mic de statură, nu prea frumos, dar extraordinar de elegant. Cary Grant, în schimb, care era un bărbat cutremurător de frumos și remarcabil de înalt, utiliza hainele ca pe un fundal pe care să iasă el în evidență. Nu purta niciodată lucruri bătătoare la ochi deoarece alăturarea unor haine spectaculoase cu priveliștea acelui bărbat atît de frumos n-ar fi avut, după cum vă puteți da seama, nici un rost. Prin urmare, trebuie neapărat să descoperiți cine sînteți dacă vă interesează realmente vestimentația ca mod de exprimare.

Robert Gillotte, responsabil al departamentului de comenzi la Turnbull & Asser

Dacă încercați o retrospectivă a stilului, vă vor veni, fără îndoială, în minte numele celor care au fost adevărate personificări ale stilului vestimentar: Cary Grant, Humphrey Bogart, Ducele de Windsor, John Kennedy. Ei sînt cei care au contribuit la definirea stilului. De cîte ori au dorit altceva, respectul cu care erau înconjurați a făcut ca stilul clasic să se adapteze la dorințele lor... stilul se poate adapta fără să dispară.

Gregory de Vaney, director general la Turnbull & Asser

Puteți contraveni unei reguli atunci cînd aveți conștiința propriului dumneavoastră stil. Și mai trebuie să aveți și multă siguranță de sine pentru a face acest lucru. Dacă sînt îndeplinite aceste două condiții, încălcarea unei reguli va fi de obicei acceptată. Da, e vorba de *orice* regulă – că nu se poartă pantofi maro la costum albastru și alte asemenea precepte – și toate regulile au fost, din cînd în cînd, încălcate; așa și trebuie să se întîmple, căci moda din ziua de azi nu mai e cea de acum 20 sau 30 de ani, cînd au fost stabilite aceste reguli. Priviți, bunăoară, cum se comportă în această privință compania IBM sau marile bănci. Pe timpuri, cînd intrai în clădirea unei bănci, nu vedeai acolo decît bărbați în cămăși albe sau bleu. Astăzi lucrurile nu mai stau deloc așa... și de

multe ori e păcat. Dar trăim în alte vremuri, lucrurile se schimbă continuu și noul mileniu a început.

J. Stanley Tucker, prim-vicepreședinte la Burberrys

Autorii țin să-i desemneze pe cei care au contribuit cu timpul, competența și sugestiile lor la documentarea pentru această carte.

• Alexander S. Kabbaz, 903 Madison Avenue, New York, NY 10021
• Aquascutum, 100 Regent Street, Londra W1A 2AQ; 680 Fifth Avenue, New York, NY 10021
• A.T. Harris Formalwear Ltd., 11 East 44th Street, New York, NY 10017
• Baldwin Formalwear, 52 West 56th Street, New York, NY 10019
• Barneys New York, Madison Avenue și 61st Street, New York, NY 10021
• Barrie Ltd., 268 York Street, New Haven, CT 06511
• Beckenstein Men's Fabrics Inc., 121 Orchard Street, New York, NY 10002
• Belgian Shoes, 60 East 56th Street, New York, NY 10022
• Bergdorf Goodman, 754 Fifth Avenue, New York, NY 10019
• Brioni Roma Style, 610 Fifth Avenue, New York, NY 10020
• Brooks Brothers, 346 Madison Avenue, New York, NY 10017
• Burberrys, Chatham Place, 29/53 Chatham Place, Londra E9 6LP; 9 East 57th Street, New York, NY 10022
• Burlington Coat Factory, 130 Rt 130, Burlington, NJ 08016
• Edward Green, 12/13 Burlington Arcade, Piccadilly, Londra W1
• Faconnable NY, 689 Fifth Avenue, New York, NY 10022
• Fashion Institute of Technology, Seventh Avenue at 27th Street, New York, NY 10018
• Luciano Franzoni, P.O. Box 138298, Chicago, IL 60613

CUPRINS

Prefață 7

1.
Costumul 11
Stilurile clasice de costum . . . 13
Cumpărarea unui costum . . . 29
La probă 37
Materialele 47
Îngrijirea costumului 51

2.
Cămașa 53

3.
Cravate și eșarfe 75
Cravata 76
Papionul 94
Eșarfa 98
Întreținerea cravatelor 100

4.
Pantofii 103
Stilurile clasice de pantofi . . . 105
Pantofii cu șireturi 107
Pantofii fără șireturi 110
Alegerea pantofilor 112
Cum detectăm calitatea 118

5.
Șosetele 125
Modelele șosetelor clasice . . . 128

6.
Haina sport 133
Hainele sport clasice 136

7.
Pardesiuri și paltoane 149
Stilurile clasice de pardesiu sau palton 152

8.
Accesoriile 165
Bretele și curele 167
Batiste decorative 172
Butoni de manșetă 177
Agrafe de guler 179
Clipsuri și ace de cravată 180
Pălării 180

9.
Vestimentația de gală . . . 193
Stilurile clasice de smoching . . . 198

În loc de încheiere 209
La cumpărături 209
A avea stil 213

Redactare
OANA BÂRNA
Paginare computerizată
MIHAELA BRAȘOVEANU
Apărut 2001
București – România
Tiparul executat la C.N.I. CORESI S.A.

CARTE HUMANITAS PRIN POȘTĂ

Citiți pe verso despre avantajele utilizării serviciului nostru direct de distribuție.

Bon de comandă

Modificați textul formularului de mai jos – ștergînd sau, dimpotrivă, adăugînd titluri Humanitas – potrivit dorințelor dumneavoastră • Țineți seama de faptul că lista de titluri disponibile și prețurile înscrise în formular erau valabile la data trimiterii în tipografie a actualei ediții din *Ghidul eleganței masculine* • Pentru informații la zi privind titlurile disponibile și prețul lor, sunați la tel. 01 / 223 15 01 • Completați citeț datele dumneavoastră personale și expediați acest bon pe adresa Editurii Humanitas (verso).

Nr. crt.	Titlu Autor / Serie	Preț (lei)	Nr. ex.
	Codul bunelor maniere – ed. II seria Humanitas Practic	99 000	
	Cum devenim părinți mai buni seria Humanitas Practic	65 000	
	Bucură-te de ceea ce ai seria Humanitas Practic	79 000	
	Ghid ilustrat de citire în palmă seria Humanitas Practic	65 000	
	Există iubiri fericite? seria Humanitas Practic	69 000	
	Cum să devii topmodel seria Humanitas Practic	79 000	
	Prima impresie seria Humanitas Practic	65 000	
	Ce le spunem copiilor și adolescenților despre sex seria Humanitas Practic	79 000	
	Mică enciclopedie a sănătății familiei seria Humanitas Practic	129 000	
	Colaborează eficient cu străinii seria Humanitas Practic	99 000	
	Cele 9 tipuri de parteneri în dragoste seria Humanitas Practic	89 000	
	Ghidul femeii independente seria Humanitas Practic	95 000	
	Ecologia stărilor sufletești seria Humanitas Practic	79 000	
	Cum se formează copiii noștri seria Humanitas Practic		
	Total (lei)		